

Daňový report Slovenskej republiky 2015

November 2015

Daňový report 2015

Daňový report poskytuje faktografický analytický opis daňového systému na Slovensku a jeho porovnaní s ostatnými krajinami V4 a EÚ. V prvej časti sleduje vývoj najdôležitejších daňových ukazovateľov v čase a v medzinárodnom porovnaní. Druhá časť je sprievodcom po najvýznamnejších daňových príjmoch, opisuje a porovnáva základné aspekty dizajnu jednotlivých daní. Daňový medzerám a ich vysvetleniu je venovaná tretia časť reportu. Fiškálnu decentralizáciu a jej aspekty hodnotí štvrtá kapitola. Piata kapitola upriamuje pozornosť na vývoj a súčasné trendy v správe daní a hodnotenie vývoja efektívnosti daňového systému. Nerovnosť príjmov a výsledky z analýzy progresivity daňového systému sumarizuje šiesta kapitola. Prehľad o rozdielnych prístupoch k zdaňovaniu práce v rámci krajín V4 poskytuje siedma kapitola. Záverečná ôsma kapitola sa zameriava na prezentáciu analyzovaných údajov z doteraz nepublikovaných zdrojov.

Autori

Ján Remeta   jan.remeta@mfsr.sk
Rastislav Gábik   rastislav.gabik@mfsr.sk
Martina Alexová   martina.alexova@mfsr.sk

PodĎakovanie

Za cenné rady a pripomienky autori ďakujú Martinovi Filkovi a Matejovi Kurianovi (obaja IFP). Za pomoc, podporu a technické spracovanie dokumentu patrí poďakovanie Janke Antalicovej, Dušanovi Paurovi a Janke Palkovičovej (všetci IFP). Za poskytnutie dát pre analytické účely súvisiace primárne s potrebou prípravy rozpočtu VS a následné konzultácie patrí poďakovanie zástupcom Finančnej správy SR, Sociálnej poisťovni a Policajného zboru SR.

Za akékoľvek zostávajúce chyby a nepresnosti zodpovedajú autori.

Upozornenie

Údaje v originálnych zdrojoch spracovaných databáz v niektorých prípadoch obsahujú nekorektné, neúplné alebo skreslené údaje. V jednotlivých častiach upozorňujeme na tieto obmedzenia a poskytujeme o nich základné informácie. Z uvedeného dôvodu je nutné spracované štatistiky, analýzy a výstupy interpretovať v zmysle týchto obmedzení.

Cieľom publikovania analýz Inštitútu finančnej politiky (IFP) je podnecovať a zlepšovať odbornú a verejnú diskusiu na aktuálne ekonomické témy. Citácie textu by sa preto mali odkazovať na IFP (a nie MF SR), ako autora týchto názorov.

Obsah

Zhrnutie	5
1 Trendy v zdanení	9
1.1 Daňová kvóta	9
1.2 Daňový mix	11
1.3 Implicitné daňové sadzby	13
2 Sprievodca jednotlivými daňami v roku 2015	15
2.1 Priame dane	15
2.1.1 Daň z príjmu fyzických osôb (DPFO)	16
2.1.2 Sociálne (SO) a zdravotné odvody (ZO)	21
2.1.3 Daň z príjmu právnických osôb (DPPO)	28
2.1.4 Daň vyberaná zrážkou	33
2.2 Nepriame dane	34
2.2.1 Daň z pridanej hodnoty	35
2.2.2 Spotrebné dane (SD)	38
2.2.3 Daň z motorových vozidiel	46
3 Daňové medzery	49
3.1 Medzera na DPH	49
3.1.1 Sektorová medzera DPH	51
3.2 Medzera na spotrebnej dani z minerálnych olejov	51
4 Fiškálna decentralizácia	54
5 Administrácia daní	57
6 Progresivita daňového systému	61
6.1 Miera nerovnosti a prerozdelenie príjmov štátom	61
6.2 Progresivita a koncentrácia zdanenia	63
6.2.1 Progresivita DPH	65
6.2.2 Progresivita spotrebných daní	66
6.2.3 Progresivita priamych daní	66
7 Zataženie práce	69
8 Najdôležitejšie zistenia z daňových priznaní	72
8.1 Daňové priznania a hlásenia DPFO	73
8.2 Daňové priznania DPPO	78
8.3 Daňové priznania DPH	80
8.4 Daňové priznania dane z motorových vozidiel	81
8.5 Analýza údajov Sociálnej poisťovne za roky 2013 a 2014	82

Úvod

Každá vyspelá spoločnosť sa pokúša zlepšovať spôsob, akým je spravovaná. Zverejňovanie informácií o fungovaní, konštrukcii, či vývoji daňového systému umožňuje jeho lepšie pochopenie a objektívnejšie porovnávanie v čase a s okolitými krajinami. V súlade s poslaním IFP poskytovať spoľahlivé ekonomické, rozpočtové, daňové a výdavkové analýzy pre slovenskú vládu a verejnosť chceme poskytnúť verejnosti čo najviac podrobných informácií o našom daňovom systéme aj v medzinárodnom kontexte.

Z tohto dôvodu po prvýkrát zverejňujeme ucelený analytický materiál o daňovom systéme na Slovensku pod názvom „Daňový report Slovenskej republiky 2015“. Chceme ho vydávať každoročne, a v budúcnosti v ňom verejnosti poskytnúť čo najviac užitočných informácií. Údaje a informácie v reporte budeme zverejňovať a aktualizovať každoročne na jeseň pred prípravou rozpočtu.

Dane sú na Slovensku predmetom viacerých falošných kontroverzií, ktoré vyplývajú z nedostatku informácií a chýbajúceho kontextu. Motiváciou pre pravidelné publikovanie daňového reportu je zvýšenie informovanosti o našom daňovom systéme, jeho porovnanie so susednými krajinami, monitorovanie jeho vývoja a zvýšenie transparentnosti daňových politík.

Okrem toho chceme čo najväčšmi sprístupniť odbornej aj laickej verejnosti a médiám najširšie spektrum doteraz nepublikovaných údajov zo spracovaných agregovaných údajov daňových priznaní a z iných dostupných databáz. Našou ambíciou je postupne na jednom mieste pravidelne zverejňovať všetky nám dostupné informácie z daňových priznaní a iných zdrojov, ktoré nepodliehajú daňovému tajomstvu, či ochrane osobných údajov. Uvedomujeme si, že ide o beh na dlhú trať, keďže neúplnosť databáz nám komplikuje ich priebežné spracovávanie. No konštruktívnu debatu s používateľmi aj poskytovateľmi údajov vnímame ako najschodnejšiu cestu smerom k zvýšeniu ich kvality do budúcnosti.

Zdrojové údaje ku všetkým prezentovaným výstupom v tomto reporte sú k dispozícii prostredníctvom priloženého linku ku každému spracovanému grafu. Máme záujem tieto údaje postupne zverejňovať aj v interaktívnej forme na našej novej [internetovej stránke](#), ktorá slúži ako doplnok k oficiálnemu webu IFP, ktorý nám v súčasnosti neumožňuje poskytovať pokročilejšie nástroje a výstupy.

Tento daňový report považujeme za **nultú verziu transparentných a dostupných daňových údajov**. Do budúcnosti by sme radi čo najviac rozšírili prezentované časové rady zverejnených údajov a poskytli aj údaje, o ktoré bude zo strany verejnosti záujem a ktoré sme v tejto verzii neobsiahli. Našou ambíciou je, aby sa daňový report v budúcnosti stal základným kameňom pre hodnotenie kvality a konkurencieschopnosti nášho daňového systému. Veríme, že naša snaha o otvorenú a transparentnú verejnú správu prispeje spolu s vaším záujmom k skvalitňovaniu zbieraných údajov o slovenských daniach a odvodoch.

Martin Filko
riaditeľ IFP

Ján Remeta
hlavný autor Reportu

Zhrnutie

Dane sú najdôležitejším zdrojom príjmov štátu, ktoré využíva na financovanie verejných statkov a služieb a na prerozdelenie príjmov v ekonomike. V prípade Slovenska tvoria dane štyri pätiny celkových verejných príjmov.

Medzinárodne relatívne nízka úroveň daňových príjmov na Slovensku vytvára napätie pri financovaní požadovanej úrovne verejných služieb a vyžaduje si čoraz väčší dôraz na efektívny daňový mix. Zásadnou výzvou Slovenska je samozrejme aj efektívnejšie vynakladanie verejných výdavkov, kde by sa mal čoraz viac klásť dôraz na hodnotu dosahovanú za verejné peniaze.

Kým vo svojich počiatkoch Slovensko generovalo v pomere k HDP jedny z najvyšších daňových príjmov, v súčasnosti sú slovenské dane naopak jedny z najnižších v Európe. Relatívne nižšie daňové príjmy na Slovensku voči krajinám V4 síce čiastočne ovplyvnili faktory, ktoré skresľujú porovnanie daňového zaťaženia a klesajúca úspešnosť výberu daní, no zásadný vplyv mali nepochybne daňové zmeny v uplynulých dvoch desaťročiach.

V roku 2014 boli daňové príjmy v SR vyjadrené ako percento HDP piate najnižšie v rámci celej Európskej únie. Daňové zaťaženie bolo najmenšie aj z pomedzi krajín V4, ktoré z daní vyberajú aj väčšiu časť celkových príjmov ako SR. Štruktúra daňových príjmov je podobná ostatným krajinám V4, ale z daní z príjmov a majetku, predovšetkým v prípade DPFO, generujeme najnižšie príjmy oproti V3. V porovnaní s priemerom EÚ sa krajiny V4 vo väčšej miere spoliehajú na príjmy z odvodov a daní z produkcie a importu, obzvlášť na DPH.

Daňové príjmy od roku 2010 s výnimkou roku 2012 kontinuálne rástli. Tento trend je možné pripísať na vrub zvýšenia sadzieb daní v roku 2011 a 2013, no najmä rastúcej úspešnosti výberu dane z pridanej hodnoty a dane z príjmu právnických osôb v rokoch 2013 a 2014.

V protiklade s odporúčaniami OECD, ale podobne ako v prípade väčšiny krajín EÚ aj Slovensko z výrobných faktorov najviac zaťažuje prácu. Prepočet zaplatených daní z práce cez podiel pracujúcich zamestnancov a SZČO v ekonomike odhaľuje, že v rámci V4 v priemere najviac daní z práce platia pracujúci v Českej republike a najmenej v Maďarsku.

Česko a Maďarsko dnes pri zdanení fyzických osôb uplatňujú rovnú daň, Slovensko a Poľsko využíva aj druhú sadzbu dane. V súčte s odvodmi zamestnanca je efektívne zdanenie pri maximálnej sadzbe dane v rámci krajín V4 najvyššie v Poľsku, najnižšie v Českej republike.

Slovenskí zamestnávateľia a zamestnanci okrem štandardných daní platia aj špecifické dane zo mzdy určené na krytie sociálnych a zdravotných rizík – odvody. Krajiny V4 sa v porovnaní so západnou Európou spoliehajú na príjmy z odvodov vo významnejšej miere. Relatívne vysoké príjmy z odvodov naznačujú pomerne vysoké zaťaženie práce, ktoré môže brzdiť potenciálny ekonomický rast v regióne.

Vzhľadom na obmedzené fiškálne možnosti plošného zníženia odvodov sa ako schodná a adresná javí podpora skupín s problematickými výsledkami na trhu práce – ťažko zamestnateľných ľudí a osôb s nízkou kvalifikáciou. V tomto kontexte sa budú pravdepodobne vyvíjať aj ďalšie ekonomické diskusie v oblasti zdanenia práce.

Zákonná sadzba dane z príjmov právnických osôb je v okolitých krajinách V4 od roku 2014 nižšia o tri percentuálne body. Na druhej strane, Slovensko ako jediné z krajín V4 nezdaňuje

príjem z dividend, ale pri ich výplate akcionárom na nich uvaluje zdravotné odvody. Efektívna daňová sadzba z dividend ukazuje, že zisk firmy na úrovni jej majiteľa najviac zdaňuje Poľsko, najmenej Česká republika, pričom rozdiely v rámci V4 sú minimálne.

Trend vývoja efektívnej daňovej sadzby korporátnej dane od roku 2012 indikuje rast úspešnosti jej výberu. Napriek rastúcemu objemu zaplatenej dane je počet subjektov, ktoré daň platia dlhodobo pomerne nízky.

Najväčšou výzvou v oblasti DPH je naďalej relatívne nízka úspešnosť jej výberu. Slovensko má od roku 2010 najnižšiu základnú sadzbu DPH v rámci krajín V4, pričom zároveň zníženej sadzbe dane u nás podlieha najužší okruh tovarov a služieb. Tento fakt nezmení ani zavedenie zníženej sadzby dane pre vybraný okruh potravín od budúceho roku.

Podľa aktuálneho odhadu dosiahla daňová medzera na DPH v roku 2014 hodnotu 29,5% z potenciálnej DPH v SR, čo predstavuje 2,5 mld. eur (2,8% HDP). V porovnaní s rokom 2012, kedy bola medzera na DPH najvyššia, sa ju podarilo znížiť o jednu štvrtinu. Porovnanie voči priemernej úrovni v EÚ naďalej ukazuje na zásadný priestor na pokračovanie doterajšieho úspešného boja proti daňovým únikom.

Postupná stabilizácia efektívnej daňovej sadzby DPH v posledných kvartáloch naznačuje, že daňová správa už nízko visiace ovocie pozbierala. Na zabezpečenie pokračujúceho rastu úspešnosti bude nevyhnutné prijať ďalšie opatrenia reagujúce na stále sa vyvíjajúce spôsoby daňových únikov. Prispieť by mala aj sektorová analýza, ktorá ako najrizikovejšie odvetvia identifikovala veľkoobchod a maloobchod a opravu motorových vozidiel, stavebníctvo, ubytovacie a stravovacie služby, poľnohospodárstvo a profesionálne služby.

Súčasná legislatívna úprava spotrebných daní neukladá ich automatickú indexáciu, z čoho vyplýva postupný pokles efektívnej sadzby a výnosu dane na príslušných makroekonomických základniach. Slovensko by sa malo inšpirovať medzinárodnou praxou indexovania výšky sadzieb spotrebných daní o vývoj inflácie. Indexácia podporuje stabilizáciu výnosu dane a zároveň v prípade konzumácie alkoholických nápojov, či požívania tabakových výrobkov posilňuje zdravotné hľadisko, pretože stabilizuje reálnu hodnotu zdanenia z pohľadu spotrebiteľa.

Zdanenie jednotlivých druhov alkoholu je v krajinách V4 rozdielne a značne ovplyvnené tradíciou jeho výroby a spotreby. Najviac neutrálne zdanenie alkoholu realizuje Poľsko, ktoré neuplatňuje žiadnu zníženú sadzbu dane v prípade liehu na domáce pálenie a ako jediné v regióne zdaňuje tiché víno.

Spotrebu liehu najväčšmi cez spotrebné dane zdaňuje Poľsko. V prípade piva Maďarsko, najmenej tradíciou výroby piva známa Česká republika. Poľsko ako jediné pristupuje k zdaneniu vína neutrálne. Naši severní susedia uplatňujú jednotnú sadzbu dane na tiché aj šumivé víno, no jej úroveň je v rámci V4 najnižšia.

Miera zaťaženia cigariet sa líši od finálnej ceny spotrebiteľského balenia cigariet. Čím viac rastie cena krabičky, tým väčšmi klesá podiel špecifickej sadzby spotrebnej dane na celkovej cene a tým väčšia časť zostáva výrobcem. Najnižšie zdanenie cigariet a teda najmenšia percentuálna časť z ceny cigariet plynie do verejných rozpočtov v Česku a na Slovensku, pričom s rastom ceny krabičky zdanenie cigariet v SR klesá pod úroveň Česka.

Zdanenie benzínu je najvyššie práve u nás, vyššie zdanenie negatívnych účinkov zo spotreby nafty aplikuje Česká republika. Pre získanie úplného obrazu je však nevyhnutné uviesť, že ceny benzínu a nafty bez dane sú na Slovensku najvyššie v celom regióne.

Daňovú medzeru pri spotrebnej dani z minerálneho oleja sme pre rok 2014 odhadli na úroveň 397 mil. eur, čo predstavuje 27 % z potenciálneho výnosu na tejto dani. V súčasnosti však nevieme štruktúrovane prisúdiť túto medzeru jednotlivým faktorom, ktoré ju spôsobujú: daňové doruby, cezhraničné nákupy alebo daňové úniky. V prípade nafty sme identifikovali vyšší ušlý výnos s výraznejšie rastúcim trendom, ako v prípade benzínu.

Fiškálna decentralizácia zabezpečila obciam pomerne široký priestor autonómneho financovania svojich kompetencií skrz miestne dane, no ich potenciál nie je plne využitý. Diskusia o zdanení nehnuteľnosti podľa trhových cien prebieha na Slovensku už pomerne dlho, zatiaľ bez výsledného efektu v legislatíve. Najväčšie prostriedky do obecných rozpočtov, v priemere 73% z celkových príjmov, preto naďalej plynú z podielovej dane. Hlavnou zmenou vo financovaní VÚC a znížení ich autonómneho rozhodovania, bol prechod administrácie dane z motorových vozidiel a jej výnosu pod správu štátu od roku 2015.

Z hľadiska správy daní je najväčšou výzvou najbližších rokov zjednotenie výberu daní a odvodov, ktoré by malo výrazne priniesť k zníženiu administratívy a finančným úsporám. V súčasnosti v rámci V4 spoločný výber daní a odvodov realizuje len Maďarsko, ktoré má v oblasti zlepšovania procesov a služieb správcu dane aj najambicióznejšie formálne plány.

Jednotliví správcovia dane vo V4 vykonávajú a spravujú rozdielny rozsah služieb a daní, preto je hodnotenie ich efektívnosti v medzinárodnom kontexte pomerne zložitá. Dôležitým je však vývoj trendu ukazovateľov efektívnosti, napríklad indexu nákladov výberu dane, kde Finančná správa SR v posledných rokoch dosiahla zlepšenie. Ak by sme efektívnosť hodnotili v kontexte dosiahnutej úspešnosti výberu DPH najuspokojivejšie výsledky s ohľadom na disponibilný počet daniarov dosahujú správcovia daní v Čechách a Poľsku.

Slovensko dosahuje spomedzi krajín V4 najnižšiu príjmovú nerovnováhu pred aj po ich prerozdelení, pričom nerovnosť príjmov od roku 2004 s výnimkou obdobia hospodárskej krízy skôr klesala. Najvýraznejší vplyv na prerozdelenie príjmov v krajinách V4 majú transfery a sociálne dávky, ktoré znižujú úroveň nerovnosti príjmov v priemere o tretinu. Vplyv príjmových daní na znižovanie nerovnosti je marginálny, najnižší práve na Slovensku.

Celkovo je daňový systém v SR progresívny. Najviac k progresivite prispievajú dane z práce (DPFO a odvody), naopak regresívny charakter má DPH. Spotrebné dane sú spolu skôr proporcionálne. Viac ako pätina skúmaných daňových príjmov SR pochádza od 10% najbohatších domácností. Na druhej strane štyridsať percent najchudobnejších spolu odviedlo menej než pätinu všetkých daňových príjmov. Legislatívne zmeny z konsolidačného balíčka v roku 2013 prispeli k zníženiu miery progresivity, ale len minimálne.

Za najväčšie výzvy aktuálneho daňového systému považujeme pokračujúce zvyšovanie úspešnosti výberu daní, zjednotenie výberu daní a cieľ, zavedenie zdanenia nehnuteľností podľa trhových cien a automatické indexovanie spotrebných daní.

Box 1: Zaujímavé zistenia zo zverejnených daňových údajov

- Priemerná mzda z úväzkov slovenských zamestnancov v roku 2014 rástla o 3,1%

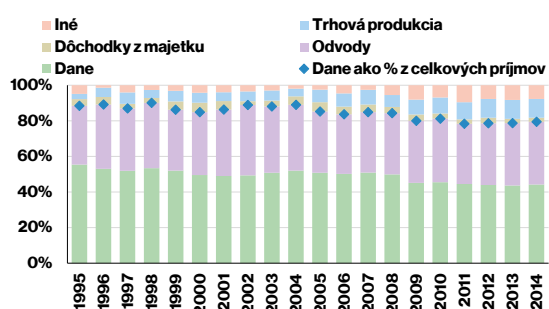
- Najvyššie zárobky sú u pracujúcich v odvetví spracovania tabaku a palív
- Najlepšie sa zarába v Bratislave, najmenej v Bardejove
- Platy žien zaostávajú oproti mužom o 30%
- Najväčšie príjmové nerovnosti sú v okresoch s najvyššou priemernou mzdou
- Príjem 10% najbohatších až trojnásobne prevýšil príjem 40% najchudobnejších
- Okresy Bratislavského kraja s najvyššími priemernými zárobkami na Slovensku
- Najviac SZČO pôsobí v odvetví stavebníctva, najmenej v IT sektore
- Zaťaženie práce sa oproti roku 2004 zmenilo len minimálne
- Zaťaženie práce ovplyvňujú najmä odvody
- Slovenský daňový systém výraznejšie zvyhodňuje rodiny s deťmi
- Najväčšou výzvou naďalej zaťaženie práce nízkopříjmových
- Podiel subjektov, ktoré platia korporátnu daň na úrovni 40%
- Subjekty z Bratislavského kraja prispievajú na podnikovú daň viac než polovicou
- Platenie korporátnej dane sa koncentruje u najväčších subjektov.
- Len približne 8 % podnikov v roku 2014 zaplatilo viac ako štyri pätiny celkovej DPH
- Až štyri pätiny príjmov DPH odvádzajú z odvetví veľkoobchodu a maloobchodu a priemyslu

1 Trendy v zdanení

Daňový systém SR je v prevažnej miere centralizovaný, správa daní sa realizuje takmer výlučne na centrálnej úrovni. Výnimku tvoria len miestne dane a poplatky, ktorých podiel na celkových daňových príjmoch je zanedbateľný. Jedinou podielovou daňou je daň z príjmu fyzických osôb, ktorej výber ako aj administráciu zabezpečuje štát v prospech miestnych samospráv (obcí a vyšších územných celkov (VÚC)).

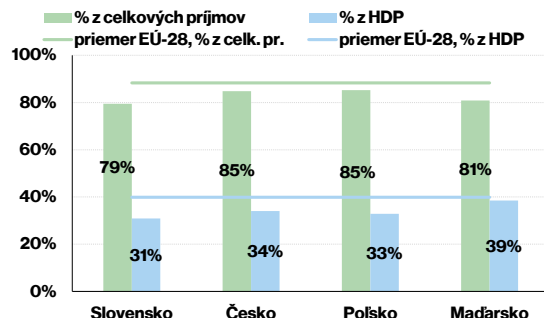
Táto časť je venovaná vývoju aktuálnych daňových príjmov (ESA2010) z viacerých uhlov pohľadu. V roku 2014 dosiahol výnos z aktuálnych daňových a odvodových (ďalej len „daňových“) príjmov 23,2 mld. eur (metodika Eurostatu), čo predstavuje 79,3% z celkových príjmov verejnej správy (VS, Graf 1). Daňové zaťaženie ako podiel na HDP je na Slovensku z pomedzi krajín V4 **najnižšie**, rovnako slovenské daňové príjmy tvoria najmenší podiel na celkových príjmoch v rámci V4 (Graf 2).

Graf 1: Štruktúra príjmov VS a podiel daní na celkových príjmoch, SR, 1995 až 2014 (%)

Zdroj: Eurostat, [UloziskoIFP](#)

Graf 2: Podiel daňových príjmov na celkových príjmoch VS a HDP, priemer EÚ a V4, 2014

Zdroj: Eurostat, [UloziskoIFP](#)

1.1 Daňová kvóta

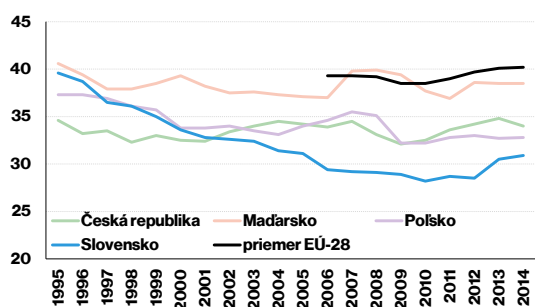
Daňová kvóta vyjadruje podiel celkových daňových príjmov verejnej správy na HDP. Rozoznávame daňovú kvótu vrátane EÚ inštitúcií a bez EÚ inštitúcií. Pohľad vrátane EÚ inštitúcií berie do úvahy celkové daňové príjmy, ktoré štát vyberie a ktoré zaťažujú obyvateľstvo. Perspektíva bez EÚ inštitúcií počíta len s daňami, ktoré má štát reálne k dispozícii po odvedení daní do EÚ.

Kým vo svojich počiatkoch Slovensko generovalo v pomere k HDP jedny z najvyšších daňových príjmov, v súčasnosti sú slovenské dane jedny z najnižších v Európe (Graf 3). Relatívne nižšie daňové príjmy na Slovensku voči krajinám V4 síce čiastočne ovplyvnili faktory, ktoré skresľujú porovnanie daňového zaťaženia (Box 2) a vplyv mala aj klesajúca úspešnosť výberu daní, no zásadný vplyv mali nepochybne daňové zmeny v uplynulých dvoch desaťročiach¹.

V roku 2014 boli daňové príjmy v SR vyjadrené ako % HDP (daňová kvóta) **piate najnižšie v rámci celej Európskej únie** (Graf 4).

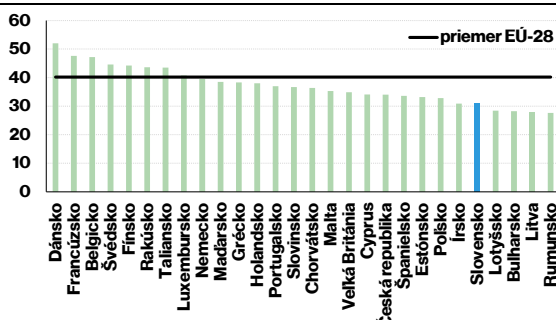
¹ Sem zaraďujeme postupné znižovanie základných sadzieb podnikovej dane (DPPO), dane z pridanej hodnoty, dane z príjmu fyzických osôb a viaceré zmeny realizované počas daňovej reformy v roku 2004

Graf 3: Vývoj daní na HDP, V4, 1995 až 2014 (v %)

Zdroj: Eurostat, [UloziskoIFP](#)

Graf 4: Podiel daní na HDP, 2014 (v %)

Zdroj: Eurostat, [UloziskoIFP](#)

Box 2: Medzinárodné porovnanie daňovej kvóty je čiastočne skreslené

Aj keď je daňová kvóta (podiel daní na HDP) jedným z najpoužívanejších agregovaných indikátorov daňového zaťaženia, jej porovnanie naprieč krajinami je potrebné interpretovať opatrne² a vyžaduje si hlbšie pochopenie porovnávaných daňových systémov. Čiastočné skreslenie porovnania spôsobujú nasledujúce faktory:

- **Rozdielny prístup k zdaneniu sociálnych dávok**

Platí, že v krajinách, kde sú dávky zdanené (napríklad Škandinávske krajiny)³, je ich výška pred zdanením vyššia ako v prípade krajín, kde sa nezdaňujú. Teoreticky krajina so zdanenou dávkou môže poskytovať obyvateľovi rovnaký disponibilný príjem z dávky ako tá, ktorá ho nezdaňuje. Porovnanie daňového zaťaženia však efektívne nadhodnocuje daňové príjmy v krajine, kde sa dávky zdaňujú a umelo zvyšuje mieru zaťaženia, pri rovnakom disponibilnom príjme.

- **Povinné nedaňové platby**

Povinné platby mimo sektor verejnej správy (napríklad II. pilier dôchodkového sporenia) sa nepovažujú za daňové príjmy a teda neovplyvňujú indikátor daňového zaťaženia, pričom tieto platby znižujú disponibilný príjem a nemožno sa im vyhnúť.

- **Rozdielny prístup k zdaneniu dividend**

Dividendy štátnych podnikov, kde sa tieto príjmy nezdaňujú, plynú len vo forme nedaňových príjmov. To je aj prípad Slovenskej republiky, ktorá je jedinou krajinou v rámci OECD, ktorá nezdaňuje dividendy⁴. V krajine, kde sa zdaňujú, plynú z časti aj vo forme daňových príjmov, pri nezmenenom celkovom objeme. Dochádza tak skresleniu porovnaného daňového zaťaženia.

² Téma nedostatkov bežne používanej metódy medzinárodného porovnávania daňového zaťaženia prostredníctvom podielu daní na HDP sa detailnejšie venuje aj štúdiu autorov Marčanová, M. a Ódor L. (2008), "Efektívne agregátne daňové zaťaženie v SR"

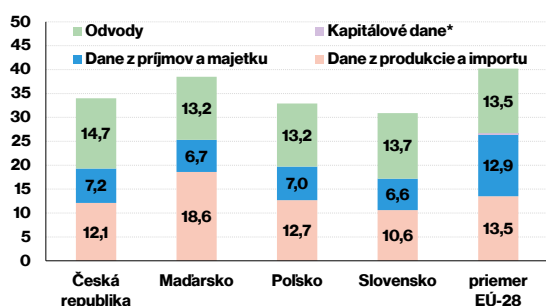
³ V Dánsku a Švédsku časť vyplatených sociálnych dávok, ktorú štát spätne získava prostredníctvom priamych daní zo sociálnych dávok zodpovedá približne 5% HDP. Naopak Slovensko a Česká republika nezdaňujú sociálne dávky vôbec. OECD (2012), "Social spending after the crisis: Social expenditure (SOCX) data update 2012"

⁴ Neplatí v prípade FO, kde sa na rozdelený zisk uplatňujú zdravotné odvody. Pre viac informácií pozri [OECD Tax Database](#) – Overall statutory tax rates on dividend income (Table II.4.)

1.2 Daňový mix

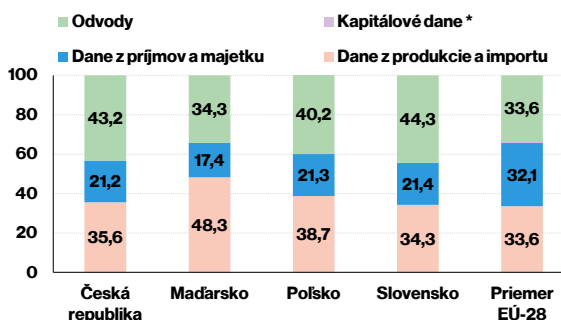
Štruktúra daňových príjmov, známa aj ako **daňový mix**, je podobná ostatným krajinám V4. V porovnaní s priemerom EÚ sa krajiny V4 vo väčšej miere spoliehajú na príjmy z odvodov a daní z produkcie a importu, obzvlášť DPH. V porovnaní s V4 Slovensko generuje **najnižšie dane z príjmov a majetku, predovšetkým u DPFO** (Graf 5 a 6).

Graf 5: Daňový mix, V4 a priemer EÚ, 2014 (% HDP)

* len priemer EÚ - 0,3% Zdroj: Eurostat, [UloziskoIFP](#)

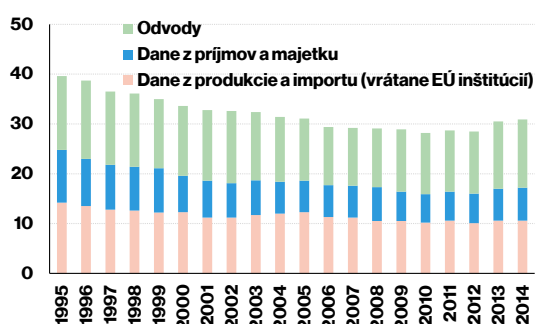
Graf 6: Daňový mix, 2014 (% celkových daň. príjmov)

* len priemer EÚ - 0,7% Zdroj: Eurostat, [UloziskoIFP](#)

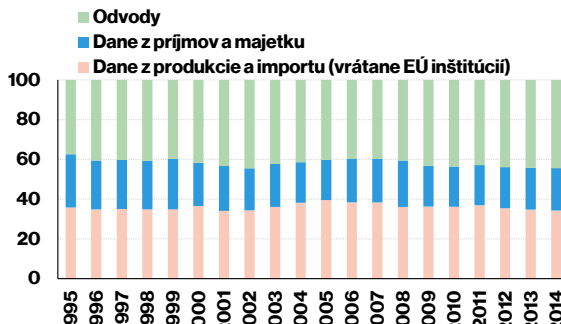
Vývoj štruktúry daňových príjmov v SR vykazuje relatívnu stabilitu, hoci pokles podielu daní z príjmov a majetku od roku 1995 čiastočne kompenzoval nárast odvodov (Graf 7 a 8).

Graf 7: Vývoj daňového mixu v SR (% HDP)

Zdroj: Eurostat, [UloziskoIFP](#)

Graf 8: Vývoj daňového mixu v SR (% daň. príjmov)

Zdroj: Eurostat, [UloziskoIFP](#)

Box 3: Nie je daň ako daň

Vo svete sú zaužívané viaceré metodiky zostavovania daňových príjmov. Krajiny EÚ pre účely zostavovania národných účtov používajú metodiku [Európskeho systému národných a regionálnych účtov 2010](#) (ESA2010)⁵, ktorá sa môže líšiť od národných konceptov ekonomickej klasifikácie príjmov verejnej správy (v prípade Slovenska EK RK⁶). Určité rozdiely sú aj v prípade metodiky OECD, ktorá sa striktnie drží logiky a definícií zo [Systému národných účtov 2008](#)⁷, ktorý slúžil ako predloha pre zostavenie ESA2010.

⁵ Z originálu [The European System of National and Regional Accounts 2010](#)

⁶ [Ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie](#)

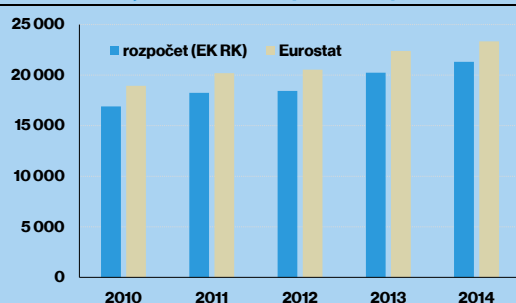
⁷ Z originálu [System of National Accounts 2008](#)

Za **daň** sa považuje každá povinná platba vyrubovaná inštitúciami verejnej správy alebo EÚ, za ktorú platiteľ nedostane priamo službu ani protihodnotu (definícia ESA2010). **Poplatok** je platba za poskytnutie určitých protislužieb verejnými orgánmi. Identifikovať hraničné prípady medzi daňovými a nedaňovými príjmami, kde patria aj poplatky, je vcelku zložité.

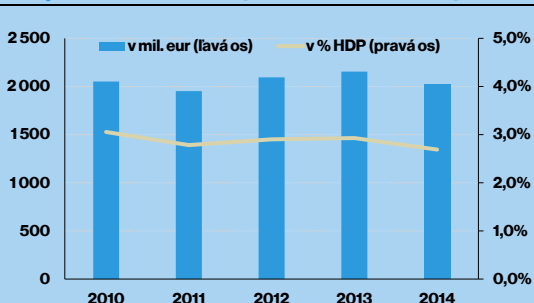
Rozpočet verejnej správy v SR a kategorizácia daňových príjmov sa zostavuje na základe ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie. Tá v niektorých prípadoch rozlišuje dane a poplatky rozdielne než metodika Eurostatu, využívaná pri zostavovaní národných listov daní (NTL⁸). Z uvedeného dôvodu sa rozpočtované aktuálne príjmy odchyľujú od notifikovaných daňových príjmov Eurostatom. Daňová kvóta II podľa Eurostatu vykazuje oproti jej bilancii podľa rozpočtu vyššie daňové zaťaženie a to v priemere o 2,7 p.b. HDP (v sledovanom období 2010 až 2014). Hlavné rozdiely v rozpočtovaných daňových príjmoch a notifikovaných daní podľa Eurostatu:

- Daňové príjmy podľa rozpočtu (EK RK), nie však podľa Eurostatu
  - poplatok za zber, prepravu a zneškodňovanie komunálneho odpadu
- Nedaňové príjmy podľa rozpočtu (EK RK), avšak dane podľa Eurostatu
  - poplatok za registráciu automobilov
  - príjmy z výťažkov lotérii a iných podobných hier
  - administratívne poplatky (tržby z kolkov, správne poplatky, licencie...)
  - poplatky za vypúšťanie odpadových vôd do povrchových vôd
  - poplatok za znečisťovanie ovzdušia
- Nerozpočtuje sa ako daňový príjem, ale je daňovým príjmom podľa EK RK
  - poisťné bezpečnostných zložiek
  - štátom platené poisťné
  - garančný fond na úhradu príspevkov zamestnávateľov, ktorí neuhradili príspevky na starobné dôchodkové sporenie v lehote 60 dní
- Nerozpočtuje sa a ani EK RK nerozoznáva tento príjem, ale je daňovým príjmom podľa Eurostatu
  - imputované poisťné (dočasné platby, ktoré zamestnávatelia vyplácajú priamo zamestnancom, napríklad v našom prípade náhrada príjmu za dočasnú práceneschopnosť)

Graf 9: Daňové príjmy podľa rozpočtu (EK RK) a Eurostatu, 2010 až 2014 (v mil. eur)

Graf 10: Rozdiel v daňových príjmoch podľa rozpočtu a Eurostatu (v mil. eur a v % HDP)

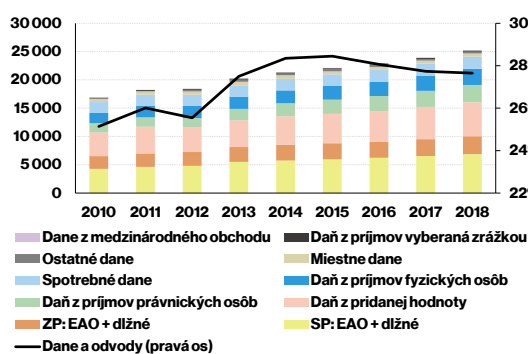

Zdroj: Eurostat, IFP, [UložiskoIFP](#)

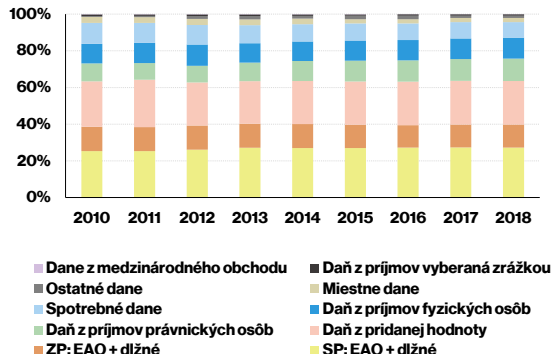
⁸ Z anglického originálu „National Tax List“. Ide o systematizovaný a medzinárodne porovnateľný (v rámci EÚ) detailný prehľad jednotlivých aktuálnych daňových príjmov podľa ich ekonomickej funkcie. Prístup k listom daní za jednotlivé krajiny EÚ zabezpečuje Európska komisia prostredníctvom [DG TAXUD](#)

Daňové príjmy podľa EKRR s výnimkou roku 2012 od roku 2010 kontinuálne rástli. Vplyv volebného cyklu je viditeľný aj na odhadovaných daňových príjmoch v rozpočte na rok 2016 (Graf 11). Najmä vďaka rastúcej úspešnosti výberu dane z pridanej hodnoty a dane z príjmov právnických osôb rástol ich podiel na daňových príjmoch v roku 2013 a 2014 (Graf 12).

Graf 11: Daňové príjmy VS (ESA2010, EK RK), 2010 až 2018 (v mil. eur a v % HDP)

Graf 12: Podiel jednotlivých daní na celkových daňových príjmoch VS, ESA2010, EK RK (v %)

Zdroj: MF SR (prognóza VpDP jún 2015), [UloziskoIFP](#)

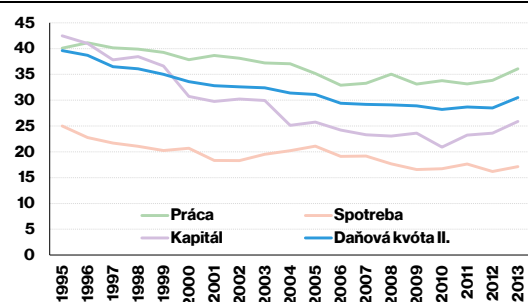
Vysvetlivky: EAO – ekonomicky aktívne osoby, SP - sociálne poistenie, ZP - zdravotné poistenie

1.3 Implicitné daňové sadzby

Porovnanie daňových kvót poskytuje obmedzenú informáciu ohľadom skutočného zdanenia jednotlivých ekonomických faktorov (práca, spotreba, kapitál). Pre tento účel je vhodnejšie používať **implicitnú daňovú sadzbu, ktorá** vyjadruje podiel celkových daňových príjmov na príslušajúcej makroekonomickej základni (Box 4). V protiklade s odporúčaniami OECD⁹, ale rovnako ako je to zvykom v prípade iných krajín, aj Slovensko **z výrobných faktorov najviac zaťažuje prácu** (Graf 13).

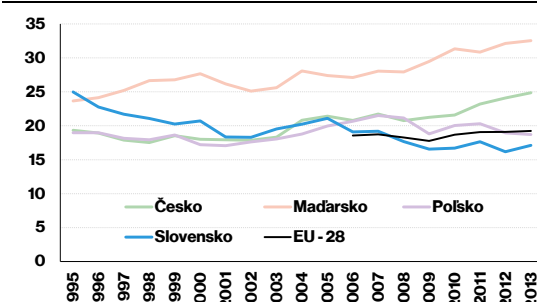
Klesajúci trend implicitnej daňovej sadzby zo spotreby po roku 2004 bol najmä dôsledkom klesajúcej úspešnosti výberu DPH, keďže v stanovenom období nedochádzalo k úprave miery zdanenia ani zväčšovania „policy gapu“¹⁰. Úspešný boj s daňovými únikmi v podobe uzatvárania daňovej medzery na DPH sa s určitou pravdepodobnosťou prejaví aj na zlepšení trendu jej vývoja (Graf 14)¹¹.

Graf 13: Vývoj implicitných daňových sadzieb a daní na HDP v SR, 1995 až 2013 (v %)

Zdroj: Eurostat, [UloziskoIFP](#)

Graf 14: Vývoj implicitnej daňovej sadzby zo spotreby, 1995 až 2013 (v %)

Zdroj: Eurostat, [UloziskoIFP](#)

⁹ OECD (2010), "Tax Policy Reform and Economic Growth"

¹⁰ Teoretická medzera výberu dane, ktorá vzniká z dôvodu existujúcich výnimiek a oslobodení od zdanenia (napríklad to čo sa nevyberá vďaka zníženej sadzbe dane)

¹¹ Údaje za rok 2014 ešte nie sú k dispozícii

Box 4: Čo vlastne implicitná daňová sadzba vyjadruje?

Implicitná daňová sadzba (z angl. Implicit Tax Rate, ITR) vyjadruje podiel celkových daňových príjmov z určitej ekonomickej aktivity na jej príslušnej makroekonomickej základni. Ide o bežný koncept efektívnej daňovej sadzby. Predstavuje doplňujúcu informáciu ku klasickému ukazovateľu podielu daní na HDP, ktorý nehodnotí mieru zaťaženia vybranej ekonomickej aktivity komplexne. Napríklad vysoký podiel daní z práce na HDP môže okrem vyššieho efektívneho zdanenia znamenať aj pomerne veľký podiel príjmu z práce na tvorbe HDP. Cez jednoduchý podiel na HDP tak dochádza k skresleniu medzinárodného porovnávania skutočného daňového zaťaženia vybranej ekonomickej aktivity.

Rozoznávame viacero ITR, jednou z nich je aj implicitná daňová sadzba z práce. Vyjadruje podiel sumy priamych a nepriamych daní z práce (daň z objemu vyplatených miezd) a sociálnych odvodov zamestnancov a zamestnávateľov, ktoré sú uvalené na zamestnanú pracovnú silu a sumy všetkých kompenzácií pracujúcich zamestnancov

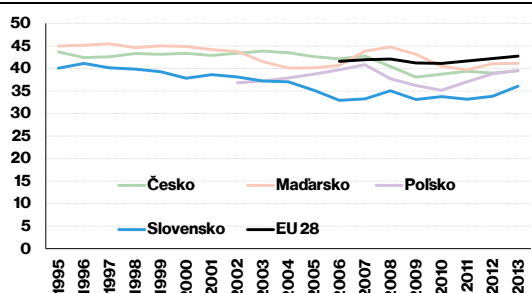
Implicitná daňová sadzba (ITR) vs. efektívne daňové sadzby (EDS)

Implicitná daňová sadzba je **komplexnou** efektívnou daňovou sadzbou vybranej ekonomickej aktivity. Napríklad implicitná daňová sadzba z práce hodnotí daňové zaťaženie práce prostredníctvom všetkých daní uvalených na pracovnú aktivitu (odvody, dane). EDS skúma vývoj konkrétnej dane na príslušnej makroekonomickej základni.

Oba indikátory ovplyvňuje skutočná miera zdanenia (sadzba dane, výnimky a podobne), elasticita dane (reakcia dane na zmenu makroprostredia), úspešnosť výberu, existujúce výnimky a oslobodenia a zmena správania sa daňových subjektov. Zmena správania sa môže prejavovať spôsobom vo forme optimalizácie dane, keď dochádza k znižovaniu elasticity jednej dane na úkor druhej dane. Preto ich bez detailnejšieho analytického rozboru **nie je vhodné používať na hodnotenie efektívnosti výberu dane.**

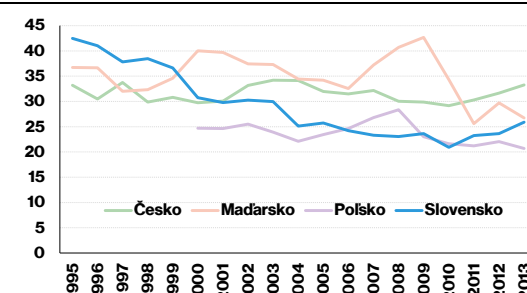
Jedným z dôvodov poklesu implicitnej daňovej sadzby z práce (Graf 15) od roku 2005 bolo **zavedenie penzijnjej reformy** v podobe druhého piliera, ktoré odčerpalo z daňových príjmov do roku 2011 v priemere 1,2% HDP. Povinné platby do druhého piliera sa nepovažujú za daň a nie sú ani príjmom verejnej správy. Negatívne prispel aj postupný rast preferencie iných typov pracovných úväzkov, ktoré podliehali nižšiemu efektívnemu zaťaženiu (napríklad príjmy z dohôd o vykonaní práce), na úkor bežného zamestnaneckého pomeru.

Graf 15: Vývoj implicitnej daňovej sadzby z práce, 1995 až 2013 (v %)

Zdroj: Eurostat, [UloziskoIFP](#)

Graf 16: Vývoj implicitnej daňovej sadzby z kapitálu, 1995 až 2013 (v %)

Zdroj: Eurostat, [UloziskoIFP](#)

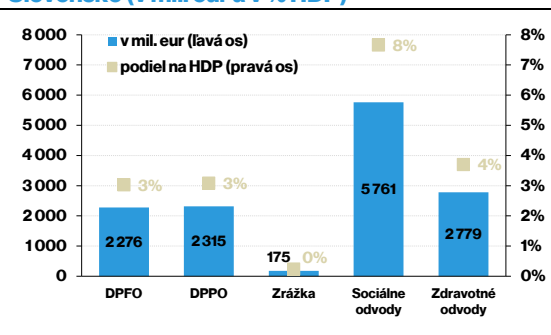
2 Sprievodca jednotlivými daňami v roku 2015

V tejto časti sa venujeme štruktúrovanému prehľadu základných parametrov a logiky zdanenia v oblasti najdôležitejších daňových príjmov SR v roku 2015. Historické údaje o dôležitých parametroch daňového systému je možné nájsť v Prílohe 1 tohto prehľadu.

2.1 Priame dane

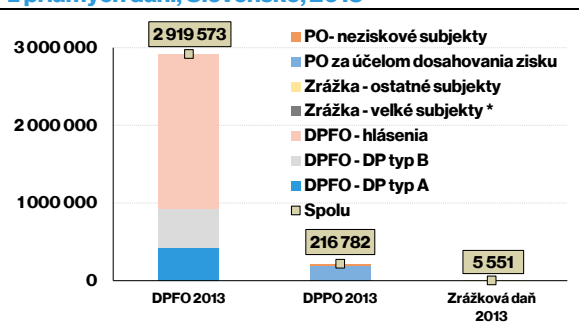
Medzi priame dane¹², ktorým budeme venovať detailnejšiu pozornosť v našom prehľade patrí daň z príjmu fyzických osôb, daň z príjmu právnických osôb, sociálne a zdravotné odvody a zrážková daň.

Graf 17: Príjmy VS z priamych daní v roku 2014, Slovensko (v mil. eur a v % HDP)

Zdroj: IFP, [UloziskoIFP](#)

Graf 18: Počet a štruktúra daňovníkov s príjmami z priamych daní, Slovensko, 2013¹³

Zdroj: individuálne daňové priznania, [UloziskoIFP](#)

Prehľad najdôležitejších zmien v oblasti priamych daní oproti predchádzajúcemu roku poskytuje nasledujúci Box 5.

Box 5: Prehľad legislatívnych úprav v oblasti priamych daní oproti roku 2014

- **DPFO**
  - zvýšenie podielu obcí na DPFO z 65,4% na 68,5%
- **DPPO**
  - zvýšenie doby odpisovania administratívnych budov z 20 na 40 rokov
  - zrušenie zvýhodnených leasingových odpisov
  - obmedzenie zrýchleného odpisovania na výrobné stroje a zariadenia
  - zavedenie pravidiel nízkej kapitalizácie - obmedzenie daňovej uznateľnosti úrokov do výšky 25% EBIDTA (zisk pred zdanením, odpismi a nákladovými úrokmi)
  - zavedenie odpočtu výdavkov na vedu a výskum (VaV, 25% nad rámec výdavkov na VaV, 25% z medziročného prírastku výdavkov na VaV a 25% z výšky výdavkov na mzdy novoprijatých absolventov)
  - viaceré zmeny v uplatnení daňových výdavkov

¹² OECD aj metodika ESA2010 definuje priame dane ako dane uvalené na príjem, kapitálové zisky a bohatstvo. Dane z darovania a z dedičstva a dane z nehnuteľností sú tiež považované za priame dane

¹³ Poznámky: * zaplatená ročná kumulatívna suma zrážkovej dane viac ako 165 tis. eur

- **Zdravotné odvody**
  - zavedenie odvodovej odpočítateľnej položky (OOP) v zdravotných odvodoch
- **Sociálne odvody**
  - zosúladenie odvodovej úľavy pre študentov na príjmy z dohôd vo výške 200 eur
  - otvorenie II. piliera
- **Zrážková daň**
  - zdaňovanie peňažných a nepeňažných príjmov zdravotníckych pracovníkov zrážkovou daňou

Kvantifikáciu vplyvov jednotlivých legislatívnych zmien nájdete v Prílohe 2.

2.1.1 Daň z príjmu fyzických osôb (DPFO)

Legislatívnu úpravu zdanenia príjmov fyzických osôb zabezpečuje zákon **595/2003 Z. z. o dani z príjmov** (ďalej len zákon). Pri DPFO rozlišujeme dve skupiny daňovníkov. Kritériom pre ich rozlíšenie je počet dní, počas ktorých sa daňovník zdržiava na Slovensku:

- **s neobmedzenou daňovou povinnosťou (nad 183 dní)** – zdaňuje celosvetové príjmy v SR
- **s obmedzenou daňovou povinnosťou** – zdaňuje v SR len príjmy zo zdroja v SR

Predmetom dane sú v zásade všetky príjmy alebo výnosy konkrétnej fyzickej osoby okrem oslobodených príjmov¹⁴. Platí zásada, že **všetky dávky a transfery sú od dane oslobodené**. Rozlišujeme štyri hlavné predmety zdanenia:

- **§5 - príjmy zo závislej činnosti** (zamestnanie, dohody...)
- **§6 - príjmy z podnikania, inej samostatne zárobkovej činnosti a prenájmu** (príjmy zo živnosti, podnikania, spoločníkov verejnej obchodnej spoločnosti a komplementárov komanditnej spoločnosti, znalcov a tlmočníkov, sprostredkovateľov, z vytvorenia diela, z prenájmu...)
- **§7 - príjmy z kapitálového majetku** (úroky a výnosy z cenných papierov, vkladov, účtov, úroky z pôžičiek a úverov, dávky z doplnkového dôchodkového sporenia, plnenia z poistenia dožitia určitého veku...)
- **§8 - ostatné príjmy** (príjmy z príležitostných činností, z prevodu vlastníctva nehnuteľností, predaja hnutelých vecí, cenných papierov, ceny z verejných súťaží...)

Príjmy pre účely vyčíslenia daňovej povinnosti (viac v časti venujúcej sa nezdaniteľným častiam základu dane) rozdeľujeme na **aktívne** (§5, §6 ods. 1 a 2) a **pasívne** (§6 ods. 3 a 4, §7 a §8).

Základ dane (ZD) predstavuje rozdiel medzi príjmami a daňovo uznateľnými výdavkami. Výdavkom v prípade zamestnancov je zaplatené povinné poistné a v prípade SZČO navyše aj preukázateľne zaplatené výdavky alebo paušálne výdavky. Odpočítavanie a zahrňovanie jednotlivých výdavkov do základu dane bližšie upravujú paragrafy §17 až 29 zákona.

Daňovým výdavkom (nákladom) sa rozumie výdavok na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie príjmov preukázateľne vynaložený podnikateľom, zaúčtovaný v účtovníctve alebo zaevidovaný

¹⁴ Výnimky z predmetu dane sú výslovne uvedené § 3 ods. 2 zákona (prijaté náhrady podľa osobitných predpisov, dary, príjem z dedenia, úver a pôžička, dividendy a pod). Oslobodené príjmy špecifikuje § 9 zákona

v evidencii. Ak jeho výšku limituje iný predpis, možno ho zahrnúť do daňových výdavkov najviac do výšky tohto limitu. **Paušálne výdavky** sú obmedzené vo výške 5 040 eur/rok (Tabuľka 1).

Tabuľka 1: Sadzby paušálnych daňových výdavkov (v % zdaniteľných príjmov)

Príjmy z príležitostnej poľnohospodárskej výroby, lesného a vodného hospodárstva	25% (najviac 5 040 eur/rok)
Príjmy z inej SZČ a z použitia diela a umeleckého výkonu podľa (§ 6 ods. 1, 2 a 4)	40% (najviac 5 040 eur/rok)

Zdroj: zákon 595/2003 Z. z.

Základ dane z aktívnych príjmov znižujú **nezdaniteľné časti základu dane** (NČZD). V roku 2015 sa uplatňujú štyri druhy nezdaniteľných častí. Nárok na NČZD na daňovníka vzniká automaticky každému daňovníkovi. NČZD na dobrovoľné sporenie v II. a v III. dôchodkovom pilieri vzniká za predpokladu sporenia si v týchto dôchodkových fondoch, pričom obe NČZD sú zhora ohraničené. NČZD na manželku si daňovník môže uplatniť len za predpokladu, že s ňou žije v domácnosti a súčasne je splnená aspoň jedna z nasledujúcich podmienok:

- starala sa o vyživované maloleté dieťa žijúce s daňovníkom v domácnosti
- v príslušnom zdaňovacom období poberala peňažný príspevok na opatrovanie
- bola zaradená do evidencie uchádzačov o zamestnanie
- považuje sa za občana so zdravotným postihnutím

Nezdaniteľnú časť základu dane na manžela alebo manželku znižujú **vlastné príjmy manželky**. Do vlastného príjmu manželky (manžela) sa započítava **akýkoľvek príjem**¹⁵, aj keď je od dane z príjmov oslobodený. Výnimku tvorí len zamestnanecká prémie, daňový bonus, zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť, štátne sociálne dávky a štipendium poskytované študentovi.

Základ dane z príjmov z podnikania a inej SZČO sa **znižuje aj o daňovú stratu**, ktorú však nemožno dosiahnuť uplatnením paušálnych výdavkov. Daňovú stratu možno odpočítať rovnomerne počas štyroch bezprostredne po sebe nasledujúcich zdaňovacích období.

Príjmy oslobodené od dane do určitej úrovne príjmu:

- úhrn príjmov z prenájmu, príležitostných činností a príležitostného prenájmu hnuteľných vecí do výšky 500 eur (o uvedenú sumu sa znižujú zdaniteľné príjmy)
- úhrn príjmov z prevodu opcí, cenných papierov, účastí a členských práv do výšky 500 eur (nie je možné kombinovať s vyšším oslobodením, úhrnne maximálne 500 eur)
- prijaté ceny alebo výhry v hodnote neprevyšujúcej 350 eur za cenu alebo výhru

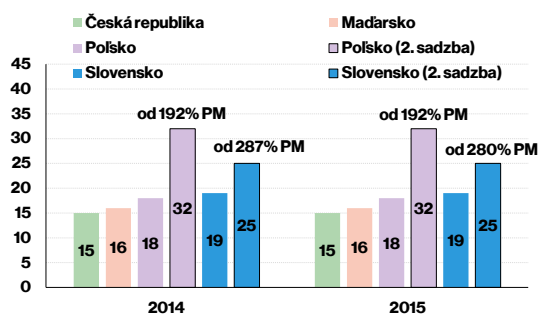
Pri zdanení FO sa uplatňujú dve **sadzby** 19% a vyššia 25% zo základu dane prevyšujúceho 176,8 násobok životného minima (ŽM). Vybraní ústavní činitelia¹⁶ navyše podliehajú osobitnej sadzbe dane vo výške 5% z hrubej mzdy, ktorá nie je odpočítateľnou položkou zo ZD.

Česká republika a Maďarsko v aktuálnom roku pri zdanení fyzických osôb uplatňujú rovnú daň, Slovensko a Poľsko využíva aj druhú progresívnu sadzbu dane (Graf 19). Rovná daň v Maďarsku pri neexistencii odpočítateľnej položky spôsobuje, identické efektívne a zákonné zdanenie FO na úrovni maximálnej sadzby dane. „Superhrubá mzda“ (alebo zvyšovanie základu dane o odvody zamestnávateľa) v Česku spôsobuje, že efektívna daň prevyšuje maximálnu zákonnú sadzbu dane. V súčte s odvodmi zamestnanca je efektívne zdanenie pri maximálnej sadzbe dane najvyššie v Poľsku, najnižšie v Českej republike (Graf 20).

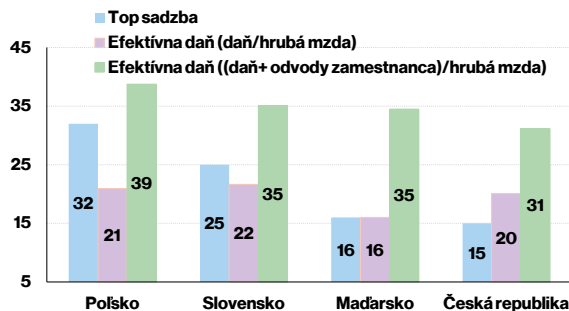
¹⁵ Znížený o zaplatené poistné a príspevky na zdravotné a sociálne poistenie, ktoré bola povinná platiť

¹⁶ Prezident SR, poslanci NR SR, členovia vlády SR, predseda a podpredseda NKÚ

Graf 19: Porovnanie sadzieb DPFO a úrovní mzdy, od ktorej sa aplikuje 2. sadzba, V4, 2014, 2015 (v %)

Graf 20: Efektívne zdanenie na úrovni maximálnej daňovej sadzby, 2015 (v % hrubej mzdy)

Pozn.: PM-priemerná mzda

Zdroj: OECD Tax Database, [UloziskoFP](#)

Daňové kredity na rozdiel od nezdaniteľných častí neznižujú základ dane, ale daňovú povinnosť. **Daňový bonus** znižuje daňovú povinnosť daňovníka starajúceho sa o nezaopatrené dieťa za predpokladu, že dosiahol zdaniteľné príjmy zo závislej činnosti alebo z podnikania vo výške 6-násobku minimálnej mzdy a súčasne nebol v strate. **Zamestnanecká prémie** pri splnení podmienok podľa zákona znižuje daňovú povinnosť nízkopříjmových zamestnancov. V roku 2015 však kvôli výške základu dane pri minimálnej mzde je nulová. V oboch prípadoch ide o určitú formu negatívnej dane.

Tabuľka 2: Aktuálne parametre daňového systému s vplyvom na daňové zaťaženie práce v SR

Parametre v oblasti DPFO	výpočet	2015
Sadzby dane		5%, 19%, 25%
ak ZD < 176,8x ŽM	19% * ZD	19%
ak ZD > 176,8x ŽM	19% * ZD + (25% - 19%) * MAX(0, (ZD - 176,8x ŽM))	19%, 25%
osobitná sadzba	vybraní ústavní činitelia (neodpočítateľný odvod)	5%
Životné minimum (ŽM) k 1.1. (pre účely NČZD)	valorizuje sa k 1.7. nižším z koeficientov nízkopříjmovej inflácie alebo rastu disponibilného príjmu domácnosti	198,09 eur
NČZD		
NČZD na daňovníka		
NČZD – mesačná	19,2 x ŽM / 12	316,94 eur*
NČZD – ročná	19,2 x ŽM	3 803,33 eur*
- hranica klesania/(tempo)	od ZD = 100-násobku ŽM, (44,2 x ŽM - 25% x ZD)	19 809 eur
NČZD na manželku		
NČZD - len ročná	19,2 x ŽM	3 803,33 eur**
- hranica klesania / (tempo)	od ZD = 176,8-násobku ŽM, (63,4 x ŽM - 25% x ZD)	35 022,31 eur
NČZD na príspevky do II. piliera		
NČZD - len ročná	maximálne: 2% x 60 x priemerná mzda 2013	-/988,80 eur
NČZD na DDS***		
NČZD - len ročná	vo výške príspevkov, maximálne 180 eur	-/180 eur
Hranica na podanie DP	ak príjmy > polovica NČZD alebo strata	1 901,67 eur
Daňový bonus		
mesačne na dieťa	indexuje sa ako NČZD rastom ŽM, k 1.1.	21,41 eur
Zamestnanecká prémie	maximálne: sadzba dane * MAX(0; (NČZD - ZD _(MM)) * 12)	0
Asignácia dane	2% alebo 3% zaplatenej dane, minimálne 3 eurá	-

Zdroj: zákon 595/2003 Z. z. a zákon 601/2003 Z. z.

* U dôchodcu, ktorý poberal dôchodok na začiatku zdaňovacieho obdobia sa NČZD znižuje o vyplatnený dôchodok

** V prípade, že manželka mala vlastné príjmy, NČZD na manželku sa znižuje o tieto príjmy

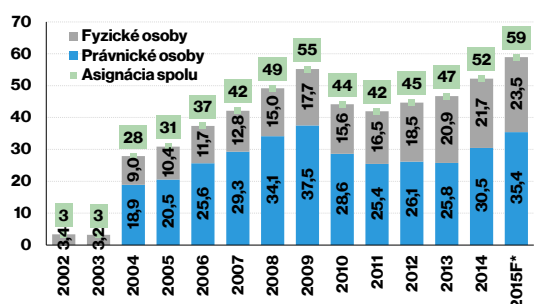
*** Príspevky do III. dôchodkového piliera, pre účastnícke zmluvy uzatvorené/zmenené od decembra 2013

Vysporiadanie daňovej povinnosti za zdaňovacie obdobie sa realizuje **zúčtovaním zamestnávateľa**, o ktoré ho žiada zamestnanec alebo **podaním daňového priznania** (DP, rozlišujeme typ A alebo B) do 31.3. Podanie DP (nie zúčtovania dane) je možné **predžiť oznámením o tri** alebo **šesť** mesiacov (ak príjmy pochádzali aj zo zahraničia). Povinnosť podať DP vzniká ak zdaniteľný príjem **prevyší 50% NČZD na daňovníka** alebo vždy **pri dosiahnutí straty**. Daň zo závislej činnosti pravidelne mesačne zráža zamestnávateľ, periodicita preddavkov u SZČO závisí od **poslednej známej daňovej povinnosti** (žiadne, mesačné, štvrtročné).

Daňová povinnosť daňovníka sa vyráta ako **súčin sadzby dane** a **súčtu čiastkových základov dane** zníženého o daňovú stratu, nezdaniteľné časti základu dane a povinné odvody (Box 6). Zdanenie prebieha na úrovni jednotlivca, avšak pri splnení určitých podmienok vzniká nárok na NČZD na manžela/ku, ktorá predstavuje atribút spoločného zdanenia manželov.

Asignácia dane predstavuje unikátny mechanizmus priamej podpory mimovládnych organizácií a neziskového sektora. FO, ktoré zaplatili daň, za predpokladu minimálnej výšky asignácie 3 eur, môžu nasmerovať **2%** alebo **3% dane** v prospech neziskového sektora. Asignovať 3% môžu osoby, ktoré vykonali dobrovoľníctvo v rozsahu najmenej 40 hodín za rok.

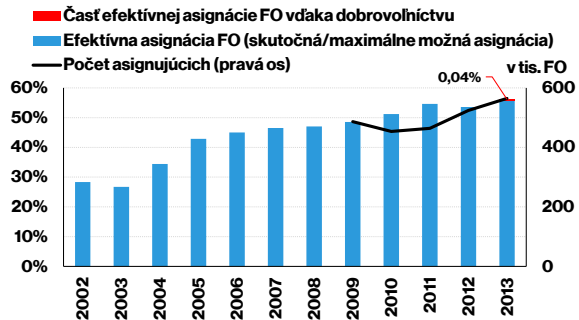
Graf 21: Vývoj asignácie podľa poskytovateľov v SR, 2002 až 2015 (v mil. eur)¹⁷

* odhad

Zdroj: FS SR, [UloziskoIFP](#)

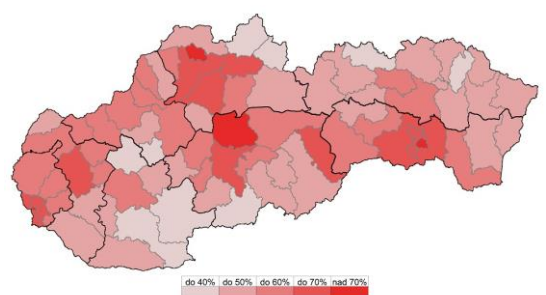
Graf 22: Efektívny podiel asignácie FO z novej asignácie (v %) a počet asignujúcich v SR (v tis. osôb)

Zdroj: FS SR, [UloziskoIFP](#)

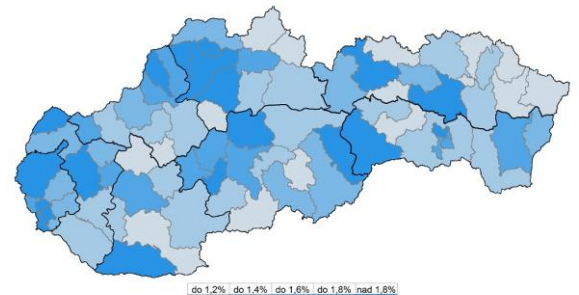
Asignácia FO od roku 2010, kedy sa asigovalo z daňovej povinnosti krízového roku 2009, rastie nepretržite (Graf 21 a Graf 22). Posledné dostupné údaje z roku 2013 ukazujú, že na asigovali najmä daňovníci z Kysuckého Nového Mesta a Bratislavy, najmenej zo Starej Ľubovne a Nových Zámkov (Graf 23 a 24).

Graf 23: Efektívna asignácia FO podľa okresov v SR, 2013 (% potenciálnych asignujúcich)¹⁸

Zdroj: FS SR, [UloziskoIFP](#)

Graf 24: Efektívna asignácia FO podľa okresov v SR, 2013 (% potenciálnej daňovej povinnosti)¹⁸

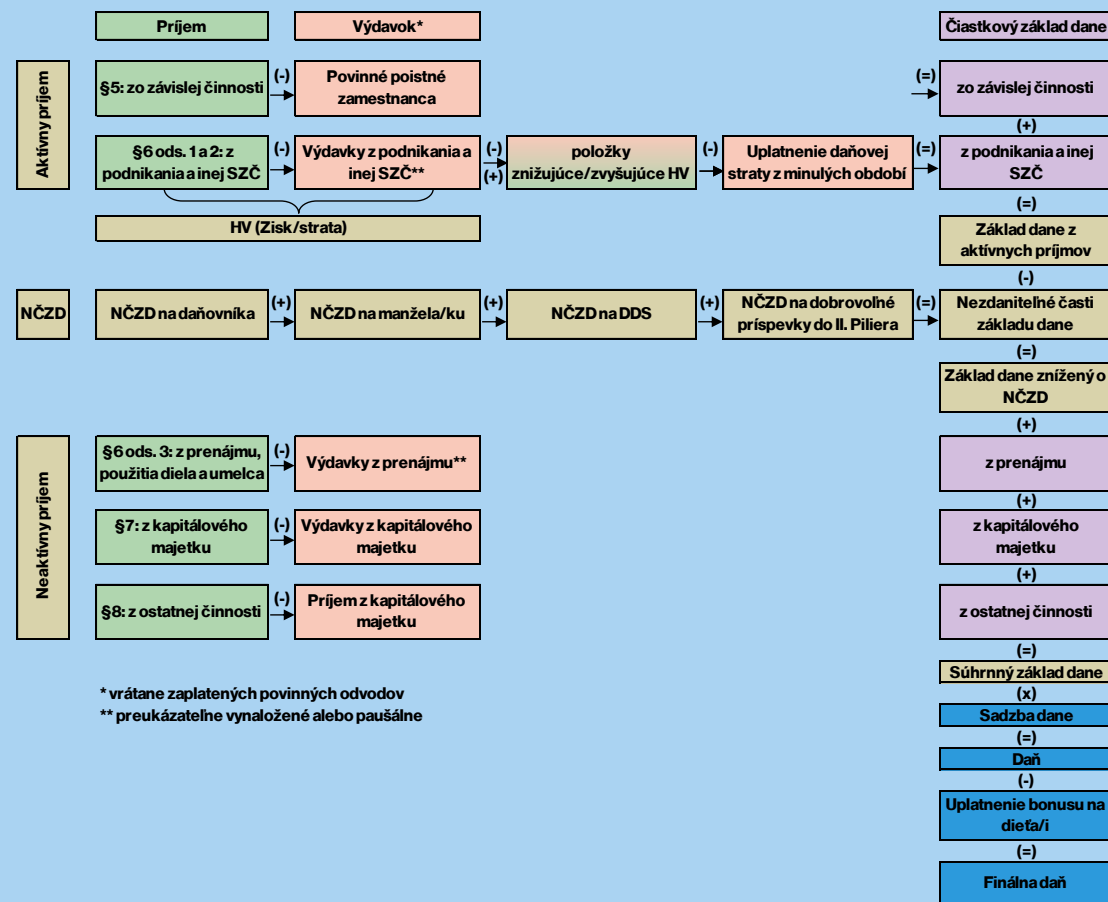

Zdroj: FS SR, [UloziskoIFP](#)

¹⁷ Asignácia v roku T zodpovedá asigovanej čiastke zo zaplatenej dane za rok T-1 (v 2015 z dane za 2014)

¹⁸ Údaje o asignácii FO spojené s daňovými priznaniami, kde len 75% FO malo uvedené korektné PSČ. Z uvedeného dôsledku sú tieto výsledky skreslené a je ich nevyhnutné interpretovať s určitou mierou opatrnosti

Box 6: Spôsob výpočtu daňovej povinnosti FO

Efektívna daňová sadzba pri DPFO

Daň z príjmu fyzických osôb je formou priameho zdanenia, ktorá sa vo všeobecnosti vyznačuje **vyššou než jednotkovou elasticitou** (viac Box 7). To znamená, že pri nezmenenej legislatíve a identickej miere daňových únikov dochádza k **automatickému rastu efektívnej daňovej sadzby** (EDS), ktorú nemožno pripísať na vrub rastúcej úspešnosti výberu dane. Dôvodom je **nedostatočné indexovanie** nezdaniteľných častí základu dane, či daňových pásiem, ktoré prispieva každoročne k efektívnemu rastu zdaniteľného príjmu.

Box 7: Čo vyjadruje elasticita dane?

Elasticita dane je reakciou dane na zmenu ekonomickej aktivity. Vyjadruje vzťah medzi zmenou makroekonomickej základne a daňovým výnosom. Ide o jeden z dôležitých aspektov, ktorý sa berie v úvahu pri prognózovaní dane. Do veľkej miery ju určuje miera progresivity zdanenia príslušnej ekonomickej aktivity, ako aj úroveň daňových únikov.

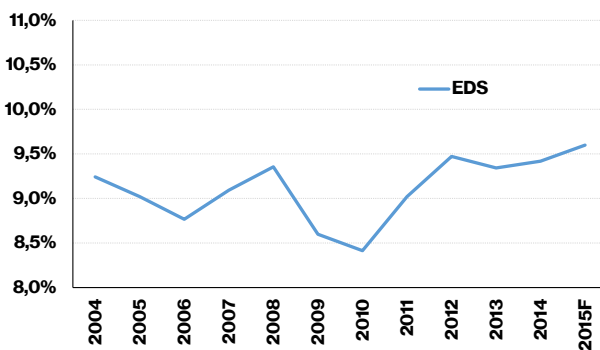
Miera elasticity dane je obvykle rozdielna v krátkom a dlhom období. Napríklad v prípade dane z príjmu vyššia elasticita v dlhom období vyplýva z javu známeho ako „fiscal drag“. Ide o situáciu, kedy rast základu dane, v našom prípade rast miezd zamestnancov, predbieha kvôli nedostatočnej indexácii rast nezdaniteľných častí základu dane.

Jednotková elasticita znamená, že sa daň vyvíja v súlade s makroekonomickou základňou a elasticita vyššia ako jedna, že sa daň vyvíja pozitívnejšie (pri nižšej než jednotkovej elasticite je to naopak).

Bez dodatočných analytických úprav zobrazenú EDS pri DPFO (Tabuľka 3) nemožno používať ako indikátor úspešnosti jej výberu. Jej pokles v roku 2013 vysvetľujú zmeny v odvodoch (nárast maximálnych vymeriavacích základov a uloženie odvodovej povinnosti aj na príjmy z dohôd), ktoré znížili základ dane a prevýšili vplyv zavedenia druhej sadzby dane.

Tabuľka 3: Výnos DPFO zo závislej činnosti v rokoch 2004 až 2014 (ESA 2010)

Rok	Celkový výnos (v mil. eur)	Medziročná zmena (v %)	Efektívna daňová sadzba (DPFO/mzdová báza ¹⁹)
2004	1183	1,9%	11,0%
2005	1288	8,9%	10,5%
2006	1407	9,3%	10,0%
2007	1622	15,2%	9,5%
2008	1851	14,1%	9,0%
2009	1673	-9,6%	8,5%
2010	1671	-0,1%	8,0%
2011	1866	11,6%	9,0%
2012	2 005	7,5%	9,5%
2013	2 010	0,3%	9,3%
2014	2 138	6,4%	9,4%
2015F	2 275	6,4%	9,6%

Poznámky: EDS neočistená o vplyv legislatívnych zmien, 2015F – odhad 2015

Zdroj: IFP, [UloziskoIFP](#)

2.1.2 Sociálne (SO) a zdravotné odvody (ZO)

Rovnako ako vo väčšine krajín EÚ²⁰ aj slovenskí zamestnávateľia a zamestnanci sú povinní platiť odvody na krytie sociálnych a zdravotných rizík. Vo všeobecnosti platí, že **krajiny V4 sa v porovnaní so západom spoliehajú na príjmy z odvodov vo významnejšej miere²¹**. Nezrealizovanie dodatočných zmien v daňovom mixe, v prospech nižšieho zaťaženia práce, môže byť brzdou rozvíjajúceho sa trhu práce a tým aj potenciálneho ekonomického rastu.

Problematiku odvodov z práce na Slovensku upravuje zákon o [sociálnom poistení 461/2003 Z. z.](#) a zákon o [zdravotnom poistení 580/2004 Z. z.](#)

Sociálne poistenie je povinné verejnoprávne poistenie, založené na platení odvodov a poberaní dávok. Cieľom sociálneho poistenia je ochrániť obyvateľov pred rizikami, ktoré im môžu priniesť rôzne životné situácie a tiež zabezpečiť prerozdelenie dôchodkov v národnom hospodárstve. Sociálne odvody sú do určitej miery zásluhové.

Druhy sociálneho poistenia: nemocenské poistenie, dôchodkové starobné poistenie, dôchodkové invalidné poistenie, poistenie v nezamestnanosti, úrazové poistenie, garančné poistenie²², rezervný fond solidarity.²³

¹⁹ Kumulatívny objem vyplatených miezd v ekonomike vynásobený počtom registrovaných zamestnaných za celý rok

²⁰ Výnimku tvorí Dánsko, kde zamestnávateľia odvody neplatia

²¹ Remeta, J. et al. (2015), "Moving Beyond the Flat Tax – Tax Policy Reform in the Slovak Republic"

²² Poistenie pre prípad platobnej neschopnosti zamestnávateľa na uspokojenie mzdových nárokov zamestnanca a na úhradu príspevkov na starobné dôchodkové sporenie nezaplacených zamestnávateľom. Platí ho zamestnávateľ

²³ Príjmy fondu sa využívajú na úhradu dávok z iných základných fondov sociálneho poistenia, ktoré nemajú dostatok finančných zdrojov, najmä na krytie deficitu v dôchodkovom poistení. Platí ho zamestnávateľ

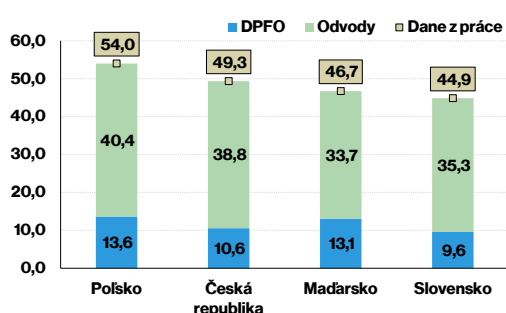
Zdravotné poistenie je povinné pre každú FO za účelom úhrady zdravotnej starostlivosti, hospitalizácie, liekov a zdravotníckych pomôcok. Okrem **ekonomicky aktívnych osôb (EAO)**²⁴, ich uhrádzajú aj **samoplátelia** alebo **štát** za nezaopatrované deti, dôchodcov, osoby na materskej a rodičovskej dovolenke, nezamestnaných a pod²⁵. Nepoistené osoby majú nárok len na neodkladnú zdravotnú starostlivosť pri ohrození života. Na rozdiel od sociálnych odvodov majú skôr charakter dane „so stropom“.

Odvody sa platia z **vymeriavacieho základu (VZ)**, pričom je stanovený maximálny a minimálny VZ, ktorý sa môže líšiť v závislosti od statusu (EAO, poistenec štátu, samoplátelia), druhu a výšky príjmu. **Maximálny VZ** je **zjednotený** pre všetky statusy a druhy poistenia vo výške **päťnásobku priemernej mzdy** spred dvoch rokov, výnimku tvorí úrazové poistenie, ktoré nemá žiadne ohraničenie. V praxi sa uplatňujú aj prerušenia z platenia odvodov, ktoré v jednotlivých druhoch poistenia ďalej upravuje zákon.

Zovšeobecnené všetky príjmy, ktoré podliehajú dani z príjmu podliehajú aj odvodom (výnimku tvoria napríklad príjmy z prenájmu, kapitálové príjmy, ktoré nepodliehajú odvodom, či príspevky zamestnávateľa na DDS, ktoré sú oslobodené od sociálneho poistenia alebo dividendy, ktoré naopak podliehajú len zdravotným odvodom a nie sú predmetom dane z príjmu).

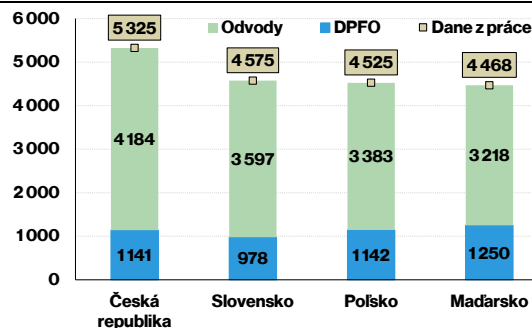
Daňové zaťaženie práce vyjadrené ako podiel na celkových daňových príjmoch bolo v roku 2013²⁶ na Slovensku v rámci krajín V4 najnižšie (Graf 25). Prepočtom na podiel pracujúcich zamestnancov a SZČO v ekonomike ročne na daniach z práce zaplatil v priemere najviac pracujúci v Českej republike a najmenej v Maďarsku (Graf 26).

Graf 25: DPFO a odvody z práce²⁷ vo V4 v roku 2013 (v % celkových daňových príjmov)

Zdroj: Eurostat, [UloziskoIFP](#)

Graf 26: Priemerná výška daňového zaťaženia z práce na pracujúceho²⁸ v krajinách V4, 2013 (v eur)

Zdroj: Eurostat, [UloziskoIFP](#)

Odvodov zo zamestnania

Odvody je povinný platiť každý zamestnávateľ a to aj za svojho zamestnanca. Existujú **určité výnimky a oslobodenia**. Zníženú sadzbu zdravotného poistenia na polovicu majú zdravotne ťažko postihnuté osoby²⁹. Penzisti sú oslobodení od invalidného poistenia a poistenia v nezamestnanosti. Invalidi s 70% poruchou sú oslobodení od poistného v nezamestnanosti.

²⁴ Pracujúci (zamestnávateľia a zamestnanci), osoby s príjmom z dohôd a SZČO

²⁵ Okruh poistencov štátu vymedzuje §11 ods. 7 zákona o zdravotnom poistení

²⁶ Aktuálne dostupné medzinárodné porovnateľné údaje

²⁷ Súčet zaplatenej DPFO (zo závislej činnosti a z podnikania) a zaplatených povinných odvodov (zamestnávateľa, zamestnanca a SZČO, vrátane imputovaných odvodov zamestnávateľa)

²⁸ Podiel súčtu zaplatenej DPFO (zo závislej činnosti a z podnikania a inej SZČ) a zaplatených povinných odvodov (zamestnávateľa, zamestnanca a SZČO, vrátane imputovaných odvodov zamestnávateľa) na celkovej zamestnanosti (ESA domáci koncept)

²⁹ 70% strata schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť

Tabuľka 4: Odvodové sadzby zamestnanca a zamestnávateľa v roku 2015 (v %)

	Zamestnanie			SZČO a živnostníci	
	zamestnanec	Zamestnávateľ		I. pilier	II. pilier
		I. pilier	II. pilier		
1. Sociálne odvody	9,4	25,2	25,2	33,15	33,15
Nemocenské poistenie	1,4	1,4	1,4	4,4	4,4
Starobné poistenie	4,0	14,0	10,0	18,0	14,0
Starobné sporenie (súkromné)		0,0	4,0	0,0	4,0
Invalidné poistenie	3,0	3,0	3,0	6,0	6,0
Poistenie v nezamestnanosti	1,0	1,0	1,0	2,0*	2,0*
Rezervný fond solidarity	-	4,75	4,75	4,75	4,75
Úrazové poistenie	-	0,8	0,8	-	
Garančné poistenie	-	0,25	0,25	-	
2. Zdravotné odvody	4,0/2,0**	10,0/5,0**	10,0/5,0**	14,0/7,0**	14,0/7,0**
Spolu	13,4	35,2	35,2	47,15	47,15
		48,6		47,15	

Zdroj: zákon 461/2003 Z. z. a zákon 580/2004 Z. z.

* Dobrovoľné poistenie pre SZČO, celková sadzba poistného nezahrňuje dobrovoľné poistenie v nezamestnanosti

** V prípade zdravotného postihnutia nad 70% sa aplikuje polovičná sadzba zdravotného poistenia

Odvodová odpočítateľná položka (OOP) v zdravotných odvodoch sa uplatňuje od roku 2015. V závislosti od výšky príjmu OOP znižuje vymeriavací základ, z ktorého zamestnanec a zamestnávateľ platia zdravotné odvody (Box 8).

Box 8: OOP ako efektívny nástroj zvýšenia dopytu a ponuky po práci

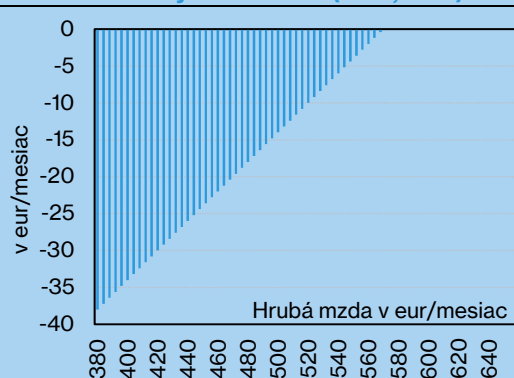
Zavedenie OOP zvýšilo čistú mzdu zamestnancov s najnižšími mzdami v ekonomike a súčasne znížilo náklady práce pre zamestnávateľov týchto zamestnancov. Znižovanie zaťaženia práce rešpektujúce fiškálne ciele zvyšuje potenciál ekonomiky krajiny. Súčasné fiškálne možnosti plošného zníženia odvodov na Slovensku sú limitované a preto je cieľená podpora nízkoprijmových adresnejšia. OOP svojim nastavením a cílením na nízkoprijmových zamestnancov zmierňuje zaťaženie problematických skupín na trhu práce, ťažko zamestnateľných ľudí a osôb s nízkou kvalifikáciou. Základné parametre OOP:

- zjednodušený vzorec na výpočet OOP
  - **mesačne:** $380 - 2 \cdot (\text{hrubá mzda} - 380)$
  - **ročne:** $4\,560 - 2 \cdot (\text{hrubá mzda} - 4\,560)$
- **maximum 380 eur/mesiac** (4 560 eur/rok) dosahuje na úrovni minimálnej mzdy (380 eur v roku 2015)
- s rastom hrubého príjmu (o 1 euro) jej výška postupne klesá (o 2 eurá)
- **zaniká** pri hrubom príjme 570 eur/mesiac (6 840 eur/rok)
- ročná suma sa alikvotne kráti podľa odpracovanej doby
- uplatňuje sa **len na príjmy zo zamestnania** a nemôže prekročiť sumu zárobku z klasického pracovného pomeru (nie je negatívna)
- na určenie výšky OOP sa posudzujú všetky príjmy zo zárobkovej činnosti³⁰, aby bola pomoc skutočne zameraná na nízkoprijmových
- mesačné uplatňovanie je možné len pre zamestnancov bez súbehu príjmov, aby sa zabránilo vzniku vysokých nedoplatkov v ročnom zúčtovaní zdravotného poistenia

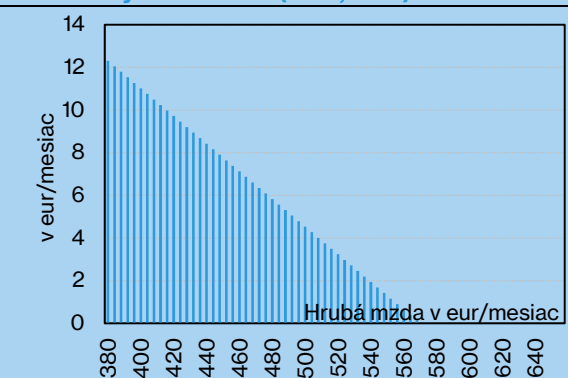
³⁰ Zo zamestnania, dohôd, SZČ, kapitálové príjmy, dividendy, ostatné príjmy

- ostatným, ktorých celkové príjmy sú dostatočne nízke na to, aby mali nárok na OOP, sa uplatní, iba na príjmy zo zamestnania, v nasledujúcom roku v ročnom zúčtovaní. Zamestnancovi aj zamestnávateľovi tak vznikne preplatok na zdravotnom poistení

Graf 27: Pokles nákladov práce zo zavedenia OOP v zdravotných odvodoch (v eur, 2015)

Graf 28: Nárast čistej mzdy zo zavedenia OOP v zdravotných odvodoch (v eur, 2015)

Zdroj: IFP, [UloziskoIFP](#)

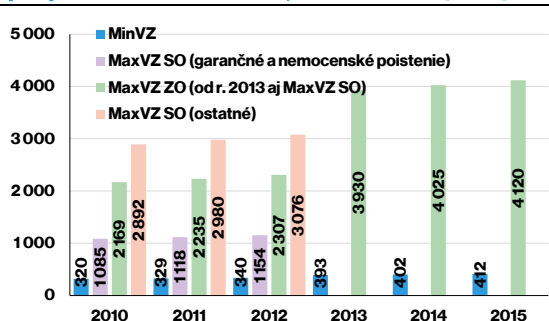
Odvody zo živnosti a inej samostatne zárobkovej činnosti (SZČ)

Povinnosť platiť sociálne odvody v prípade SZČO vzniká od 1. júla³¹ daného roku ak príjem alebo výnos (obrat) z podnikania a inej SZČ v predchádzajúcom kalendárnom roku prevýšil dvanásťnásobok aktuálnej priemernej mzdy. Zdravotné odvody SZČO platí za predpokladu, že nie je v súbahu³², vo forme preddavkov, ktoré sa zúčtávajú v ročnom zúčtovaní.

Vymeriavací základ (VZ) pre platenie odvodov SZČO je **podiel základu dane** z príjmov fyzických osôb, okrem príjmov z prenájmu a príjmov, z ktorých sa daň vyberá zrážkou, ktorý **nie je znížený o zaplatené poistné na povinné verejné zdravotné a sociálne poistenie** a **koeficientu 1,486**.

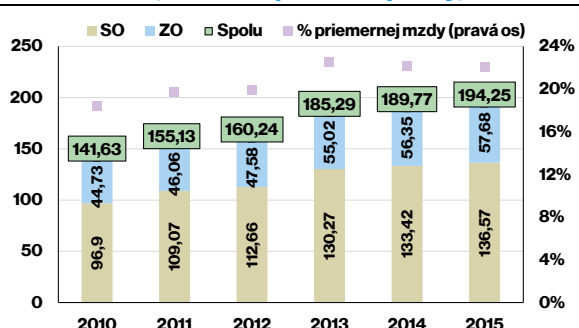
Minimálny VZ u SZČO od roku 2010 závisí od vývoja priemernej mzdy (PM)³³, predtým bol fixovaný na minimálnu mzdu. Pôvodne bol na úrovni 44,2% PM, od roku 2013 zodpovedá 50% PM (Graf 29). Minimálny mesačný odvod SZČO v roku 2015 je 194,25 eur (Graf 30).

Graf 29: Prehľad minimálnych a maximálnych VZ pre platenie odvodov v SR, 2010 až 2015 (v eur)³⁴

Zdroj: zákon 461/2003 Z. z. a 580/2004 Z. z., [UloziskoIFP](#)

Graf 30: Prehľad minimálnych odvodov SZČO v SR, 2010 až 2015 (v eur a v % priemernej mzdy)

Zdroj: zákon 461/2003 Z. z. a 580/2004 Z. z., [UloziskoIFP](#)

³¹ Za predpokladu, že SZČO nemala predĺženú lehotu na podanie daňového priznania, ináč sa povinnosť platenia odvodov predĺži o rovnakú lehotu ako v prípade dane (viac v časti sprievodcu DPFO)

³² Súbežné poberanie príjmov FO z viacerých zdrojov, ktoré môžu, ale nemusia plynúť z identickej ekonomickej aktivity

³³ Hodnoty priemernej mzdy spred dvoch rokov

³⁴ Pri úrazovom poistení sa neuplatňuje maximálny vymeriavací základ

Box 9: Prečo sa vymeriavací základ SZČO znižuje o koeficient?

Existencia koeficientu alebo konštanty pre výpočet vymeriavacieho základu (VZ) u SZČO má svoje **ekonomické opodstatnenie, no jej minulé, či súčasná výška už nie**. Práve arbitrárne stanovené koeficienty pre výpočet vymeriavacieho základu u SZČO boli a sú **dôvodom rozdielneho zdanenia** zamestnancov a SZČO. Naopak pri neexistencii koeficientu by za približne rovnakých sadzieb odvodov bola SZČO v porovnaní so závislou činnosťou zaťažovaná oveľa viac.

Tabuľka 5: Porovnanie odvodového zaťaženia zamestnanca a SZČO pri rôznych koeficientoch (K)

závislá činnosť			Samostatne zárobková činnosť			
(výpočty sú ilustratívne, nezaokrúhlené)			K=1	K=2	K=1,352	
1	Hrubá mzda	1 000	-	-	-	
2	SO zamestnanca (9,4% z 1)	94	-	-	-	
3	SO zamestnávateľa (25,2% z 1)	252	-	-	-	
4	ZO zamestnanca (4% z 1)	40	-	-	-	
5	ZO zamestnávateľa (10% z 1)	100	-	-	-	
6	Cena práce (1+3+5)	1352	1352	1352	1352	(príjmy - výdavky) = základ dane* 1
7	VZ pre SO (1)	1 000	1 352	676	1 000	(1/K) VZ pre SO** 2
8	VZ pre ZO (1)	1 000	1 352	676	1 000	(1/K) VZ pre ZO 3
9	Odvody celkom (2+3+4+5)	486	637,5	318,7	471,5	(33,15% z 2 + 14% z 3) odvody celkom 4
10	Odvodové zaťaženie (9 / 6)	35,95%	47,15%	23,58%	34,9%***	(4 / 1) odvodové zaťaženie 5

Skratky: SO - sociálne odvody, ZO - zdravotné odvody, VZ - vymeriavací základ, K – koeficient Zdroj: IFP

* zjednodušujúci predpoklad, že odvody neznižujú základ dane, keďže ide o porovnateľnú veličinu s cenou práce

** vymeriavací základ (VZ) u SP je mierne nižší ako by bol v skutočnosti, keďže abstrahuje od faktu, že sociálne odvody minulého obdobia sú výdavkom znižujúcim VZ v aktuálnom roku (to neplatí pre zdravotné odvody)

*** konštanta na úrovni 1,352 zabezpečí neutrálne zdanenie SZČO a zamestnancov, tzn. že rovnaká pridaná hodnota sa premietne aj do rovnakých vymeriavacích základov a odtiaľ aj do zaťaženia (mierny rozdiel už vyplýva iba z rozdielnej sadzby na nemocenské poistenie).

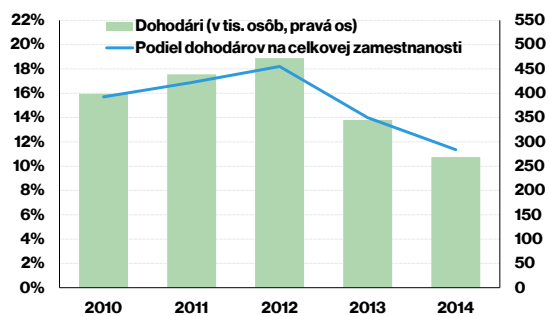
Dôvodom jeho existencie je rozdielny VZ, ktorý je u zamestnancov definovaný užšie v porovnaní so SZČO. Rešpektovaním horizontálnej spravodlivosti by však malo byť zabezpečené, že pridaná hodnota z práce je odvodmi zaťažená rovnako, bez ohľadu na typ pracovného pomeru. To **zabezpečí koeficient na úrovni 1,352** (35,2% predstavuje úhrnnú sadzbu povinných odvodov zamestnávateľa).

Zreálnenie v minulosti arbitrárne stanovených koeficientov znižujúcich vymeriavací základ na úroveň 1,486 (48,6% úhrnná sadzba povinných odvodov zamestnávateľa a zamestnanca) od roku 2015 zvýšilo daňovú spravodlivosť a participáciu SZČO na výške svojich dôchodkov v budúcnosti.

Odvody z príjmov z dohôd

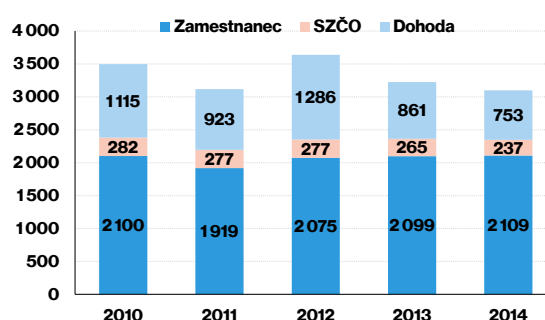
Dohoda je **flexibilná**, vo svete **neštandardná forma závislej práce**. Oproti bežným pracovným úväzkom sa vyznačuje zníženou pracovnoprávnou ochranou a spravidla nižšou odmenou za prácu. **Zákonník práce** rozlišuje tri typy dohôd: dohodu o vykonaní práce, o pracovnej činnosti a o brigádnickej práci študenta. Vznik úväzkov na dohodu súvisel s cieľom zvýšiť flexibilitu zamestnávania prostredníctvom zníženia administratívneho bremena, pracovnoprávnej ochrany a daňového zaťaženia. S odstupom času sa začali tešiť výraznej popularite medzi zamestnávateľmi kvôli ich nižšiemu zaťaženiu a nie primárne kvôli ich flexibilitě.

Graf 31: Vývoj počtu FO s príjmami z dohôd v SR, 2010 až 2014 (v % zamestnaných a v tis. osôb)³⁵

Zdroj: individuálne údaje SP, [UloziskoIFP](#)

Graf 32: Vývoj počtu poisťných vzťahov v SR v 2010 až 2014 (v tis. úväzkov)

Zdroj: individuálne údaje SP, [UloziskoIFP](#)

Výrazné rozdiely v zdaňovaní práce, ktoré vytvárali nesprávne a neželané motivácie presunu úväzkov k dohodám odstránilo v roku 2013 zavedenie odvodov na dohody. Zamestnanci s pravidelným príjmom z dohôd platia podobne ako zamestnanci v pracovnom pomere odvody zo svojho príjmu. Z nepravidelného príjmu z dohody sa neplatí nemocenské poistenie a poistenie v nezamestnanosti (Tabuľka 6). To vychádza z logiky nemožnosti vypočítať nároky na dávky a minimalizácie potenciálnej optimalizácie za účelom získania nároku na tieto dávky.

Tabuľka 6: Sadzby odvodov z dohôd o prácach 2015 (v %)

Druh poistenia	Pravidelný príjem*		Nepravidelný príjem*		Študent		Invalidný dôchodca		Starobný (výsluhový) dôchodca		Študent (príjem do 200 eur)	
	Zc	ZI'	Zc	ZI'	Zc	ZI'	Zc	ZI'	Zc	ZI'	Zc	ZI'
zdravotné	4,00	10,00	4,00	10,00	-	-	-	-	-	-	-	-
starobné	4,00	14,00	4,00	14,00	4,00	14,00	4,00	14,00	4,00	14,00	-	-
invalidné	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	-	-	-	-
nemocenské	1,40	1,40	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
v nezamestnanosti	1,00	1,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
RFS	-	4,75	-	4,75	-	4,75	-	4,75	-	4,75	-	-
garančné	-	0,25	-	0,25	-	0,25	-	0,25	-	0,25	-	0,25
úrazové	-	0,80	-	0,80	-	0,80	-	0,80	-	0,80	-	0,80
SPOLU	13,40	35,20	11,00	32,80	7,00	22,80	7,00	22,80	4,00	19,80	0,00	1,05
SPOLU (Zc + ZI')	48,60		43,80		29,80		29,80		23,80		1,05	

Poznámka: Zc - zamestnanec, ZI' - zamestnávateľ

Zdroj: zákon 461/2003 Z. z., zákon 580/2004 Z. z.

* V prípade predčasného starobného dôchodcu, pri pozastavení vyplácania predčasného starobného dôchodku z dôvodu zamestnania sa na dohodu, bude odvádzať aj zamestnávateľ aj zamestnanec rovnaké poisťné ako v prípade bežného zamestnanca, s výnimkou invalidného poistenia, ktoré sa v tomto prípade neplatí

Osobitné výnimky z odvodov z dohôd sa uplatňujú pre študentov a dôchodcov. Poistenci štátu v tomto prípade aj študenti a dôchodcovia v súlade s logikou zdravotného poistenia neplatia zdravotné odvody z príjmov z dohôd. Od roku 2015 sa navyše zosúladiť hranica zárobku (200 eur za mesiac), do ktorej žiaci a študenti neplatia sociálne odvody (Tabuľka 8). Hovoríme o odvodovej odpočítateľnej položke pre študentov.

Odvody z podielov na zisku/dividend

Dividendy nepodliehajú dani z príjmu, ale ich príjem je od roku 2011 predmetom zdravotných odvodov (ZO). K prvému plateniu zdravotných odvodov z dividend došlo až v roku 2013, kedy

³⁵ Len osoby s príjmom z dohody bez súbehu s iným príjmom, v prípade viacerých úväzkov na dohodu u jednej osoby sa táto osoba počítala len jeden krát

sa v ročnom zúčtovaní zdravotného poistenia za rok 2012 zúčtovali vyplatené dividendy v roku 2012 z účtovného obdobia 2011.

Vzhľadom na viaceré zmeny v spôsobe platenia zdravotných odvodov z dividend v posledných rokoch ich aktuálne zdanenie **závisí od účtovného obdobia, za ktoré sa vyplácajú** (Tabuľka 7).

Tabuľka 7: Prehľad platenia zdravotných odvodov (ZO) z dividend v roku 2015 v SR

Dividendy za účtovné obdobie	2011 a 2012	2013 a 2014	2013 a 2014 zo zahraničia
Výpočet a platba ZO	v ročnom zúčtovaní	preddavkovo	v ročnom zúčtovaní
Sadzba ZO	10%/5% (ZŤP)	14%	14%
Platiteľ ZO	prijemca	platiteľ	prijemca
Odpočítateľná položka	412 eur	-	-
Maximálny vymeriavací základ (MVZ)	60-násobok priemernej mzdy (49 440 eur)	60-násobok priemernej mzdy (49 440 eur)	60-násobok priemernej mzdy (49 440 eur)
Výška preddavku	neplatí sa	Maximálne z MVZ	neplatí sa
Spoločný vymeriavací základ	nie	áno	áno

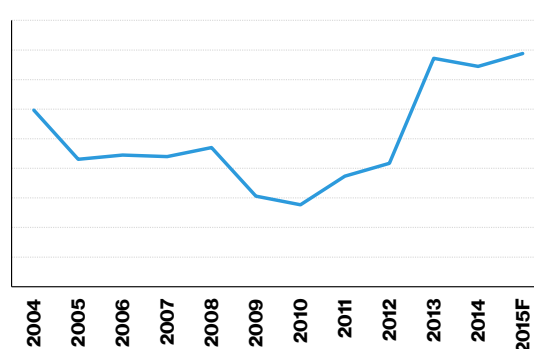
Zdroj: zákon 580/2004 Z. z.

Efektívna daňová sadzba pri odvodoch

Vývoj **odvodov** pri nezmenenej legislatíve a miere daňových únikov kopíruje vývoj príslušnej makroekonomickej základne, hovoríme o jednotkovej elasticite odvodov na zmenu mzdovej bázy³⁶. Existencia stropov v odvodoch (maximálnych vymeriavacích základov) je jedným z dôvodov prečo nemusia dosahovať plnú jednotkovú elasticitu za inak nezmiernených podmienok. Minimálne odvody a oslobodenia platenia odvodov do určitej výšky príjmu môžu ovplyvňovať elasticitu dane vzhľadom na zmenu makroprostredia rôznymi smermi.

Tabuľka 8: Výnos sociálnych odvodov (I. a II. pilier spolu) v rokoch 2004 až 2014 (EAO, ESA 2010)

Rok	Celkový výnos (v mil. eur)	Medziročná zmena (v %)	Efektívna daňová sadzba (SO/mzdová báza)
2004	3 262	14,7%	27,0%
2005	3 520	7,9%	26,5%
2006	3 969	12,8%	26,0%
2007	4 405	11,0%	25,5%
2008	4 916	11,6%	25,0%
2009	4 676	-4,9%	24,5%
2010	4 743	1,4%	24,0%
2011	5 040	6,3%	23,5%
2012	5 203	3,2%	23,0%
2013	5 672	9,0%	22,5%
2014	5 952	4,9%	
2015F	6 267	5,3%	

Poznámka: EDS neočistená o vplyv legislatívnych zmien, 2015F – odhad 2015

Zdroj: IFP, [UloziskoIFP](#)

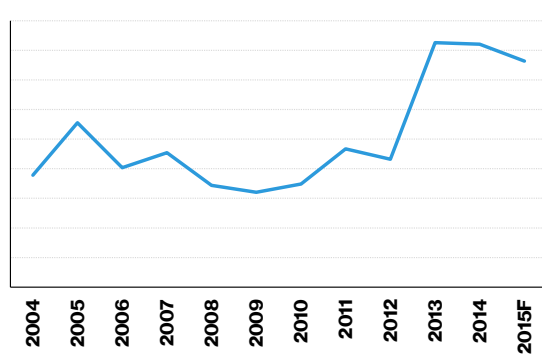
Ilustrované EDS sociálnych (Tabuľka 8) a zdravotných (Tabuľka 9) odvodov rovnako ako v prípade DPFO nemožno zjednodušene používať ako indikátor úspešnosti ich výberu. Ich výrazný rast v roku 2013 vysvetľujú prijaté konsolidačné opatrenia, ako zvýšenie a zjednotenie

³⁶ Komplexnejšou makroekonomickou základňou sú kompenzácie zamestnancov, ktoré nie sú náchylné na zmeny v štruktúre odvodov platených zamestnávateľmi a zamestnancami

maximálnych VZ, zmeny v odvodovom zaťažení SZČO a príjmov z dohôd. Pokles EDS v prípade zdravotných odvodov v roku 2015 je dôsledkom zavedenia OOP.

Tabuľka 9: Výnos zdravotných odvodov v rokoch 2004 až 2014 (EAO + dlžné, ESA 2010)

Rok	Celkový výnos (v mil. eur)	Medziročná zmena (v %)	Efektívna daňová sadzba (ZO/mzdová báza)
2004	1453	8,1%	12,4%
2005	1672	15,0%	12,2%
2006	1831	9,5%	12,0%
2007	2 053	12,1%	11,8%
2008	2 233	8,8%	11,6%
2009	2 187	-2,0%	11,4%
2010	2 243	2,6%	11,2%
2011	2 385	6,3%	11,0%
2012	2 426	1,7%	10,8%
2013	2 636	8,6%	10,6%
2014	2 779	5,4%	
2015F	2 874	3,4%	

Poznámka: EDS neočistená o vplyv legislatívnych zmien, 2015F – odhad 2015

Zdroj: IFP, [UložiskoIFP](#)

2.1.3 Daň z príjmu právnických osôb (DPPO)

Legislatívnu úpravu zdanenia príjmov PO zabezpečuje zákon [595/2003 Z. z. o dani z príjmov](#) (ďalej len zákon). Pri korporátnej dani ako aj pri DPFO rozlišujeme dve skupiny daňovníkov.

- **s neobmedzenou daňovou povinnosťou** – zdaňuje celosvetové príjmy v SR
- **s obmedzenou daňovou povinnosťou** – zdaňuje v SR len príjmy zo zdroja v SR

Daňovníkom s neobmedzenou daňovou povinnosťou je právnická osoba, ktorá má na území SR sídlo alebo miesto skutočného vedenia. **Právnickými osobami** v súlade s Občianskym zákonníkom a zákonom o dani z príjmu sú:

- združenia fyzických a právnických osôb - obchodné spoločnosti (spoločnosť s ručením obmedzeným, verejná obchodná spoločnosť, komanditná spoločnosť, akciová spoločnosť, právnická osoba založená podľa práva EÚ) a družstvá
- účelové združenia majetku
- jednotky územnej samosprávy
- iné subjekty
- daňovníci nezaložení a nezriadení za účelom podnikania

Predmet korporátnej dane závisí na právnej forme daňovníka. **Predmetom dane** sú všetky príjmy a výnosy z činnosti daňovníka a z nakladania s jeho majetkom. V prípade PO nezaložených na podnikanie je predmetom dane dosiahnutý zisk (vrátane príjmov z predaja majetku, nájomného a reklám). Príjmy, ktoré **nie sú predmetom** dane upravuje §12 ods. 7 zákona, zaradujeme sem príjem z asignácie, darovania, či dividendy. **Zdaniteľným príjmom** je príjem, ktorý je predmetom dane a zároveň nie je oslobodený od dane podľa zákona³⁷.

Daňovým výdavkom je vo všeobecnosti výdavok (náklad) na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie príjmov preukázateľne vynaložený daňovníkom a zaúčtovaný v účtovníctve. Pri

³⁷ Príjmy oslobodené od dane sú uvedené v § 13 zákona 595/2003 Z. z.

využívaní majetku, ktorý môže mať charakter osobnej spotreby a s ním súvisiacich výdavkov (nákladov), je daňový výdavok uznaný len v pomernej časti. Výšku niektorých daňovo uznateľných výdavkov môže limitovať osobitný predpis, pričom v zákone ich osobitne upravuje § 19. Od roku 2015 platí **pravidlo nízkej kapitalizácie** vo forme obmedzenia daňovej uznateľnosti úrokov len do **výšky 25% EBIDTA** (zisk pred zdanením, odpismi a nákladovými úrokmi).

Základom dane (ZD) je rozdiel medzi príjmami a výdavkami, či výsledok hospodárenia právnickej osoby upravený o odpočítateľné a pripočítateľné položky (sumy nesprávne zahrnuté, sumy, ktoré nie sú súčasťou výsledku hospodárenia, ale zdaňujú sa a naopak, daňové úľavy a daňové straty z minulých rokov).

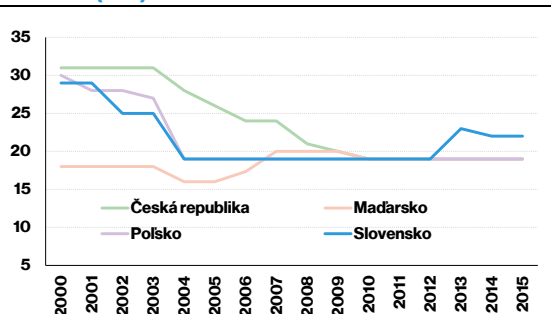
Od ZD možno odpočítať **daňovú stratu** počas najviac **štyroch** bezprostredne po sebe nasledujúcich zdaňovacích období. Zisk a strata spoločností patriacich pod jednu materskú spoločnosť nesmie byť konsolidovaná.

Navyše možno základ dane znížiť aj o existujúce **daňové úľavy**.

- **úľava na dani pre príjemcov investičnej pomoci (§30a)** - za predpokladu schválenia investičnej pomoci na desať bezprostredne po sebe idúcich zdaňovacích období
- **úľava na dani pre prijímateľa stimulov na vedu a výskum (§30b)** - za predpokladu schválenia stimulov na tri bezprostredne po sebe idúce zdaňovacie obdobia
- **automatický odpočet výdavkov na vedu a výskum (VaV, §30c)** - 25% nad rámec uplatnených výdavkov na VaV, 25% z medziročného prírastku výdavkov na VaV a 25% z výšky výdavkov na mzdy novoprijatých absolventov

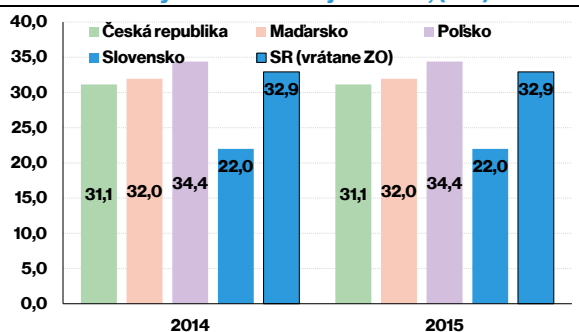
Sadzba dane je od roku 2014 vo výške **22 %**, pričom v krajinách V3 je aktuálne 19% (Graf 33). Realizáciu investičných zámerov v krajine, obzvlášť u domácich subjektov, ovplyvňuje miera zdanenia potenciálnych ziskov. Slovensko ako jediné z krajín V4 nezdaňuje príjem z dividend, ale pri výplate FO podliehajú zdravotným odvodom. Tie sú ohraničené maximálnym stropom, z ktorého sa platia. Efektívna daňová sadzba z dividend ukazuje, že zisk firmy na úrovni jej majiteľa v danej krajine³⁸ najviac zdaňuje Poľsko, najmenej Česká republika, pričom rozdiely sú minimálne (Graf 34). Treba uviesť, že pri príjmoch z dividend presahujúcich maximálny strop (49 440 eur v 2015) ich efektívne zdanenie na Slovensku s každým zarobeným eurom klesá.

Graf 33: Vývoj sadzby DPPO v krajinách V4, 2000 až 2015 (v %)

Zdroj: OECD Tax Database, [UloziskoIFP](#)

Graf 34: Celková efektívna daňová sadzba z distribuovaných ziskov v krajinách V4, (v %)

Zdroj: OECD Tax Database, prepočty IFP, [UloziskoIFP](#)

³⁸ Len v prípade domácich akcionárov firiem za predpokladu, že dosiahnu zisk. V prípade straty sa daň neplatí, navyše jednotlivé krajiny aplikujú rozdielne spôsoby jej umorovania v čase. Neplatí pre právnické osoby - akcionárov nadnárodných firiem, ktorí vlastnia viac ako 10% podiel na základnom imaní v rámci členských krajín EÚ, keďže zisky, ktoré prerodzuje dcérska spoločnosť svojej materskej spoločnosti sú oslobodené od daní v krajine zdroja (smernica [EÚ 2011/96/EÚ](#)). V prípade ak je príjemcom zahraničná fyzická osoba, štát zdroja zdaňuje tento príjem na základe sadzby dane uvedenej v bilaterálnej zmluve o zamedzení dvojitého zdanenia

Od roku 2014 je stanovená minimálna absolútna čiastka dane, **známa ako daňová licencia**, ktorej výška závisí od obratu spoločnosti a registrácie na platbu DPH (Tabuľka 10). Minimálna daň sa platí, ak daň z príjmu vypočítaná pri sadzbe 22% je nižšia ako príslušná úroveň daňovej licencie. Zaplatenú daňovú licenciu možno odpočítať z budúcej daňovej povinnosti v troch po sebe nasledujúcich zdaňovacích obdobiach. Spoločnosti, kde podiel zdravotne postihnutých zamestnancov na celkovom počte tvorí najmenej 20%, majú nárok na polovičnú daňovú licenciu. **Výnimka** z povinnosti platenia daňovej licencie sa týka daňovníka v prvom roku existencie, daňovníka nezaloženého za účelom dosahovania zisku a daňovníka v likvidácii.

Tabuľka 10: Daňové licencie (v Eur)

Spoločnosť	Minimálna daň (v eur)
Spoločnosť s obratom do 500 tis. eur, neregistrovaný platca DPH	480
Spoločnosť s obratom do 500 tis. eur, registrovaný platca DPH	960
Veľká spoločnosť s obratom nad 500 tis. eur	2 880

Zdroj: zákon 595/2003 Z. z.

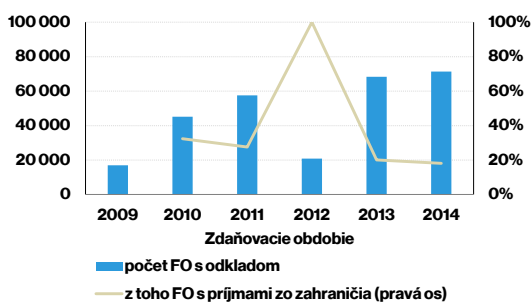
V priebehu roka platí daňovník **preddavky** na daň, ktoré sa po skončení zdaňovacieho obdobia započítajú na úhradu dane. **Výška poslednej známej daňovej povinnosti**, ktorá je bližšie upravená v § 34 zákona, určuje periodicitu a výšku platenia preddavkov v zdaňovacom období:

- **mesačné:** vo výške 1/12 poslednej známej daňovej povinnosti, ak presiahla 16 600 eur
- **štvrtročné:** vo výške 1/4 poslednej známej daňovej povinnosti, ak presiahla 2 500 eur
- **žiadne:** ak posledná známa daňová povinnosť nepresiahla 2 500 eur, daňovník v konkurze alebo likvidácii, daňovník v prvom roku podnikania
- **preddavky inak:** na žiadosť daňovníka môže správca dane upraviť výšku preddavkov

Ak sú preddavky do lehoty na podanie daňového priznania nižšie ako po podaní daňového priznania, daňovník je povinný ich vysporiadať do konca kalendárneho mesiaca nasledujúceho po lehote na podanie daňového priznania. Ak sú vyššie použijú sa na úhradu budúcich výdavkov alebo sa na žiadosť daňovníka vrátia.

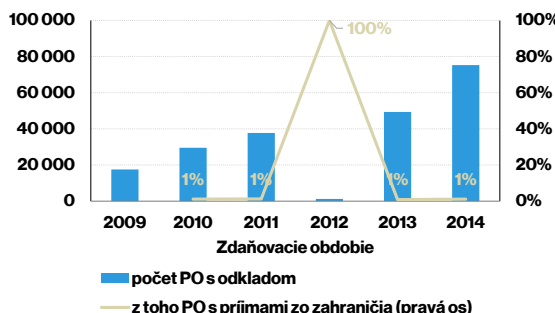
Zdaňovacím obdobím je kalendárny alebo hospodársky rok³⁹. **Vysporiadanie daňovej povinnosti** a zaplatených preddavkov za zdaňovacie obdobie sa realizuje **podaním daňového priznania** v termíne do **31.3.** Termín je možné **predĺžiť oznámením o tri** eventuálne **šesť** mesiacov (ak súčasťou zdaniteľných príjmov sú aj príjmy zo zahraničia).

Graf 35: Počet FO s predĺženým termínom na podanie daňového priznania³⁹

Zdroj: UloziskoIFP

Graf 36: Počet PO s predĺženým termínom na podanie daňového priznania⁴⁰

Zdroj: UloziskoIFP

³⁹ 12 po sebe nepretržite idúcich kalendárnych mesiacov nezhodných s kalendárnym rokom

⁴⁰ V zdaňovacom období za rok 2012 len subjekty s príjmami zo zahraničia mohli predĺžiť termín na podanie DP

Asignovať daň vo výške **2%** alebo **1,0%**⁴¹ môže aj PO, za predpokladu minimálnej výšky asignácie 8 eur. So zámerom zvýšiť zainteresovanosť asigujúcich sa od roku 2011⁴² zaviedla vyššia asignácia, za predpokladu súbežne realizovaného daru finančných prostriedkov vo výške minimálne **0,5% daňovej povinnosti** (od roku 2016 sa podmienka zvýši na 1%). Zmena v logike asignácie ovplyvnila efektívny počet asigujúcich subjektov, no objem potenciálnej asignácie zasiahla len minimálne (Graf 37). Asignovať prestali najmä subjekty s veľmi malou váhou na celkovej daňovej povinnosti.

Tabuľka 11: Legislatívny prehľad zmien v asignácii PO

Rok poukázania asignácie*	2004 - 2010	2011-2015	2016
PO - podiel s darom	2%	2%	2,0%
PO - podiel bez daru	2%	1,5%	1%
PO - minimálny dar	0%	0,5%	1%

* Z daňovej povinnosti za predchádzajúci rok

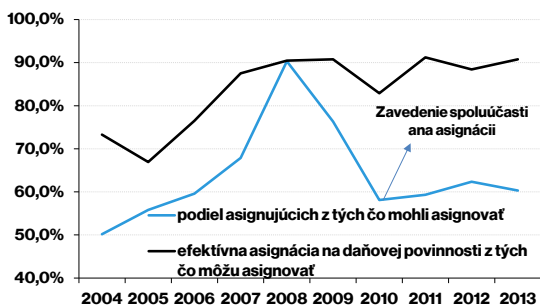
Zdroj: zákon 595/2003 Z. z.

** Podiel v prípade vykonania dobrovoľníckej činnosti v rozsahu minimálne 40 hodín ročne

Údaje o asigujúcich subjektoch (Graf 38) dokumentujú, že priestor na zvýšenie asignácie neziskového sektoru naďalej existuje prostredníctvom troch kanálov:

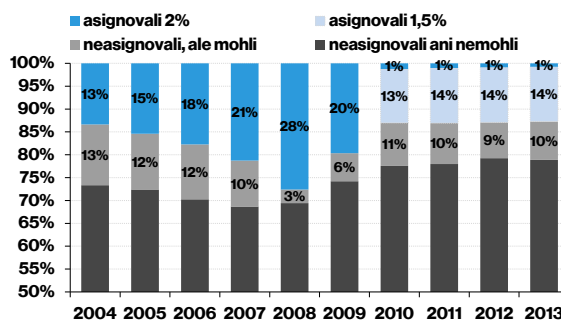
- zvýšenie počtu firiem, ktoré platia daň umožňujúcu asignáciu - v roku 2013 približne 76% subjektov⁴³, ktoré podalo daňové priznanie neplatilo daň
- vyššia miera agitácie u firiem, ktoré môžu asignovať, ale neurobili tak (cca 10%)
- agitovanie u už asigujúcich subjektov aby zvýšili svoju angažovanosť na financovaní tretieho sektora aj vlastným darom, čo im umožní asignovať vyššie percento daňovej povinnosti (v konečnom dôsledku cca 99% subjektov)

Graf 37: Vývoj efektívnej asignácie v SR za zdaňovacie obdobia 2004 až 2013 (v %)⁴⁴

Zdroj: individuálne daňové priznania PO, [UloziskoIFP](#)

Graf 38: Rozdelenie PO podľa asignácie v SR, za zdaňovacie obdobia 2004 až 2013 (v %)

Zdroj: individuálne daňové priznania PO, [UloziskoIFP](#)

Analýza miery asignácie⁴⁵ v jednotlivých sektoroch odhalila najvyššiu mieru asignácie čo do objemu celkovej daňovej povinnosti (Graf 39) v sektore Financí (NACE kódy 64 až 67)

⁴¹ Za zdaňovacie obdobie roku 2015 - vzťahuje na poukazovanie asignácie v roku 2016

⁴² Za zdaňovacie obdobie roku 2010

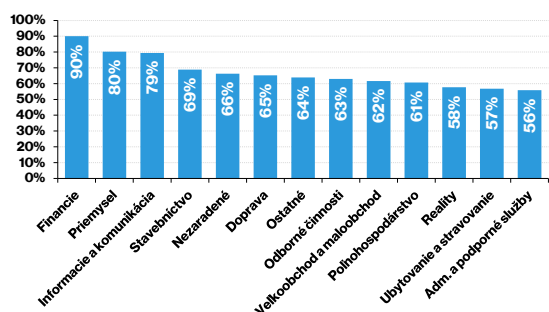
⁴³ Vzhľadom na skutočnosť, že ide o podiel na celkovom počte subjektov, ktoré majú povinnosť podať daňové priznanie (vrátane subjektov nezaložených za účelom dosahovania zisku) potenciálna miera asignácie je v konečnom dôsledku nižšia

⁴⁴ Ide o asignáciu z daňových priznaní za uvedené zdaňovacie obdobia, ktorá bola následne poukázaná neziskovým subjektom v nasledujúcom roku (daňové priznanie za rok t, sa podáva v roku t+1, kedy sa aj zvolená čiastka asignácie poukazuje neziskovému sektoru). Objem potenciálnej asignácie je podiel daňovej povinnosti asigujúcich subjektov na celkovej daňovej povinnosti u subjektov, ktoré by potenciálne mohli asignovať (abstrahuje od dodatočného pozitívneho vplyvu vyššej miery asignácie pri poskytnutí daru)

⁴⁵ Z aktuálne dostupných údajov o poukázaných asigovaných prostriedkoch v roku 2013 z daňových priznaní 2012

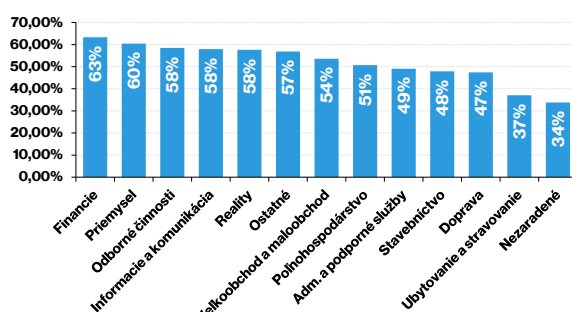
a v Priemysle (NACE kódy 05 až 40). Subjekty s najvyššou zaplatenou daňou v týchto sektoroch vďaka vlastným darom mohli poukázať aj vyššie percento, čo sa podpísalo na výslednej efektívnej miere asignácie v týchto odvetviach. Uvedené sektory hrali prím aj čo do efektívneho počtu subjektov s poukázanými prostriedkami neziskovému sektoru (Graf 40).

Graf 39: Efektívna asignácia PO podľa sektorov v SR, 2013 (% celkovej DPPO za rok 2012)

Zdroj: FS SR, [UloziskoIFP](#)

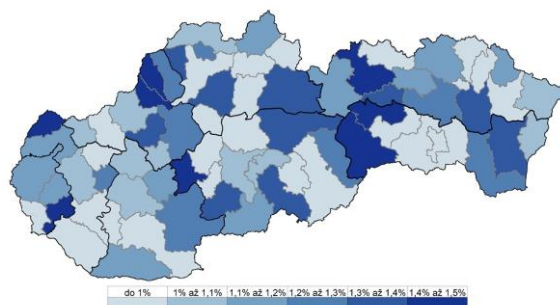
Graf 40: Efektívna asignácia PO podľa sektorov v SR, 2013 (% potenciálne asignujúcich za rok 2012)

Zdroj: FS SR, [UloziskoIFP](#)

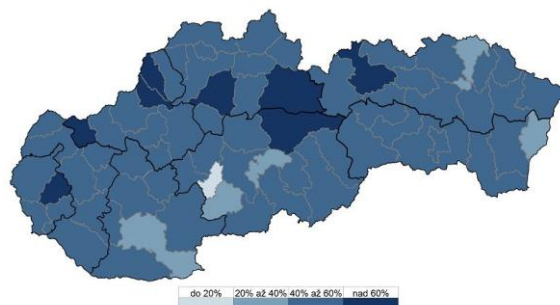
Vzhľadom na veľkú mieru neidentifikovaných okresov u subjektov s vyššou mierou asignácie (2% v roku 2013) sme geograficky analyzovali len poukazovanie nižšieho percenta (1,5%). Najväčšia miera angažovanosti PO na asignácii, spravidla u subjektov s vyššou daňovou povinnosťou, bola v okresoch Spišská Nová Ves, Senec a Kežmarok (Graf 41). Najväčší podiel subjektov, ktoré mohli a v konečnom dôsledku aj asignovali nájdeme v okresoch Myjava, Liptovský Mikuláš a Púchov (Graf 42).

Graf 41: Efektívna asignácia PO vo výške 1,5% podľa okresov v SR, 2013 (% celkovej DPPO za zdaňovacie obdobie 2012)⁴⁶

Zdroj: FS SR, [UloziskoIFP](#)

Graf 42: Efektívna asignácia PO vo výške 1,5% podľa okresov v SR, 2013 (% potenciálne asignujúcich za zdaňovacie obdobie 2012)⁴⁷

Zdroj: FS SR, [UloziskoIFP](#)

Efektívna daňová sadzba u DPPO

Efektívna daňová sadzba v prípade právnických osôb je indikátorom podielu korporátnej dane na hrubom domácom produkte očistenom o výšku kompenzácií zamestnancov⁴⁷. Vyjadruje podiel zaplatenej dane na vytvorenej pridanej hodnote podnikov z makroekonomického pohľadu. IFP analyticky očisťuje EDS na DPPO pre účely vernejšieho zachytenia a porovnania efektívnosti výberu dane, ktorý abstrahuje od legislatívnych zmien. No aj takto upravená EDS

⁴⁶ V prípade okresov boli analyzované len údaje o subjektoch, ktoré asignovali 1%, nakoľko v prípade subjektov, ktoré asignovali vyššie percento nebolo možné vďaka nedôsledne uvedeným údajom o PSC priradiť správny okres (podiel subjektov s neidentifikovaným okresom na ich celkovej asignácii prevyšoval 50%)

⁴⁷ Celkový objem vyplatených odplát zamestnávateľom za vykonanú prácu zamestnancovi v peňažnej alebo nepeňažnej forme, ktorý okrem miezd a odmien zahŕňa aj odvody zamestnávateľa

o legislatívu nie je dostatočným indikátorom úspešnosti výberu podnikovej dane nakoľko podlieha skresleniu viacerých faktorov. Medzi tie zaradíme odpočet strát z minulých rokov, firmy s rozdielnym hospodárskym rokom a podobne. Ako indikátor úspešnosti výberu dane v krátkom horizonte ju môžeme používať za predpokladu, že nedošlo k štrukturálnym zlomom v spôsobe odpisovania a uplatňovania strát z minulých rokov. Trend jej vývoja od roku 2012 indikuje rast úspešnosti jej výberu, ktorý sa najvýraznejšie prejavil v roku 2014 (Tabuľka 12).

Tabuľka 12: Výnos dane z príjmu právnických osôb (PO) v rokoch 2000 až 2014 (ESA 2010)

Rok	Celkový výnos (v mil. eur)	Medziročná zmena (v %)	Efektívna daňová sadzba (DPPO/(HDP-kompensácie))
2004	1172	4,8%	4,11
2005	1345	14,7%	4,34
2006	1599	18,9%	4,59
2007	1848	15,6%	4,71
2008	2 087	12,9%	4,91
2009	1582	-24,2%	4,09
2010	1659	4,9%	4,05
2011	1660	0,0%	3,87
2012	1671	0,7%	3,69
2013	2 047	22,5%	3,83
2014E	2 315	13,1%	4,43
2015F	2 518	8,7%	5,06

Poznámka: 2014E – odhad 2014, 2015F – odhad 2015

Zdroj: IFP, [UloziskoIFP](#)

2.1.4 Daň vyberaná zrážkou

Daň vyberaná zrážkou legislatívne upravuje [§ 43 zákona 595/2003 o dani z príjmu](#). Ide o osobitný spôsob vyberania dane z príjmov (FO aj PO), pri ktorom povinnosť zrazenia dane má platiteľ dane, ktorý vypláca plnenie po znížení o zrazenú daň. Zrážková daň je jedným zo spôsobov na zabezpečenie úhrady dane pri príjmoch, ktoré sú vyplácané do zahraničia.

Zákon taxatívne určuje prípady, pri ktorých môže byť vybraná daň [považovaná za preddavok na daň](#), ktorý sa vysporiada v daňovom priznaní. V iných prípadoch, a je ich podstatná väčšina, sa zrazená daň považuje za [vysporiadanú](#) a nevstupuje do základu dane z príjmu.

Platiteľ dane je povinný zrážku dane vykonať pri výplate, poukázaní alebo pri pripísaní úhrady v prospech daňovníka. Zrazenú daň odvádza správcovi dane do pätnásteho dňa každého mesiaca za predchádzajúci mesiac a rovnako v tejto lehote aj oznamuje túto skutočnosť.

Sadzba dane je **19%** alebo **35%** (platí od roku 2015) ak sú príjmy vyplatené, poukázané alebo pripísané daňovníkovi nezmluvného štátu.

Predmetom zrážkovej dane je:

- úrok, výhra a iný výnos, ktorý plynie z vkladov na vkladných knižkách, z peňažných prostriedkov bežných účtov, z účtov stavebných sporiteľov a z vkladových účtov
- výnos z podielových listov, z vkladových a depozitných certifikátov, z vkladových listov
- peňažná výhra v lotériách a iných podobných hrách
- peňažná cena z verejných, reklamných súťaží a žrebovaní, zo súťaží, v ktorých je okruh súťažiacich obmedzený podmienkami súťaže, alebo ak ide o súťažiacich vybraných usporiadateľom súťaže a zo športových súťaží, ak je jej suma vyššia ako 350 eur
- dávky z doplnkového dôchodkového sporenia

- plnenia z poistenia pre prípad dožitia určitého veku
- príjem autorov za príspevky do novin, časopisov, rozhlasu, televízie
- výnos z dlhopisov a pokladničných poukážok plynúcich fyzickým osobám
- peňažné a nepeňažné plnenie poskytnuté poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti, jeho zamestnancovi alebo zdravotníckemu pracovníkovi

Keďže zrážková daň sa platí z dvoch úplne rozdielnych základní pre získanie vernejšieho analytického pohľadu je pri nej žiadúce sledovať dve **efektívne daňové sadzby**. V prípade úrokov je základom objem úročených úrokov u licencií a reziduálu (väčšiny zvyšných plnení podliehajúcich zrážke) skôr pridaná hodnota, teda HDP. EDS ako % z objemu úrokov by sa mala pohybovať veľmi blízko zákonnej sadzby dane (19%). Skutočnosť je však iná, keďže priemerný objem vkladov úročený aktuálnou úrokovou sadzbou nedokáže ideálne zachytávať zmeny v štruktúre splatnosti vkladov a štruktúru vkladov podľa doby viazanosti. To znamená, že jej nárast po roku 2013 (Tabuľka 13) si nemožno vysvetľovať ako rast efektivity výnosu dane.

Tabuľka 13: Výnos dane z príjmu vyberanej zrážkou v rokoch 2004 až 2014 (ESA 2010)

Rok	Celkový výnos (v mil. eur)	Medziročná zmena (v %)	Efektívna daňová sadzba
2004	188	-38,0	
2005	128	-32,1	
2006	161	26,1	
2007	189	17,2	
2008	206	9,0	
2009	156	-24,4	
2010	152	-2,2	
2011	143	-6,0	
2012	167	16,7	
2013	178	6,4	
2014	175	-1,5	
2015F	159	-9,2	

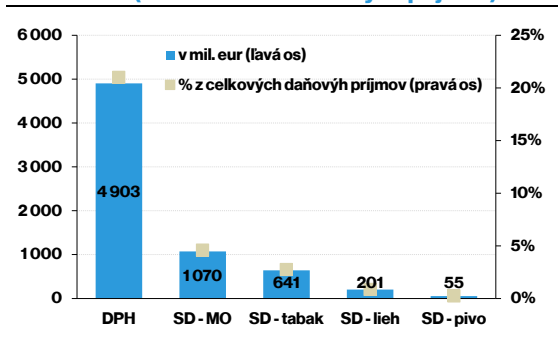
Poznámka: 2015F – odhad 2015

Zdroj: IFP, [UloziskoIFP](#)

2.2 Nepriame dane

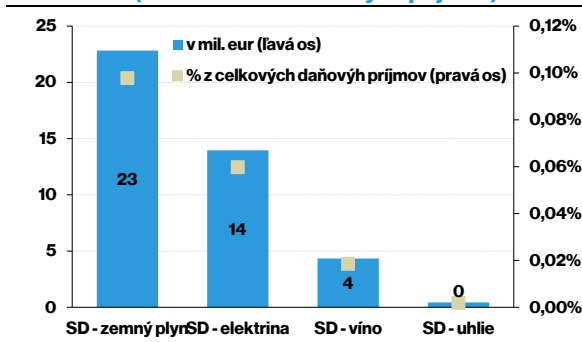
Medzi nepriame dane, ktorým venujeme detailnejšiu pozornosť patrí daň z pridanej hodnoty a spotrebné dane (SD) s výnimkou SD z uhlia, elektriny a plynu a daň z motorových vozidiel. Daň z pridanej hodnoty s výnimkou sociálnych odvodov predstavuje najvýznamnejší daňový príjem.

Graf 43: Príjmy VS z nepriamych daní v roku 2014, Slovensko (v mil. eur a v % daňových príjmov)

Zdroj: Eurostat, IFP, [UloziskoIFP](#)

Graf 44: Príjmy VS z nepriamych daní v roku 2014, Slovensko (v mil. eur a v % daňových príjmov)

Zdroj: Eurostat, IFP, [UloziskoIFP](#)

2.2.1 Daň z pridanej hodnoty

Legislatívnu úpravu DPH zabezpečuje zákon [222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty](#).

Zdaniteľná osoba vykonáva nezávisle akúkoľvek **ekonomickú činnosť**, ktorou sa rozumie každá činnosť, z ktorej sa dosahuje príjem a využívanie hmotného a nehmotného majetku za účelom dosahovania príjmu z tohto majetku (prenájom nehnuteľnosti). **Zahraničnou osobou** sa rozumie FO alebo PO, ktorá nemá na území SR sídlo, miesto podnikania alebo prevádzkareň, a ktorá podniká v zahraničí (osobitne sa rozlišuje územie EÚ a územie tretích štátov).

Predmetom dane je:

- Tovar a dodanie tovaru za protihodnotu v tuzemsku zdaniteľnou osobou
- Služba a dodanie služby za protihodnotu v tuzemsku zdaniteľnou osobou
- Nadobudnutie tovaru v tuzemsku z iného členského štátu EÚ
- Dovoz tovaru, nákup tovaru v tretej krajine a jeho dovoz do tuzemska

Od dane sú **oslobodené** (viac § 28 až § 42 zákona):

- Poštové služby
- Služby zdravotnej starostlivosti
- Služby sociálnej pomoci
- Výchovné a vzdelávacie služby
- Služby súvisiace so športom a telesnou výchovou, kultúrne služby a iné služby dodávané organizáciami, ktoré nie sú zriadené za účelom dosahovania zisku
- Služby zamerané na zhromažďovanie finančných prostriedkov
- Služby verejnoprávnej televízie a rozhlasu
- Poisťovacie a finančné služby, ak sú poskytované ako doplnkové služby
- Dodanie a nájom nehnuteľnosti, s výnimkou predaja nehnuteľnosti do 5 rokov od kolaudácie a predaja samostatného stavebného pozemku
- Predaj poštových cenín, kolkov a úradných cenín
- Prevádzkovanie lotérií a iných podobných hier
- Dodanie tovarov, pri kúpe ktorých nemohla byť odpočítaná daň

Základom dane pri dodaní tovaru alebo služby je všeobecne všetko, čo tvorí protihodnotu, ktorú dodávateľ prijal alebo má prijať od svojho odberateľa - príjemcu plnenia alebo od inej osoby za dodanie tovaru alebo služby, zníženú o daň. Zákon osobitne taxatívne vymenúva rozdielne situácie a k nim prislúchajúci základ dane.

Sadzba dane je 20%, pričom na úzky okruh vybraných tovarov sa aplikuje znížená 10% sadzba. Slovensko má od roku 2010 najnižšiu základnú sadzbu DPH v rámci krajín V4, zároveň zníženej sadzbe dane na Slovensku podlieha najužší okruh tovarov a služieb (Graf 46 a Tabuľka 14).

Daňová povinnosť pri dodaní tovaru alebo služby v tuzemsku vzniká dňom ich dodania, pričom rozhodujúce je získanie ekonomického vlastníctva k veci alebo ukončené poskytnutie služby. Pri nadobudnutí tovaru v tuzemsku z iného členského štátu vzniká daňová povinnosť 15. deň kalendárneho mesiaca nasledujúceho po mesiaci, kedy bol nadobudnutý (kupujúci tovar prevzal). V prípade dodania služby zahraničnou osobou sa zdanenie realizuje samozdanením

v čase dodania. Daňová povinnosť pri dovoze tovaru z krajín mimo EÚ vzniká v nadväznosti na povinnosť zaplatenia cla.

Tabuľka 14: Porovnanie sadzieb DPH v krajinách V4, 2015

	Sadzba DPH (%)		Tovary a služby podliehajúce zníženej sadzbe
	základná	znižená	
Slovensko	20	10	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Farmaceutické a vybrané zdravotnícke produkty ▪ Knihy ▪ Hudobniny
Česká republika	21	10	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Základná detská výživa ▪ Farmaceutické výrobky ▪ Knihy
		15	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Potraviny ▪ Dodávka vody ▪ Zdravotnícke pomôcky pre zdravotne postihnutých ▪ Detské autosedačky ▪ Preprava osôb ▪ Noviny a časopisy ▪ Vstupné na kultúrne podujatia a do zábavných parkov, ▪ Služby spisovateľov a skladateľov ▪ Vstupné na športové podujatia a využitie športových zariadení ▪ Zdravotná starostlivosť ▪ Hotelové ubytovanie ▪ Služby pohrebných a kremačných ústavov ▪ Sociálne bývanie
Maďarsko	27	5	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Farmaceutické produkty ▪ Zdravotnícke prístroje a pomôcky ▪ Knihy a noviny ▪ Vykurovanie ▪ Inštrumentálna hudba
		18	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mlieko, mliečne produkty, obilniny a múka ▪ Hotelové ubytovanie ▪ Vstupné na festivaly pod holým nebom
Poľsko	23	5	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Potraviny a nealkoholické nápoje ▪ Knihy a noviny
		8	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dodávka vody ▪ Farmaceutické produkty a zdravotnícke pomôcky ▪ Preprava cestujúcich ▪ Vstupné do kín, divadiel, cirkusov a pod. ▪ Príjem rozhlasu a televízie ▪ Dodanie, výstavba, renovácia a prestavba bytov ▪ Hotelové ubytovanie ▪ Služby spisovateľov a skladateľov ▪ Vstupné na športové podujatia a využitie športových zariadení

Poznámka: zoznam nie je vyčerpávajúci

Zdroj: [Taxes in Europe Database](#)

Nárok na **odpočet dane** vzniká len zdaniteľnej osobe, ktorá má postavenie platiteľa dane za predpokladu, že mu vznikla daňová povinnosť. Platiteľ dane môže odpočítať:

- daň uplatnenú iným platiteľom (dodávateľom) v cene dodaného tovaru alebo služby,
- daň uplatnenú platiteľom dane v rámci samozdanenia,
- daň uplatnenú platiteľom dane pri nadobudnutí tovaru v tuzemsku z iného štátu EÚ,
- daň zaplatenú v tuzemsku správcovi dane pri dovoze tovaru z tretích štátov.

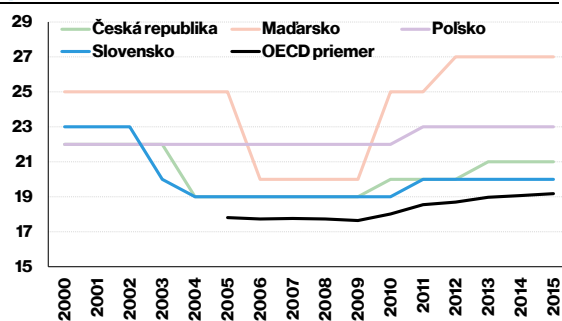
Odpočet nemožno vykonať, ak platiteľ dane vykonáva činnosti oslobodené od dane, pri kúpe tovarov na účely pohostenia a zábavy a v prípade ak nakúpený tovar neslúži na podnikanie. V prípade ak tovar alebo služba je určená súčasne pre plnenia s nárokom na odpočet a oslobodené činnosti potom sa uplatňuje **odpočet koeficientom** (podiel výnosov z tovarov a služieb s odpočítateľnou daňou na celkových výnosoch tovarov a služieb).

V prípade, ak v zdaňovacom období **odpočet dane** (daň na vstupe) prevýši **vlastnú daňovú povinnosť** (daň na výstupe), platiteľovi vzniká **nadmerný odpočet** (NO), ktorý si platiteľ dane:

- odpočíta od vlastnej daňovej povinnosti v nasledujúcom zdaňovacom období,
- ak ho nemôže odpočítať kvôli nízkej dani na výstupe, finančný rozdiel mu bude vrátený:
  - do 60 dní od podania daňového priznania, alebo
  - v skrátenej lehote do 30 dní, ak platiteľ splní zákonom stanovené podmienky⁴⁸

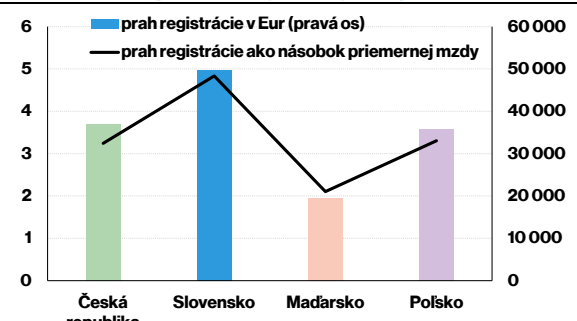
S cieľom minimalizovať administratívne náklady malých podnikateľov, **povinná registrácia platiteľa DPH** vzniká u zdaniteľnej osoby až po presiahnutí prahu obratu vo výške **49 790 eur** za 12 predchádzajúcich kalendárnych mesiacov. **Obratom** sú výnosy a príjmy bez dane z dodávaných tovarov a služieb v tuzemsku. Do obratu sa nezahŕňajú služby a dodania oslobodené od dane (§28 až §42). Aj zdaniteľná osoba s nižším obratom môže požiadať o **dobrovoľnú registráciu**. V porovnaní s okolitými krajinami V4 je slovenský prah registrácie na DPH nastavený pomerne vysoko (Graf 45). V porovnaní s okolitými krajinami tak dani na Slovensku podlieha relatívne menšia časť pridanej hodnoty vytvorenej v ekonomike.

Graf 45: Porovnanie základnej sadzby DPH vo V4 a priemer OECD, 2000 až 2015 (v %)

Zdroj: Tax Administration 2015, [UloziskolFP](#)

Graf 46: Prah registrácie DPH v krajinách V4, 2015 (ako násobok priemernej ročnej mzdy a v tis. eur)

Zdroj: OECD Tax Database, [UloziskolFP](#)

Rizikové osoby⁴⁹ majú pri registrácii zdaniteľnej osoby povinnosť zloženia **zábezpeky na daň** v rozsahu od 1 tis. eur do 500 tis. eur.

Zdaňovacím obdobím novo registrovaného platiteľa dane po 1.10.2012 je **kalendárny mesiac**. Pre zmenu zdaňovacieho obdobia na kalendárny štvrťrok sa platiteľ dane môže rozhodnúť len ak splní **časovú** (uplynie 12 mesiacov od kedy stal platiteľom) a **obratovú podmienku** (obrat nepresiahne 100 tis. eur za 12 po sebe nasledujúcich mesiacov). Po presiahnutí uvedeného obratu musí opätovne povinne zmeniť zdaňovacie obdobie na mesačné.

Efektívna daňová sadzba u DPH

Efektívna daňová sadzba v prípade DPH predstavuje podiel výnosu dane z pridanej hodnoty na daňovej základni. Korektnejší pohľad na vývoj úspešnosti DPH poskytuje analyticky očistená

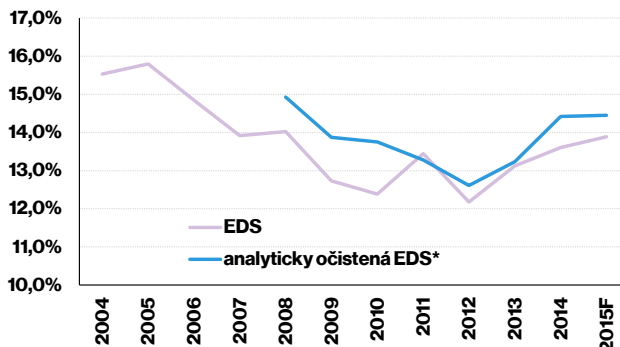
⁴⁸ Viac §79, odstavec 2, zákona 222/2004 o DPH

⁴⁹ Definované v § 4c ods. 1 písm. a) až d) zákona o DPH

EDS, kde výnos dane z daňových priznaní očisťujeme o zmeny sadzieb a ďalšie faktory⁵⁰, ktoré ho ovplyvňujú no nesúvisia s efektivitou výberu dane. Od roku 2004 EDS na DPH kontinuálne klesala, čo okrem iného súviselo aj so vstupom SR do EÚ a novými príležitosťami na daňové podvody. Negatívny vývoj EDS sa zastavil v roku 2012 a odvtedy plynule rastie. Tieto údaje indikujú súčasnú efektivitu výberu na úrovni rokov 2008 a 2009.

Tabuľka 15: Výnos dane z pridanej hodnoty v rokoch 2004 až 2014 (ESA 2010)

Rok	Celkový výnos (v mil. eur)	Medziročná zmena (v %)	Efektívna daňová sadzba (podiel výberu DPH na daňovej základni)
2004	3 507	15,7%	17,0%
2005	3 880	10,6%	16,0%
2006	4 104	5,8%	15,0%
2007	4 147	1,1%	14,0%
2008	4 621	11,4%	14,0%
2009	4 221	-8,7%	13,0%
2010	4 182	-0,9%	12,0%
2011	4 711	12,6%	13,0%
2012	4 328	-8,1%	12,0%
2013	4 696	8,5%	13,0%
2014	5 021	6,9%	14,0%
2015F	5 236	4,3%	14,0%

Poznámka: 2015F – odhad 2015

Zdroj: IFP, [UloziskoIFP](#)

2.2.2 Spotrebné dane (SD)

Legislatívnu úpravu spotrebných daní zabezpečujú štyri zákony podľa jednotlivých predmetov dane a to alkoholických nápojov, minerálnych olejov, tabaku a energií. Prvým trom sa detailnejšie venujeme aj v nasledujúcej časti. Značnou nevýhodou súčasnej legislatívnej úpravy spotrebných daní je neexistencia ich automatickej indexácie a z toho vyplývajúci postupný pokles efektívnej sadzby a výnosu dane na príslušných makroekonomických základniach.

Box 10: Automatická indexácia zbraňou na prepad spotrebných daní

Na rozdiel od priamych daní a DPH v prípade špecifických⁵¹ spotrebných daní nedochádza k automatickej valorizácii základu dane v súlade s ekonomickým a cenovým vývojom. V prípade priamych daní a DPH sa rast cenovej hladiny automaticky premieta do daňovej základne (nominálne mzdy a nominálna cena tovarov), čo zabezpečuje automatický stabilizátor reálnych výnosov z týchto daní. Špecifická sadzba u spotrebných daní je však stanovená pevne a súčasná legislatíva neukladá jej automatickú úpravu. Pri každoročnej zmene cenovej hladiny sa tak prepádajú reálne výnosy z týchto daňových príjmov.

Výnos daní z externalít⁵² sa v SR oproti roku 1995 prepadol výraznejšie než v priemere OECD⁵³. Jednou z jeho príčin je dlhodobé neindexovanie špecifických spotrebných daní (daň z tabaku a liehu) platených zo spotrebovaného objemu. Bežnou medzinárodnou praxou je indexovanie výšky sadzieb spotrebných daní napríklad o vývoj inflácie.

⁵⁰ Ide o jednorazové faktory, napríklad platba DPH z PPP projektov

⁵¹ Sadzby dane fixne stanovené na objem alebo váhu (napríklad 100 eur na 1 000 l)

⁵² Nepriame dôsledky spotreby (napríklad v prípade alkoholu je nepriamym dôsledkom jeho spotreby vplyv na zdravotný stav a budúce náklady z potreby jeho liečenia). V prípade SD hovoríme, že zdaňujeme práve externality

⁵³ Remeta, J. et al. (2015), "Moving Beyond the Flat Tax – Tax Policy Reform in the Slovak Republic"

Indexácia podporuje **stabilizáciu výnosu dane** a zároveň v prípade konzumácie alkoholických nápojov, či požívania tabakových výrobkov **sleduje zdravotné hľadisko**, pretože stabilizuje reálnu hodnotu zdanenia z pohľadu spotrebiteľa.

Sadzby jednotlivých substitútov (napríklad rôzne tabakové výrobky) by sa mali **aktualizovať súčasne a v rovnakej miere** (rovnakým indexom), aby nedochádzalo k zvyšovaniu presunu spotreby smerom k menej zdaneným substitútom a erózii výnosu dane z nich.

Spotrebná daň z alkoholických nápojov

Legislatívnu úpravu zdanenia alkoholických nápojov upravuje [zákon 530/2011 Z. z. o spotrebnej dani z alkoholických nápojov](#).

Predmetom spotrebnej dane z alkoholických nápojov je alkoholický nápoj vyrobený na území SR, dodaný na územie SR z iného členského štátu EÚ alebo dovezený na územie SR z tretích krajín. Alkoholickým nápojom sa pre účely zákona rozumie lieh, víno a pivo.

Základom dane je množstvo alkoholu vyjadrené **v hektolitroch**⁵⁴. **Základná sadzba dane** z alkoholických nápojov je **1 080 eur/hl**⁵⁵ (Tabuľka 16).

Zdaňovacím obdobím je kalendárny mesiac. Daňové priznanie sa podáva colnému úradu najneskôr do 25. dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom daňová povinnosť vznikla, v rovnakej lehote je daň splatná. To platí pre všetky druhy spotrebných daní.

Liehom sa na účely zákona rozumie:

- Etylalkohol, destiláty, likéry a ostatné liehové nápoje s obsahom alkoholu viac ako 1,2% (kódy kombinovanej nomenklatúry⁵⁶: 2207 a 2208)
- Vína a ostatné kvasné nápoje so skutočným obsahom alkoholu viac ako 22% objemu (kódy kombinovanej nomenklatúry: 2204, 2205 a 2206)
- Iné s obsahom alkoholu viac ako 1,2% (iné než 22 kombinovanej nomenklatúry (k.n.))

Tabuľka 16: Sadzby dane z liehu, 2015, Slovensko (v eur/hl. a)

Typ	Vzorec	Výsledná sadzba	Predpoklad
Základná	100% * sadzba	1 080	
Znížená	50% * sadzba	540	lieh vyrobený najviac v objeme 43 l na jedného pestovateľa a domácnosť za 1 výrobné obdobie

Zdroj: zákon 530/2011 Z. z.

Spotrebu liehu prostredníctvom prepočítanej zákonnej sadzby dane cez priemerný výmenný kurz v roku 2015 (bez vplyvu DPH) **najvýraznejšie zdaňuje Poľsko**. Vplyv na výsledné zdanenia liehu a zvyšných alkoholických nápojov má aj aplikovaná sadzba DPH v jednotlivých krajinách (Slovensko 20%, Česká republika 21%, Poľsko 23%, Maďarsko 27%). **Zníženú sadzbu dane pre „malé liehovary“** v maximálnej možnej miere (50% zníženie základnej sadzby⁵⁷) s výnimkou

⁵⁴ V prípade liehu zodpovedá 100 % alkoholu pri teplote 20 °C (a)

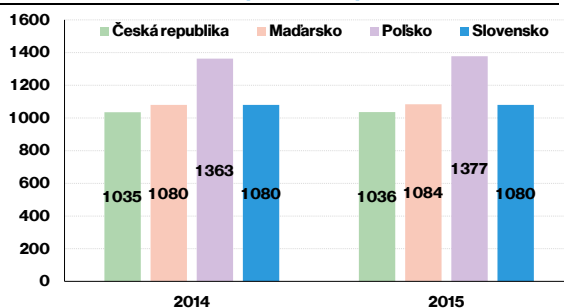
⁵⁵ Výsledná sadzba dane vypočítaná na základe zákonom stanovených percent a koeficientov sa s výnimkou piva zaokrúhľuje na dve desatinné miesta do 0,005 nadol a od 0,005 vrátane nahor. V prípade piva sa uplatňuje rovnaký postup, ale pri aplikovaní troch desatinných miest

⁵⁶ Kódy kombinovanej nomenklatúry sú dostupné v [colnom sadzobníku](#)

⁵⁷ EÚ stanovuje aj minimálnu základnú sadzbu pre zdanenie liehu na úrovni 550 eur (SR uplatňuje sadzbu 1 080 eur)

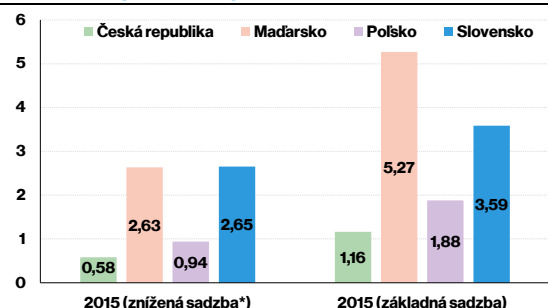
Poľsko uplatňujú všetky krajiny V4⁵⁸. Oproti roku 2014 sa zdanenie liehu nemenilo ani v jednej z okolitých krajín, pričom medziročný rozdiel vyplýva zo zmeny výmenného kurzu (Graf 47)⁵⁹.

Graf 47: Porovnanie sadzby dane z liehu v krajinách V4 k 1.1. v 2014 a 2015 (v eur/hl. a)

Zdroj: OECD Tax Database, [UloziskolFP](#)

Graf 48: Porovnanie sadzby dane z piva v krajinách V4 k 1.1. v 2015 (v eur/hl. a)⁶⁰

*najnižšia sadzba Zdroj: OECD Tax Database, [UloziskolFP](#)

Pivom sa na účely zákona rozumie:

- pivo vyrobené zo sladu s obsahom alkoholu viac ako 0,5% objemu (kód k. n.: 2203)
- zmes piva a nealkoholického nápoja s obsahom alkoholu viac ako 0,5% objemu (kód k. n.: 2206)

Znížená sadzba dane sa v prípade piva aplikuje na malé samostatné pivovary a to aj v prípade dodania piva z iného štátu EÚ za predpokladu potvrdenia správcu dane tohto štátu, že ide o malý samostatný pivovar.

Tabuľka 17: Sadzby dane z piva, 2015, Slovensko

Typ sadzby	Vzorec	Výsledná sadzba (v eur/hl/% objemu skutočného obsahu alkoholu)
Základná sadzba	$7,907\% * 0,042 * \text{sadzba}$	3,587 eur/hl
Znížená sadzba	$5,847\% * 0,042 * \text{sadzba}$	2,652 eur/hl

Zdroj: zákon 530/2011 Z. z.

Zdanenie piva v krajinách V4⁶¹ (Graf 48) sa výrazne líši. Sadzba dane v Maďarsku, kde je sadzba najvyššia viac než štvornásobne prevyšuje najnižšie zaťaženie v Českej republike. Oproti roku 2014 nedošlo k zmene zaťaženia spotrebnou daňou z piva ani v jednej zo sledovaných krajín. Každá z krajín daňovo zvýhodňuje produkciu v malých pivovaroch, pričom **definícia malých pivovarov ako aj výška oslobodenia sa líši**. V Českej republike a Poľsku je znížená sadzba dane odstupňovaná pre jednotlivé kategórie malých pivovarov, pričom najnižšia sadzba je v ČR v prepočte 0,58 eur/hl. a v Poľsku zvýhodnenie neprekračuje 50% základnej sadzby. Maďarsko zníženú sadzbu aplikuje len vo výrazne obmedzenej miere pre pivovary s produkciou menšou ako 8 tis. hl. ročne. Na Slovensku sa jednotná znížená sadzba vzťahuje na všetkých producentov do objemu 200 tis. hl. ročne.

⁵⁸ Pod malým liehovarom sa rozumie malé množstvo liehu vypáleného na súkromnú spotrebu na pestovateľa, či domácnosť (Slovensko 43l/rok, Maďarsko 50l/rok a Česká republika 30l/rok)

⁵⁹ Pre rok 2014 bol použitý priemerný výmenný kurz za celý rok, pre rok 2015 za prvý polrok

⁶⁰ Česká republika a Poľsko uplatňujú ako základ dane množstvo hektolitrov na stupeň Plato. Neexistuje jednoznačný mechanizmus prepočtu Plato na stopercentný alkohol pri teplote 20°C (a). Pre účely daňového porovnania v súlade metódikou OECD vychádzame z predpokladu, že 1% (a) zodpovedá približne 2,5 stupňom Plato

⁶¹ Prepočítané priemerným výmenným kurzom

Vínom sa na účely zákona rozumie:

- tiché víno,
- šumivé víno,
- tichý fermentovaný nápoj a
- šumivý fermentovaný nápoj⁶².

Osobitným typom alkoholického nápoja (tovar kódu k. n. 2204 až 2206), ktorý nie je považovaný za víno a ktorého obsah alkoholu je viac ako 1,2% a najviac 22% je **medziprodukt**.

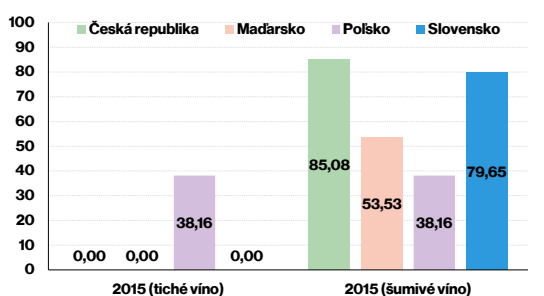
Tabuľka 18: Sadzby dane z vína, 2015, Slovensko (v eur/hl)

Druh vína	Vzorec	Výsledná sadzba (v eur/hl)
Tiché víno a tichý fermentovaný nápoj	0 * 0,125 * sadzba	0
Šumivé víno a šumivý fermentovaný nápoj	59% * 0,125 * sadzba	79,65
Šumivé víno s obsahom alkoholu nie viac ako 8,8% objemu	59% * 0,085 * sadzba	54,16
Medziprodukt	60% * 0,13 * sadzba	84,24

Zdroj: zákon 530/2011 Z. z.

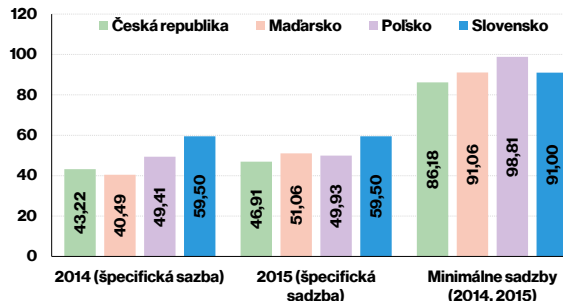
Porovnanie sadzieb dane z vína v krajinách V4 (Graf 49) odhalí, že s **výnimkou Poľska ani jedna z krajín nezdaňuje tiché víno**. Poľsko ako jediné pristupuje k zdaneniu vína neutrálne, keď naši severní susedia uplatňujú jednotnú sadzbu dane na tiché aj šumivé víno.

Graf 49: Porovnanie sadzby dane z vína v krajinách V4 k 1.1. v 2015 (v eur/hl)

Zdroj: OECD Tax database, [UloziskoIFP](#)

Graf 50: Porovnanie špecifickej a minimálnej sadzby dane z cigariet k 1.1. v 2014 a 2015, V4 (v eur/1 000 ks)

Zdroj: OECD Tax database, [UloziskoIFP](#)

Box 11: „In vino veritas“ alebo pohľad na neutrálne zdanenie vína

Do roku 2001 zdaneniu na Slovensku podliehalo aj tiché víno. Po jeho oslobodení sa ho už aj napriek viacerým pokusom nepodarilo opätovne zdaňovať. A tak si aj napriek mnohým ekonomickým protiargumentom víno ako jediný druh alkoholu **dlhodobo uzurpuje neutrasiteľné postavenie daňovo zvýhodneného substitútu**.

K zavedeniu nulovej sadzby dane z vína v minulosti došlo najmä z dôvodu obáv o konkurencieschopnosť slovenského vína po vstupe na spoločný trh EÚ. Druhým dôvodom bola značná administratívna náročnosť na strane správcu dane spojená s pomerne nízkym potenciálnym výnosom. V súčasnosti takmer polovica krajín EÚ uplatňuje spotrebnú daň na tiché víno: Belgicko, Dánsko, Estónsko, Francúzsko, Írsko, Litva,

⁶² Prislúchajúce kódy kombinovanej nomenklatúry k jednotlivým typom vína sú uvedené v zákone 530/2011 Z. z.

Lotyšsko, Malta, Holandsko, Poľsko, Fínsko, Švédsko a Veľká Británia. Spoločným menovateľom týchto krajín, s výnimkou Francúzska, je nie príliš silná evidencia o dlhodobej tradícii vinárstva a s tým spojený len potenciálne malý vplyv na vytíkanie politického kapitálu.

Najdôležitejším ekonomickým argumentom v prospech zdanenia vína je **potreba adresovať negatívne externality vyplývajúce z jeho konzumácie**. Pri úvahe o jeho férovom a neutrálnom zaťažení je nutné brať v úvahu nasledovné fakty:

- Aj vzhľadom na posledné výskumy⁶³ **neutrálne zdanenie alkoholu**, predpokladajúce rovnaké zdanenie jednotky liehu v prípade rôznych druhov nápojov **nie je úplne na mieste**. Dôvodom je rozdielna škodlivosť jednotky liehu v rozličných druhoch alkoholických nápojov. Otázkou však je, či efektívny a jednoduchý daňový systém má riešiť všetky takéto problémy.
- Štúdia⁶⁴ vypracovaná v minulosti pre Európsku komisiu **odporúča zdanenie vína približne na úrovni zdanenia piva**.
- Dlhodobé nezdanenie vína prispieva k stagnácii jeho relatívnej ceny oproti ostatným alkoholickým substitútom, čo pri rastúcich mzdách **zvyšuje jeho dostupnosť a atraktivitu na úkor iných alkoholických nápojov**.
- Zavedenie spotrebnej dane je vo svojej podstate neutrálnym opatrením, keďže sa vzťahuje **rovnako na domácich producentov aj na dovozcov**, a teda mu nemožno pripisovať či už zvýhodnenie zahraničných na úkor domácich producentov.
- Zavedenie dodatočnej dane na spotrebu vína je plne v súlade s odporúčaniami EÚ a OECD, podľa ktorých by sa krajiny mali snažiť o presun daňového zaťaženia od zdaňovania práce a kapitálu k vyššiemu zdaňovaniu spotreby.
- Pri zavedení špecifickej sadzby dane sa cena drahšieho, kvalitného vína zvýši relatívne menej, ako cena lacnejšieho vína.
- Za účelom priechodnosti potenciálneho zdanenia je potrebné odbúrať a zvážiť prístup **k viacerým úskaliam zavedenia zdanenia vína** (zvážiť potrebu finančnej zábezpeky a režimu daňových skladov, nezdaňovať výrobu do určitého objemu – inšpirovať sa malými pivovarmi, či oslobodiť výrobu vína pre osobné účely)

Spotrebná daň z tabakových výrobkov

Zdaňovanie tabakových výrobkov upravuje zákon [106/2004 Z. z. o spotrebnej dani z tabakových výrobkov](#).

Predmetom dane sú tabakové výrobky (cigarety, cigary, cigarky a tabak) vyrobené v SR, dodané na územie SR z iného štátu EÚ alebo dovezené z tretích krajín a tabaková surovina.

Základmi spotrebnej dane z tabakových výrobkov:

- pri tabakovej surovine jej **množstvo vyjadrené v kilogramoch**
- pri tabakových výrobkoch (okrem cigariet) **množstvo vyjadrené v kusoch alebo v kilogramoch**
- pri cigaretách je **počet kusov cigariet v spotrebiteľskom balení cigariet a cena cigariet uvedená na kontrolnej známke**, ak zákon neustanovuje inak

⁶³ Saffer, H. (1989), "Alcohol Consumption and Tax Differentials Between Beer, Wine and Spirits"

⁶⁴ London Economics (2010), "Study analysing possible changes in the minimum rates and structures of excise duties on alcoholic beverages"

Tabuľka 19: Sadzby dane z tabaku, 2015, Slovensko

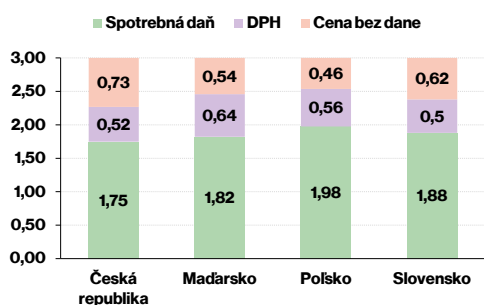
Druh vína	Sadzba dane	Minimálna sadzba
Tabaková surovina	71,11 eur/kg	-
Cigary a cigarky	77,37 eur/1 000 ks	-
Tabak	71,11 eur/kg	-
Cigarety (kombinovaná sadzba)		
Špecifická sadzba	59,50 eur/1 000 ks	91 eur/1 000 ks
Percentuálna časť z ceny cigariet	23%	

Zdroj: zákon 106/2004 Z. z.

Porovnanie zákonných sadzieb dane z cigariet (Graf 50) neumožňuje poskytnúť pohľad na finálne zdanenie cigariet, keďže to je výsledkom **kombinácie štyroch faktorov**, ktoré rozdielnou mierou vplyvajú na výsledné efektívne zdanenie. V prvom rade je to špecifická sadzba stanovená pevne na 1 000 ks cigariet, potom percentuálna sadzba (aj „ad valorem“) z ceny krabičky, aplikácia minimálnej sadzby dane a DPH. Oproti roku 2014 došlo k zvýšeniu špecifickej sadzby spotrebnej dane z cigariet v Českej republike (+8%) a v Maďarsku (+26%).

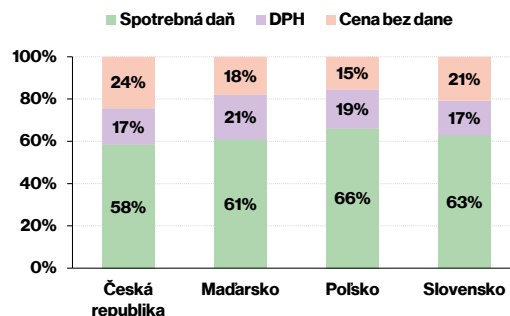
Miera zaťaženia cigariet sa líši od finálnej ceny spotrebiteľského balenia cigariet. Čím viac rastie cena krabičky, tým viac klesá podiel špecifickej sadzby spotrebnej dane na celkovej cene (zároveň sa odbúrava akýkoľvek vplyv minimálnej dane) a tým väčšia časť zostáva výrobcem. Pre porovnania miery zdanenia v krajinách V4 sme náhodne zvolili 3 a 5 euróvu cenu krabičky 20 kusov cigariet (Grafy 51 až 54).

Graf 51: Miera zdanenia spotrebiteľského balenia cigariet v cene 3 eur, 2015 (v eur)

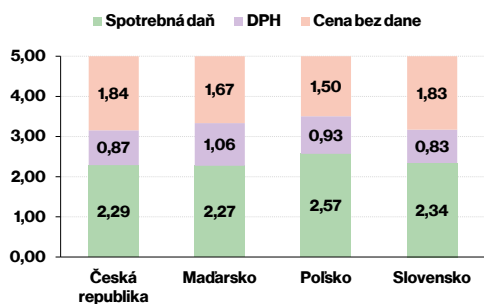
Zdroj: OECD Tax Database, prepočty IFP, [UloziskoIFP](#)

Graf 52: Miera zdanenia spotrebiteľského balenia cigariet v cene 3 eur, 2015 (v % z celkovej ceny)

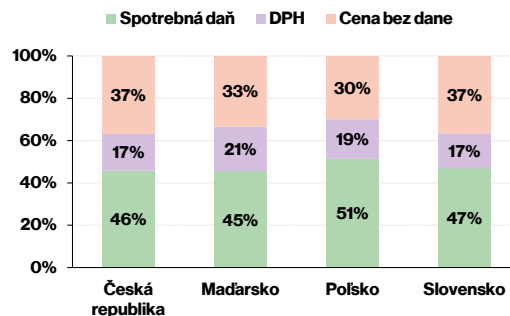
Zdroj: OECD Tax Database, prepočty IFP, [UloziskoIFP](#)

Graf 53: Miera zdanenia spotrebiteľského balenia cigariet v cene 5 eur, 2015 (v eur)

Zdroj: OECD Tax Database, prepočty IFP, [UloziskoIFP](#)

Graf 54: Miera zdanenia spotrebiteľského balenia cigariet v cene 5 eur, 2015 (v % z celkovej ceny)

Zdroj: OECD Tax Database, prepočty IFP, [UloziskoIFP](#)

Spotrebná daň z minerálnych olejov

SD z minerálnych olejov upravuje zákon [98/2004 Z. z. o spotrebnej dani z minerálneho oleja](#).

Predmetom dane sú minerálne oleje vyrobené na daňovom území, dodané na daňové územie z iného členského štátu alebo dovezené na daňové územie z územia tretieho štátu.

Minerálnym olejom sa rozumie:

- sójový, arašidový, olivový, palmový, slnečnicový, kokosový, repkový olej a živočíšne a rastlinné tuky, margarín (kódy k. n.: 1507 a 1518) ak sú určené na **použitie ako pohonná látka alebo ako palivo**,
- decht z čierneho uhlia, oleje z čiernouhoľných dechtov, smola a smolný koks, ropné oleje, ropné plyny a ostatné uhľovodíky vazelína, parafínový vosk a podobné výrobky, ropný koks, ropný a prírodný bitúmen, okrem zemného plynu a pevných uhľovodíkov (kódy k. n.: 2706 až 2715),
- acyklické a cyklické uhľovodíky (kódy k. n.: 2901 a 2902),
- metanol, ktorý nie je syntetického pôvodu, ak je určený na použitie ako pohonná látka alebo palivo (kód k. n.: 2905 11 00)
- mastiace prípravky a prípravky na mazanie a olejovanie (kód k. n.: 3403)
- prípravky proti klepaniu motora a iné prísady do minerálnych olejov (kód k. n.: 3811)
- zmesi alkylbenzénov a zmesi alkylnaftalénov (kód k. n.: 3817)
- bionafta s obsahom esterov (FAMAE) v objeme 96,5 % alebo viac (kód k. n.: 3826 00 10), alebo ak sa používa ako pohonná látka alebo palivo
- aj tovar, ktorý sa ponúka na použitie alebo sa použije ako pohonná látka alebo ako prísada do pohonnej látky alebo tovar z uhľovodíkových látok použitý ako palivo

Základom dane je **množstvo** minerálneho oleja vyjadrené **v litroch pri teplote 15 °C** alebo v **kilogramoch** alebo množstvo v ňom obsiahnutej **energie vyjadrenej v gigajouloch**.

Tabuľka 20: Sadzby dane z minerálneho oleja, 2015, Slovensko

Druh minerálneho oleja	Sadzba dane
Plynové oleje (nafta)	
do objemu ustanovenej bionafty (6,8%)	386,40/1 000 l
v objeme ustanovenej bionafty a viac	368/1 000 l
Kerozín (letecké palivo)	481,31/1 000 l
Vykurovacie oleje	111,50 eur/1 000 kg
Skvapalnené plynné uhľovodíky	
využívané ako pohonná látka	182 eur/1 000 kg
využívané ako palivo	0 eur/1 000 kg
Motorový letecký benzín a ostatné s obsahom olova	597,49 eur/1 000 l
Mazacie a ostatné oleje	
s viskozitou do 10 mm ² /s pri teplote 40 °C vrátane	100 eur/1 000 kg
s viskozitou nad 10 mm ² /s pri teplote 40 °C vrátane	0 eur/1 000 kg
Motorový benzín s oktánovým číslom (95, 98)	
do objemu ustanoveného bioetanolu (4,5%) ⁶⁵	550,52 eur/1 000 l
v objeme ustanoveného bioetanolu a viac	514,50 eur/1 000 l

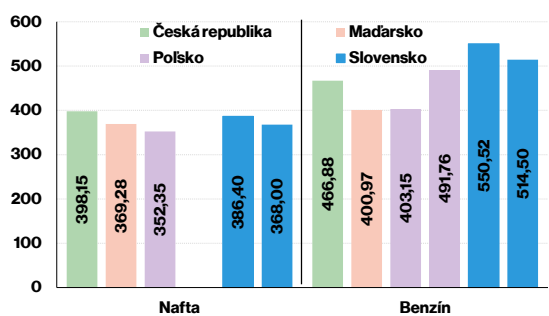
Zdroj: zákon 98/2004 Z. z.

⁶⁵ Minimálny podiel bioetanolovej zložky sa postupne mení v súlade s prílohou č. 1 zákona [č. 309/2009 o podpore obnoviteľných zdrojov a vysoko účinnej kombinovanej výroby](#)

Na výslednú cenu motorovej nafty a benzínu má vplyv **aj odplata za poskytovanie služieb udržiavania núdzových zásob** Agentúrou pre núdzové zásoby ropy a ropných produktov vo výške 19,65 eur/1 000 l alebo 19,65 eur/1 000 kg.

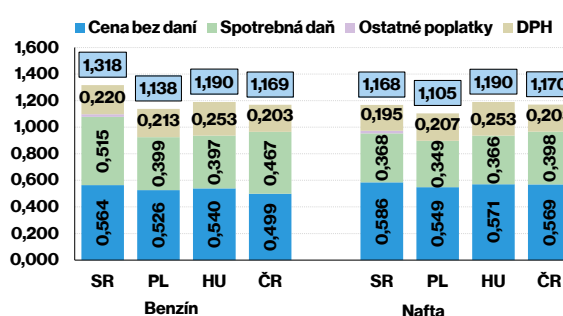
Porovnanie aktuálnych sadziieb benzínu (Graf 55) ukazuje, že zdanenie benzínu je najvyššie práve na Slovensku, čo však platí aj o cene benzínu bez dane a nafty bez dane (Graf 56).

Graf 55: Porovnanie sadzby SD z MO z benzínu a nafty vo V4 v 2015 (v eur)⁶⁶

Zdroj: Oil Bulletin, [UloziskolFP](#)

Graf 56: Porovnanie zaťaženia benzínu a nafty v krajinách V4, január až august 2015 (v eur/l)⁶⁷

Zdroj: Oil Bulletin, [UloziskolFP](#)

Efektívna daňová sadzba spotrebnej dane z minerálneho oleja

Neindexovanie špecifickej sadzby⁶⁸ spotrebnej dane z minerálneho oleja spôsobuje pravidelný pokles EDS na HDP. Za účelom minimalizácie tohto efektu sa pre účely efektívnej daňovej sadzby používa hrubý domáci produkt vyjadrený v stálych cenách (Tabuľka 21). Pri abstrahovaní od daňových únikov na pokles EDS pôsobí aj zmena štruktúry vozového parku v prospech dieselových motorov s nižšou daňou a obmieňajúci sa vozový park v prospech áut s nižšou spotrebou, ktorý používaná makrobáza nedokáže zachytiť. Preto ju ako indikátor úspešnosti výberu možno používať len veľmi zjednodušene a len v krátkom časovom horizonte.

Tabuľka 21: Výnos spotrebnej dane z minerálneho oleja v rokoch 2004 až 2015 (ESA 2010)

Rok	Celkový výnos (v mil. eur)	Medziročná zmena (v %)	Efektívna daňová sadzba (SD-MO/HDP v stálych cenách)
2004	1009	15,9	2,00
2005	1046	3,7	1,95
2006	1090	4,2	1,85
2007	1118	2,6	1,75
2008	1185	6,0	1,75
2009	1047	-11,7	1,65
2010	1032	-1,4	1,55
2011	1071	3,8	1,55
2012	1036	-3,2	1,48
2013	1045	0,9	1,48
2014	1077	3,0	1,50
2015F	1126	4,6	1,52

Poznámka: 2015F – odhad 2015

Zdroj: IFP, [UloziskolFP](#)

⁶⁶ Prepočítané priemerným výmenným kurzom za prvý polrok 2015. Nižšia sadzba sa uplatňuje na palivá prekračujúce minimálnu zložku bioetanolu v prípade benzínu a bionafty v prípade nafty

⁶⁷ Ostatným poplatkom je poplatok za správu štátnych hmotných rezerv, ktorý vstupuje do cenotvorby spotrebiteľskej ceny benzínu a nafty.

⁶⁸ Keď sadzba dane závisí od objemu alebo množstva hovoríme o špecifickej sadzbe

2.2.3 Daň z motorových vozidiel

Legislatívnu úpravu dane z motorových vozidiel zabezpečuje [zákon 361/2014 Z. z. o dani motorových vozidiel](#).

Ministerstvo financií SR v nadväznosti na opakované podnety zo strany podnikateľov **s účinnosťou od 1.1.2015 zjednotilo spôsob výberu dane**, ktorým sa zosúladiť ročné sadzby dane a zaviedli povinné oslobodenia a zníženia dane pre celé územie SR. Zjednotenie dane výrazne zjednodušilo nielen podávanie daňového priznania, ale aj celkovú administráciu dane.

Do roku 2015 bol výnos dane originálnym príjmom vyšších územných celkov (VÚC), ktoré si samostatne určovali výšku sadzby dane a úľav. Zmena systému administrácie dane si vyžiadala potrebu nového prerozdelenia podielu VÚC na DPFO (viac v časti decentralizácia), ktoré v plnej miere kompenzuje výpadok VÚC na dani z motorových vozidiel ⁶⁹.

Predmetom dane je vozidlo (Tabuľka 22), ktoré sa v kalendárnom roku používa na podnikanie alebo na dosahovanie príjmov z podnikania a inej samostatnej zárobkovej činnosti. Predmetom dane nie sú vozidlá používané na skúšobné jazdy alebo určené na vykonávanie špeciálnych činností.

Tabuľka 22: Zatriedenie vozidiel podľa typu a toho, či sú predmetom dane

Kategoríe vozidiel podliehajúcich dani		Kategoríe vozidiel nepodliehajúcich dani	
L1e - L7e	motocykle, trojkolky, štvorkolky	T,C	koľosové a pásové traktory
M1	osobný automobil	R	prípojné vozidlo za traktor
M2, M3	autobus	S	ťahajúci vymeniteľný stroj za T,C
N1, N2, N3	nákladné vozidlá	P	pracovný stroj
O1, O2, O3, O4	prípojné vozidlá	LS	snežné skútre
		V	ostatné vozidlá

Zdroj: zákon 361/2014 Z. z.

Daňovníkom je:

- FO alebo PO zapísaná ako držiteľ vozidla používaného na podnikanie
- PO za svoju organizačnú zložku, ak je držiteľom takéhoto vozidla
- zamestnávateľ, ak vypláca zamestnancovi cestovné náhrady za použitie vozidla, ak sa vozidlo nepoužíva na podnikanie

Niektoré druhy vozidiel, ktoré sú predmetom dane, sú od **platenia dane oslobodené**. Daňovník podáva daňové priznanie aj za oslobodené vozidlo, pričom oslobodenie od dane vyznačí priamo v daňovom priznaní. Medzi oslobodené vozidlá zaraďujeme:

- vozidlá diplomatických misií a konzulárnych úradov
- vozidlá zdravotnej, banskej, horskej, leteckej a požiarnej záchranej služby
- vozidlá pravidelnej osobnej dopravy
- vozidlá používané výhradne v poľnohospodárstve a v lesnej výrobe

⁶⁹ Do budúcnosti zabezpečuje zvýšené príjmy VÚC vzhľadom na rýchlejšiu rast základne dane v prípade DPFO v porovnaní s daňou z motorových vozidiel (už snaha o vyššiu ekologickosť znižuje potenciálny rast základu dane)

Základ dane sa pre jednotlivé druhy vozidiel líši v závislosti od ich **pohonu**, **kategórie vozidla**, **výkonu motora** (v prípade osobných áut a motocyklov), **počtu náprav** a **hmotnosti vozidla** (v prípade úžitkových vozidiel). Rozlišujeme tri typy základov dane:

- Elektrické vozidlá: ich jediným zdrojom energie je elektrina, výška sadzby závisí od **výkonu motora v kW**
- Osobné vozidlá kategórie L a M1: výška sadzby závisí od **objemu valcov motora v cm³**
- Úžitkové vozidlá kategórie M2, M3, N a O: výška sadzby závisí od **počtu náprav a hmotnosti vozidla**

Sadzba dane pre vozidlá, ktoré podliehajú dani z motorových vozidiel **sa neuplatňuje jednotlivo**, ale závisí základu dane a ďalších charakteristík vozidla. Pre elektrické vozidlá je ročná sadzba 0 eur. Základné ročné sadzby dane pre osobné vozidlá sa pohybujú v rozpätí od 50 až 218 eur (Tabuľka 23). Príloha 4 uvádza jednotlivé základné ročné sadzby dane pre úžitkové vozidlá.

Tabuľka 23: Ročná sadzba dane pre vozidlá kategórie L a M1 (v eur)

Zdvihový objem motora (v cm ³)		Ročná sadzba dane v eurách
od	do (vrátane)	
0	150	50
150	900	62
900	1 200	80
1 200	1 500	115
1 500	2 000	148
2 000	3 000	180
3 000		218

Zdroj: zákon 361/2014 Z. z.

Finálne sadzby dane ovplyvňuje **pohon vozidla** (50 % zľava hybridné motorové a elektrické vozidlá a pre vozidlá kategórie L, M a N s pohonom na zemný plyn a na vodíkový pohon), **vek vozidla** (Tabuľka 24), **zapojenie do kombinovanej dopravy**⁷⁰ a **počet jazdných súprav**. V prípade jazdných súprav sa ťahač (vozidlo kategórie N3) a náves (vozidlo kategórie O) zaradia do skupiny **najbližšej nižšej ročnej sadzby dane**, než do akej by patrili podľa najväčšej prípustnej celkovej hmotnosti. Daňovník si môže úľavu **uplatniť len na jednu návesovú súpravu**, bez ohľadu na používanie ťahača a návesu aj v iných jazdných súpravách.

Tabuľka 24: Úprava základnej ročnej sadzby dane v závislosti od veku vozidla*

Počet mesiacov od prvej registrácie	Vek vozidla	Zníženie/zvýšenie dane
do 36	1 až 3 roky	-25%
od 36 do 72	3 až 6 rokov	-20%
od 72 do 108	6 až 9 rokov	-15%
od 108 do 144	9 až 12 rokov	0%
od 144 do 156	12 až 13 rokov	10%
od 156	nad 13 rokov	20%

* v závislosti od mesiaca prvej evidencie vozidla (vrátane tohto mesiaca)

Zdroj: zákon 361/2014 Z. z.

Daňová povinnosť vzniká prvým dňom mesiaca, v ktorom bolo vozidlo príslušnej kategórie L, M, N a O zaevidované na podnikanie v Slovenskej republike⁷¹. **Zdaňovacím obdobím** je kalendárny rok. Daňové priznanie podáva daňovník do 31. januára po uplynutí zdaňovacieho

⁷⁰ Pre vozidlo, ktoré je v rámci kombinovanej dopravy použité najmenej 60 krát je možné znížiť sadzbu dane o 50%

⁷¹ Daňová povinnosť nevzniká právnomu nástupcovi daňovníka zrušenému bez likvidácie a v prípade predaja vozidla

obdobia, pričom týmto dňom je splatná aj samotná daň. Osobitne sa uplatňuje zdaňovacie obdobie aj lehota na podanie daňového priznania pre daňovníka v likvidácii, konkurze a daňovníka ktorý ukončil podnikanie alebo zomrel.

Preddavky na daň sa v priebehu zdaňovacieho obdobia platia, ak výška predpokladanej dane za všetky vozidlá vo vozovom parku k 1.1. je viac ako **700 eur**. V prípade ak predpokladaná daň je nižšia preddavky sa neplatia. **Štvrťročné preddavky** vo výške $\frac{1}{4}$ predpokladanej dane platí daňovník ak predpokladaná daň presiahne 700 eur, ale **nepresiahne 8 300 eur**. **Mesačné preddavky** je povinný platiť daňovník, ktorého predpokladaná daň **presiahne** ročnú sumu **8 300 eur**.

3 Daňové medzery

V tejto časti sa venujeme meraniu a opisu daňovej medzery na Slovensku a jeho porovnávaníu s ostatnými krajinami. Odhad celkovej daňovej medzery sa realizuje buď z makro úrovne (top-down prístup), alebo sa veľkosť daňovej medzery verifikuje a alokuje rôznymi mikroprístupmi z analýz náhodných výberov, rizikových registrov a párovaním dát z rôznych údajových zdrojov (bottom-up prístup).

IFP zanalyzoval veľkosť daňovej medzery na dvoch nepriamych daniach, u DPH a spotrebnej dani z minerálnych olejov, ktorých zhrnutie je uvedené nižšie. Naším ambicióznym cieľom do budúcnosti je okrem pravidelnej aktualizácie už zanalyzovaných medzier túto časť reportu rozšíriť aj o identifikované medzery na ďalších daniach.

Box 12: Zjednodušený pohľad na daňovú medzeru na DPH

Daňová medzera na DPH je definovaná ako rozdiel medzi potenciálnou DPH, ktorá by sa vybrala ak by sa všetky ekonomické subjekty správali v súlade so zákonom a jeho výkladom vo forme v akej bol prijatý a skutočne vybranou daňou.

Daňovú medzeru možno rozdeliť na **neidentifikovanú DPH** a **medzeru výberu dane**. Neidentifikovaná DPH je časť medzery, ktorú daňové subjekty úmyselne alebo neúmyselne nepriznali a zároveň nebola identifikovaná príslušným správcom dane. Zjednodušene povedané je to rozdiel medzi potenciálnou a predpísanou daňou. Predpísaná daň zahŕňa dobrovoľne priznanú daň platcami DPH v daňových priznaniach a dodatočne vymeranú daň v rámci kontrolnej činnosti Finančnej správy SR (FS SR)⁷². Medzera výberu dane je rozdiel medzi predpísanou daňou a skutočne vybranou daňou.

Odhad daňovej medzery zahŕňa⁷³:

- Odhad teoretickej základne DPH na základe metódy očistenia nominálneho HDP
- Odhad teoretickej DPH
- Kvantifikáciu aktuálneho výnosu dane
- Samotný výpočet daňovej medzery

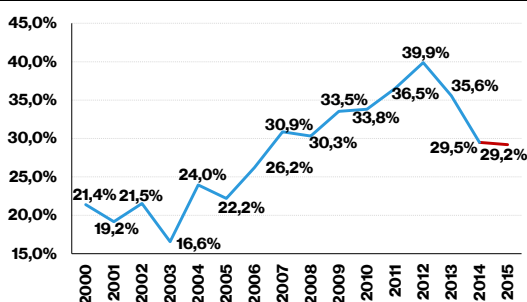
3.1 Medzera na DPH

Podľa aktuálneho odhadu dosiahla daňová medzera na DPH v roku 2014 hodnotu **29,5% z potenciálnej DPH v SR**. V nominálnom vyjadrení tento rozdiel zodpovedá **2,5 mld. eur, čo predstavuje 2,8% HDP**. V porovnaní s rokom 2012, kedy medzera na DPH dosiahla svoj vrchol sa ju podarilo **znižiť o jednu štvrtinu**. Porovnanie voči priemernej úrovni v EÚ naďalej ukazuje na zásadný priestor na pokračovanie doterajšieho úspešného boja proti daňovým únikom. Pre ilustráciu uvádzame, že zníženie medzery DPH na priemernú úroveň v EÚ by v roku 2014 znamenalo dodatočné príjmy do štátnej kasy vo výške 0,8 mld. eur (1,1% HDP).

⁷² Pod dodatočne vymeranou daňou sa rozumie dorubená vlastná daňová povinnosť, ale aj znížená hodnota uplatneného nadmerného odpočtu

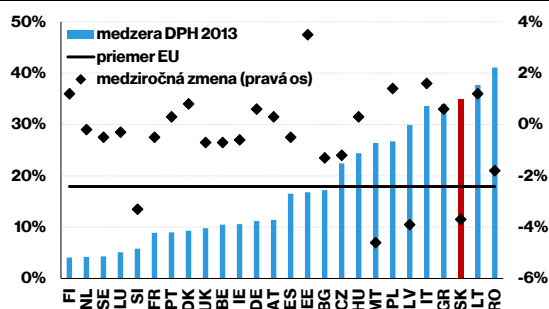
⁷³ Vzhľadom na komplexnosť merania daňovej medzery na DPH v dohľadnej dobe zverejníme aj osobitnú analýzu medzery na DPH, kde v detailnejšej miere opíšeme techniku ako aj metodiku jej určenia.

Graf 57: Odhad medzery DPH v rokoch 2000 až 2014, Slovensko (% z potenciálnej DPH)

* červenou je aktuálny odhad na 2015 Zdroj: IFP, [UloziskoIFP](#)

Graf 58: Porovnanie medzery DPH v rámci EÚ (% z potenciálnej DPH)⁷⁴

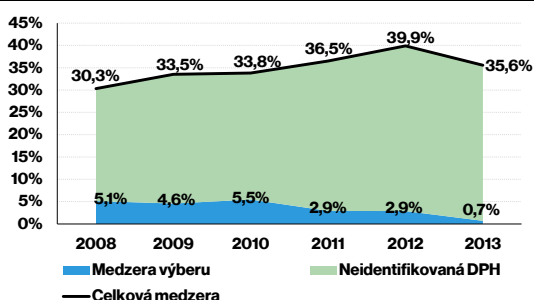

Zdroj: EK, [UloziskoIFP](#)

Hlavnú časť medzery na DPH prisudzujeme neidentifikovanej DPH, ktorá predstavuje rozdiel medzi daňovou povinnosťou podľa daňových priznaní⁷⁵ a potenciálnou DPH. Druhá časť pripadá na medzeru výberu dane, ktorá sa v rokoch 2008 až 2010 pohybovala na úrovni okolo 5,0% potenciálnej DPH. Vďaka zefektívneniu kontrolných procesov FS SR klesla v roku 2013 až na úroveň 0,7% z potenciálnej DPH a v súčasnosti predstavuje už len 2% z celkovej medzery na DPH (Graf 59 a 60).

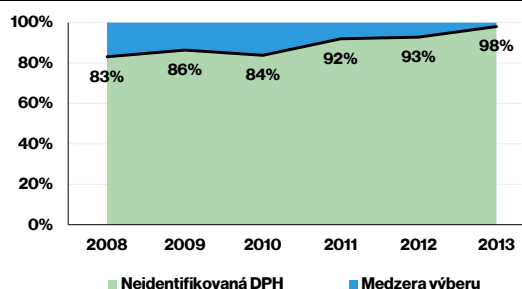
Pod zefektívnením kontrolných procesov rozumieme skutočnosť, že FS SR sa s postupom času začala viac zameriavať na kontrolu nadmerných odpočtov (NO). Tá je z pohľadu potenciálnych príjmov na dani dôležitejšia, pretože odhalenie podvodu s NO ešte pred jeho vyplatením znamená čistú úsporu. Naopak dodatočne vymeraná vlastná daňová povinnosť vo väčšine prípadov (napríklad keď subjekt častokrát ukončí činnosť) neznamená zvýšenie daňových príjmov. Druhým efektom, ktorý môže ovplyvňovať výšku medzery výberu dane je ubehnutý časový horizont. Za staršie roky, napríklad 2008 existuje predpoklad, že všetky daňové kontroly boli ukončené a dodatočne vymeraná daňová povinnosť, ktoré tieto subjekty neuhradili spadla do medzery výberu dane. To však neplatí v prípade neukončených kontrol, ktoré výpočet medzery výberu dane neovplyvňujú. V rokoch, ktoré sú bližšie k prítomnosti stále existujú neukončené kontroly, s uzatváraním ktorých sa ešte môže medzera výberu postupne zväčšovať a približovať predchádzajúcim rokom.

Graf 59: Rozdelenie medzery DPH v rokoch 2008 až 2013, Slovensko (% z potenciálnej DPH)

Zdroj: IFP, [UloziskoIFP](#)

Graf 60: Štruktúra medzery DPH v rokoch 2008 až 2013, Slovensko (% z medzery na DPH)

Zdroj: IFP, [UloziskoIFP](#)

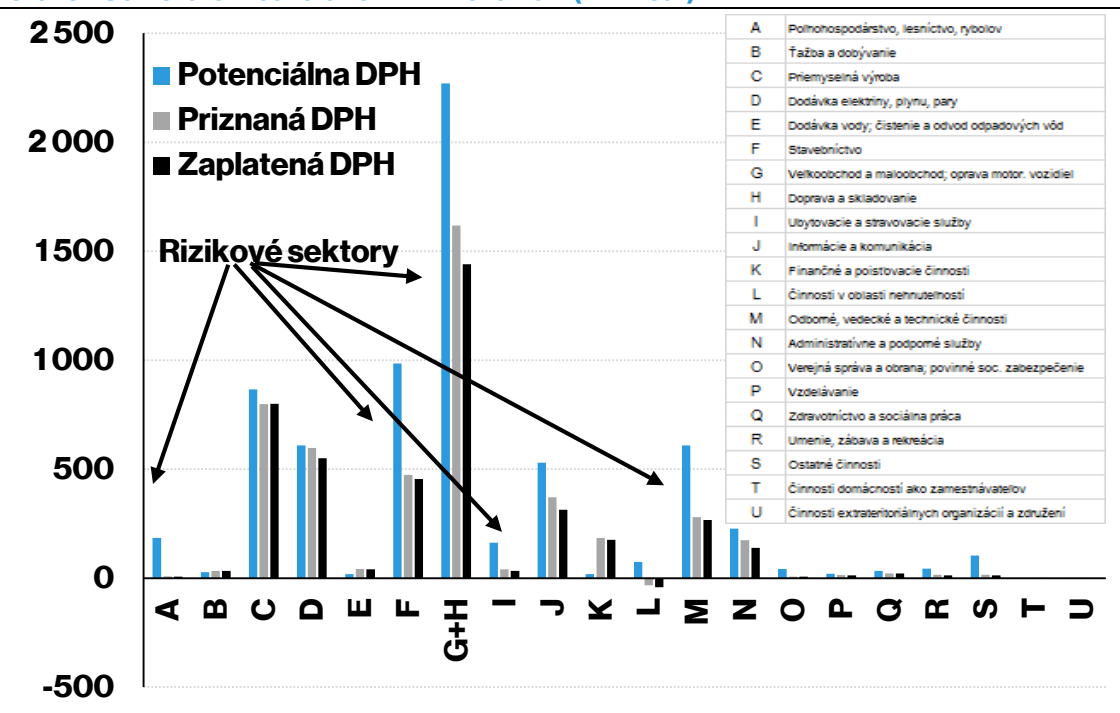
⁷⁴ CASE and CPB (2015), "Study to quantify and analyse the VAT Gap in the EU Member States"

⁷⁵ Daňové priznania (DP) vrátane dodatočných DP a daňových priznaní po úprave vychádzajúcej z daňovej kontroly

3.1.1 Sektorová medzera DPH

Sektorový prístup k daňovej medzere slúži na identifikáciu najrizikovejších sektorov z pohľadu daňových únikov. Prístup k identifikovaniu sektorovej medzery je nateraz v experimentálnej fáze, založený na viacerých predpokladoch a budeme ho naďalej vyvíjať a postupne upravovať. Z tohto dôvodu je nevyhnutné dosiahnuté výsledky interpretovať s nutnou dávkou opatrnosti. Z našej sektorovej analýzy boli z pohľadu daňovej medzery ako **najrizikovejšie odvetvia identifikované: veľkoobchod a maloobchod a oprava motorových vozidiel, stavebníctvo, ubytovacie a stravovacie služby, poľnohospodárstvo a profesionálne služby.**

Graf 61: Sektorová medzera na DPH v roku 2011 (v mil. eur)

Zdroj: IFP, [UloziskoIFP](#)

3.2 Medzera na spotrebnej dani z minerálnych olejov

Daňovú medzeru na dani z minerálnych olejov definujeme ako rozdiel medzi výnosom dane z benzínu a nafty vybraného FS SR a odhadovaným potenciálnym výnosom z benzínu a nafty. Odhad potenciálneho výnosu realizujeme cez počet najazdených kilometrov osobnými a nákladnými automobilmi registrovanými v SR a nákladnými automobilmi a autobusmi registrovanými v zahraničí, ktoré prejazdili na území SR pokrytom mýtnym systémom.

Box 13: Spôsob výpočtu daňovej medzery na dani z minerálnych olejov

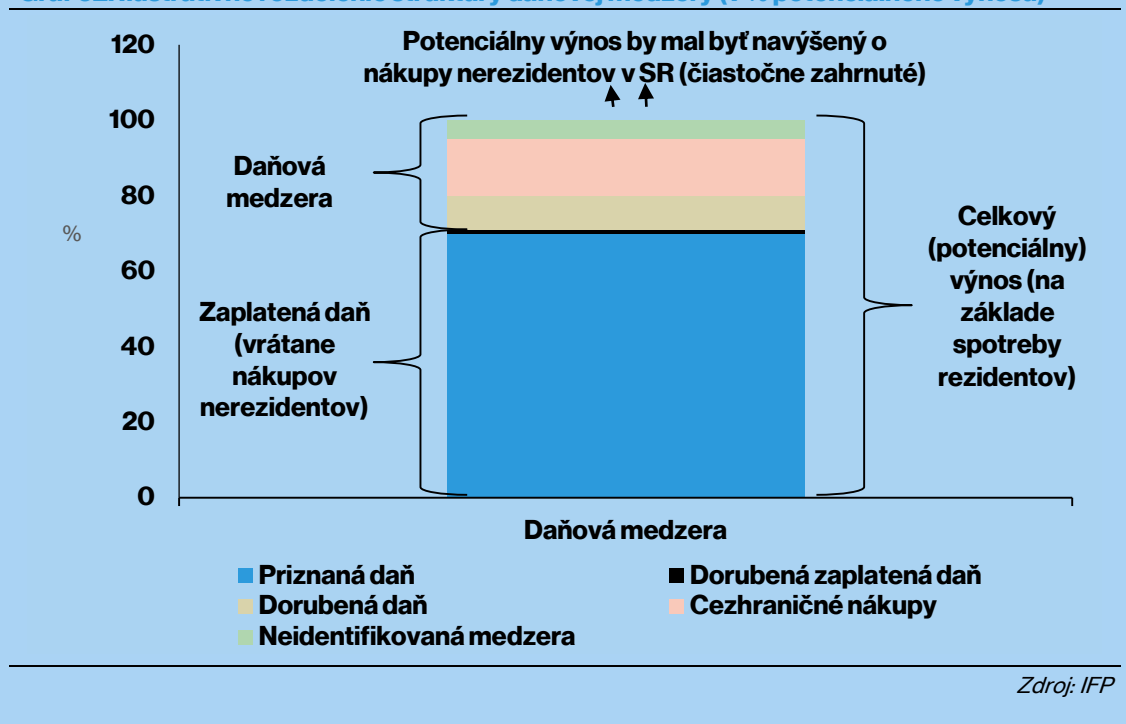
Pre účely stanovenia medzery na spotrebnej dani z minerálneho oleja využívame prístup zhora nadol („top-down approach“). V tomto prístupe je celková (potenciálna) spotreba odhadnutá pomocou dostupných štatistických údajov, ktoré sú nezávislé na výkone FS SR. V našom prípade ide o odhad počtu najazdených kilometrov a priemernej spotreby pomocou údajov od Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja, Skytollu a Policajného zboru SR. Následne je daňová medzera určená ako rozdiel celkovej

(potenciálnej) spotreby (spotreba pohonných látok, ktorá zodpovedá počtu najedených kilometrov všetkými vozidlami na území SR a ich priemernej spotrebe) a skutočne zaplatenej a vybranej dane (zdrojom údajov sú daňové priznania a výkazy od FS SR).

$$\text{Daňová medzera} = \text{Celková spotreba (vypočítaná)} - \text{Priznaná spotreba (FS SR)}$$

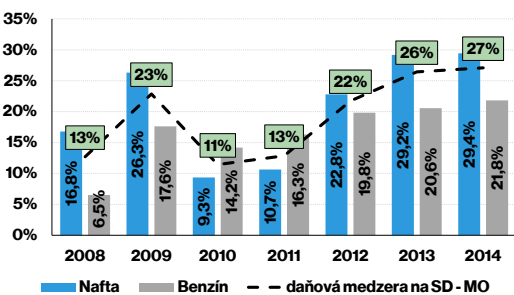
Cielom pri určení daňovej medzery je čo najdetailnejšie poznať a pochopiť jej štruktúru (Graf 62). Daňovú medzeru možno rozdeliť na neidentifikovanú medzeru (predovšetkým daňové úniky), dorubenú daň a cezhraničné nákupy. V súčasnosti však nevieme určiť podrobnú štruktúru daňovej medzery.

Graf 62: Ilustratívne rozdelenie štruktúry daňovej medzery (v % potenciálneho výnosu)

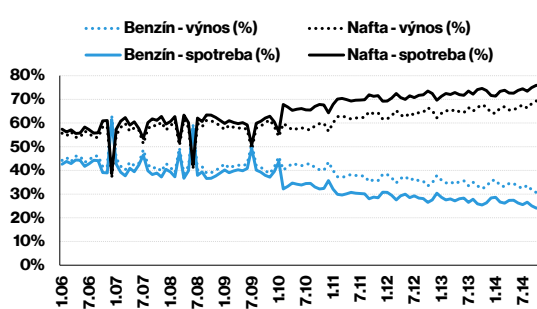

Daňovú medzeru pri SD z minerálneho oleja sme **pre rok 2014** odhadli na úrovni **397 mil. eur**, čo predstavuje 27 % z potenciálneho výnosu na tejto dani (Graf 63). V súčasnosti **nevieme štruktúrovane rozdeliť daňovú medzeru** na jednotlivé položky (viac Graf 62). To znamená, že uvedený objem 397 mil. eur **zodpovedá súčtu troch položiek** a to cezhraničným nákupom, daňovým únikom a dorubom na dani.

Graf 63: Odhad daňovej medzery v rokoch 2008 až 2014 ako % z celkového výnosu pohonných látok

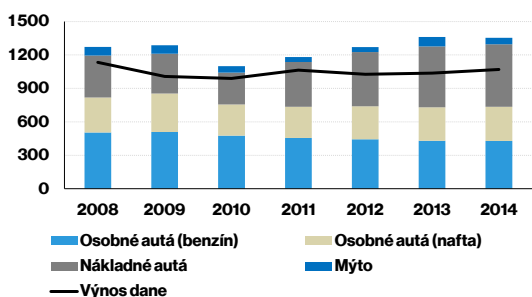

Graf 64: Výnos a spotreba benzínu a nafty, 2006 až 2014 (% z celkového výnosu a z celkovej spotreby)

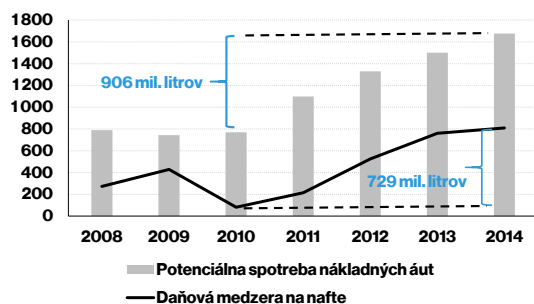
Daňovú medzeru sme vyčíslili osobitne pre benzín a naftu. **V prípade nafty sme identifikovali vyšší ušlý výnos** s výraznejšie rastúcim trendom ako v prípade benzínu. Najväčší podiel na náraste potenciálnej spotreby, alebo výnosu z nafty má nárast prejazdených kilometrov nákladných áut registrovaných na Slovensku. Tento nárast sa však do výnosu dane v sledovanom období premietol len minimálne (Graf 66). Práve nafta a nákladné vozidlá registrované na podnikateľov predstavujú najrizikovejšiu skupinu z hľadiska daňových únikov.

Graf 65: Potenciálny výnos podľa kategórie vozidiel a druhu palív verzus výnos SD – MO (v mil. eur)

Zdroj: Databáza PZ SR, FSSR, údaje z TK a EK, [UloziskoIFP](#)

Graf 66: Potenciálna spotreba nákladných áut s naftovým pohonom a nárast medzery (v mil. litrov)

Zdroj: Databáza PZ SR, FSSR, údaje z TK a EK, [UloziskoIFP](#)

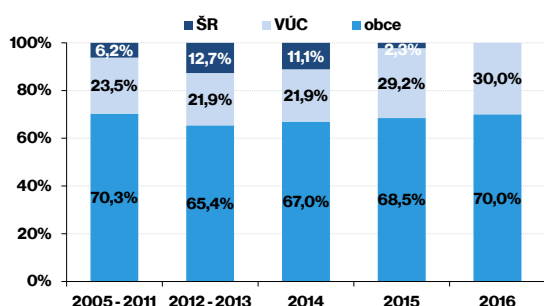
4 Fiškálna decentralizácia

Za účelom zabezpečenia financovania originálnych kompetencií miestnych a územných samospráv sa v roku 2005 nad rámec ich dovtedajších daňových príjmov zaviedol ďalší zdroj ich financovania. Šlo o prerozdelenie podstatnej časti výnosu DPFO, hovoríme o **fiškálnej decentralizácii**.

Legislatívny rámec podielu miestnych samospráv na DPFO upravuje zákon [564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samospráve](#) a nariadenie [668/2004 o rozdeľovaní výnosu dane z príjmov územnej samospráve](#).

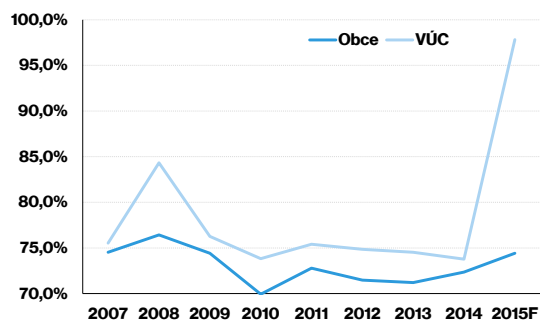
Podiel miestnych samospráv na DPFO bol od začiatku decentralizácie stabilný a upravoval sa až v roku 2012, kedy sa znížením percenta obce aj VÚC spolupodieľali na konsolidácii verejných financií (Graf 67). Vzhľadom na priebežný presun niektorých kompetencií zo štátu na obce⁷⁶ v nasledujúcich rokoch došlo aj k postupnému zvyšovaniu ich podielu na DPFO. Rast podielu VÚC v roku 2015 je kompenzáciou straty príjmov z dane z motorových vozidiel, ktorá sa stala príjmom štátneho rozpočtu. Od roku 2016 bude DPFO v plnej miere podielovou daňou, čo znamená, že celý výnos dane sa prerozdelení v prospech obcí a VÚC. Príjem z DPFO tvorí podstatnú časť daňových príjmov územnej samosprávy (Graf 68).

Graf 67: Zákonné prerozdelenie DPFO medzi obce, VÚC a ŠR, 2005 až 2016 (v %)

Zdroj: zákon 564/2004 Z. z., [UloziskoIFP](#)

Graf 68: Podiel príjmov z DPFO na celkových daňových príjmoch⁷⁷ obcí a VÚC, 2007 až 2015 (v %)

Zdroj: IFP, [UloziskoIFP](#)

Box 14: Kľúč prerozdelenia výnosu DPFO medzi jednotlivé obce a VÚC

Prerozdelenie DPFO medzi jednotlivé obce a VÚC sa realizuje na základe kľúča, ktorý berie do úvahy nároky na financovanie originálnych kompetencií jednotlivých samospráv. Ide o premenné ako počet obyvateľov, počet žiakov a školských zariadení, počet dôchodcov, rozloha kraja, hustota kraja, či dĺžka ciest I. a druhej triedy. Ďalšie koeficienty zohľadňujú nadmorskú výšku, veľkostný koeficient podľa počtu obyvateľov, koeficient škôl a školských zariadení a koeficient VÚC.

Zjednodušenú ilustráciu výpočtu podielu obcí a VÚC na výnose DPFO, jednotlivé kritériá, koeficienty a váhy vzorca ponúka Graf 69.

⁷⁶ Zvýšené náklady na prevádzku sociálnych služieb

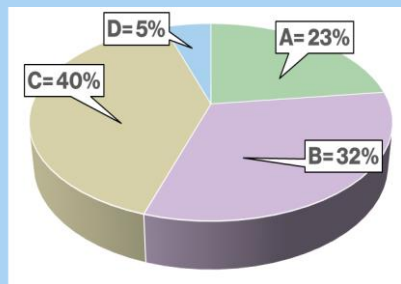
⁷⁷ Nezohľadňuje príjmy zo sankcií, ktoré tvoria zanedbateľnú čiastku

Graf 69: Určenie podielu obcí a VÚC na DPFO

Kritéria prerozdelenia DPFO medzi obce*

- A. obyvatelia podľa koeficientu nadmorskej výšky (k_{nvi})
- B. obyvatelia podľa veľkostného koeficientu (OB^*k_i)
- C. počet žiakov a školských zariadení ($C_j + Z_{ijm}$)
- D. obyvatelia nad 62 rokov (OB_{pp})

Pridelené váhy pre jednotlivé kritéria obce

Vzorec pre výpočet podielu obce na výnose DPFO

$$PD_i = PD_{i a1} + PD_{i a2} + 0,32 * VD * (k_i * OB_i) / \sum_{i=1}^n (k_i * OB_i) + 0,4 * VD * \left[\sum_{j=1}^{19} (c_j + z_{ij}) + \sum_{j=1}^{18} (c_j + z_{ijm}) \right] / \left[\sum_{j=1}^{19} (c_j + z_{ij}) + \sum_{j=1}^{18} (c_j + z_{ijm}) \right] + 0,05 * VD * OB_{i pp} / OB_{pp}$$

Pomocné rovnice pre obce

$$PD_{i a1} = 0,23 * VD * 0,43 * OB_i / OB$$

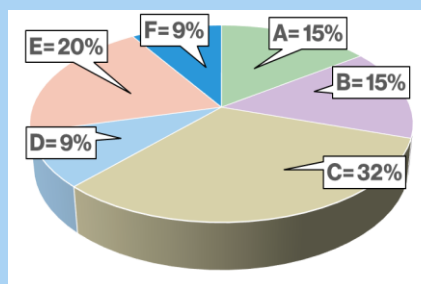
$$PD_{i a2 \text{ zákł.}} = 0,23 * VD * 0,57 * OB_i / OB$$

$$PD_{i a2} = (PD_{i a2 \text{ zákł.}} * k_{nvi}) / \sum_{i=1}^n (PD_{i a2 \text{ zákł.}} * k_{nvi}) * PD_{i a2 \text{ zákł.}}$$

Kritéria prerozdelenia DPFO medzi VÚC*

- E. počet obyvateľov (OB)
- F. počet obyvateľov vo veku 15 až 18 rokov (OB_{15-18})
- G. počet obyvateľov nad 62 rokov (OB_{pp})
- H. hustota obyvateľstva ($Hust^{-1}$)
- I. dĺžka ciest II. a III. Triedy (DC)
- J. rozloha (R)

Pridelené váhy pre jednotlivé kritéria VÚC

Vzorec pre výpočet podielu VÚC na výnose DPFO

$$PD_j = 0,15 * VD * \frac{OB_j}{OB} + 0,15 * VD * \frac{OB_{j 15-18}}{OB_{15-18}} + 0,32 * VD * \frac{OB_{j pp}}{OB_{pp}} + 0,09 * VD * \frac{Hust_j^{-1}}{\sum Hust_j^{-1}} + 0,2 * VD * \frac{DC_j}{\sum DC_{j 1-8}} + 0,09 * VD * \frac{R_j}{R}$$

VD - výnos dane, PD - podiel subjektu na výnose dane

Zdroj: IFP, zákon 668/2004 Z. z.

* v zátvorkách sú uvedené skratky pre dané koeficienty, ktoré sú použité v rovniciach

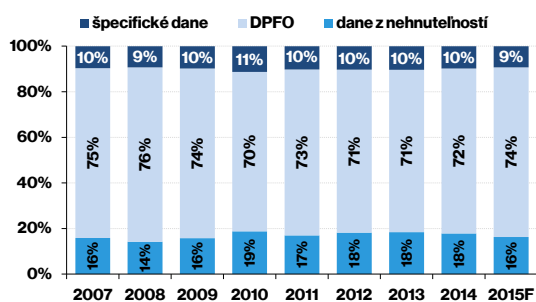
Daňové príjmy obcí tvoria okrem podielovej dani aj ďalšie miestne dane a poplatky, ktoré bližšie špecifikuje [zákon 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady](#) (ďalej len zákon o miestnych daniach). Ide o :

- daň z nehnuteľností
- daň za psa
- daň za užívanie verejného priestranstva
- daň za ubytovanie
- daň za predajné automaty
- daň za nevýherné hracie prístroje
- daň za vjazd a zotrvanie motorového vozidla v historickej časti mesta
- daň za jadrové zariadenie
- a poplatok za miestny komunálny odpad a drobné stavebné odpady

Poplatok za miestny komunálny odpad sa podľa ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie (EKRK) považuje za daňový príjem, no z hľadiska ESA2010 ide o klasický poplatok za službu. Daňové príjmy, ktoré obce vyberajú zo zákona o miestnych daniach s výnimkou dani z nehnuteľností zovšeobecnené nazývame **špecifické dane**. Poplatok za miestny komunálny odpad tvorí najväčšiu časť z celkového podielu špecifických daní (Graf 72). Daňovým výnosom obcí je aj ich 80% podiel na dani z úhrad za dobývací priestor, ide len o zanedbateľný príjem.

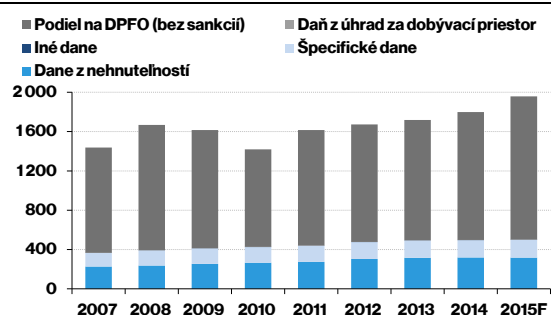
Obce disponujú pomerne širokým priestorom autonómneho financovania svojich kompetencií skrz miestne dane. No najväčšie prostriedky do obecných rozpočtov, v priemere 73% z celkových príjmov (Graf 70), plynú z podielovej dane. Oproti roku 2007 obce v roku 2015 získajú relatívne najviac dodatočných príjmov na daniach z nehnuteľností (40% rast) a najmenej zo špecifických daní (32%). Príjem z podielovej dane za rovnaké obdobie by podľa aktuálneho rozpočtu mal vzrásť o 36%. Celkové daňové príjmy obcí by na konci tohto roka mali atakovať hranicu takmer 2 mld. eur (Graf 71).

Graf 70: Štruktúra daňových príjmov obcí (v % celkových daňových príjmov obcí)

Zdroj: IFP, [UloziskoIFP](#)

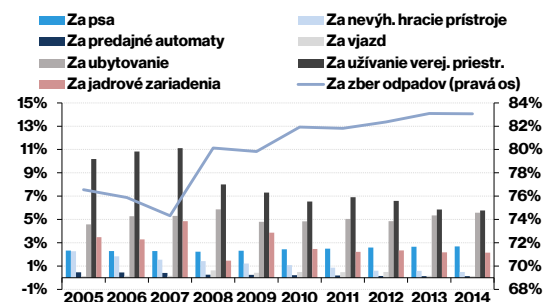
Graf 71: Štruktúra daňových príjmov obcí (v mil. eur)

Zdroj: IFP, [UloziskoIFP](#)

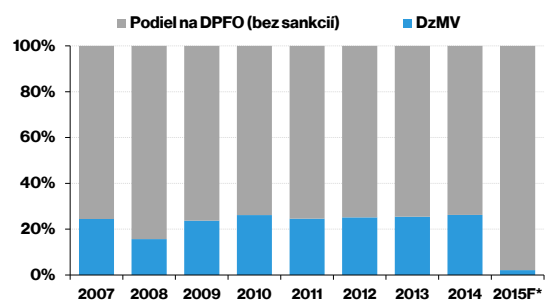
Hlavnou zmenou vo financovaní VÚC a znížení ich autonómneho rozhodovania, na základe opakovaných podnetov z podnikateľskej obce, bol prechod administrácie dane z motorových vozidiel a jej výnosu pod správu štátu od roku 2015. Samosprávne kraje boli do roku 2015 splnomocnené na určovanie ročných sadzieb dane ako aj oslobodení a znížení dane, aj keď základný rámec zákona určoval štát. Kompenzujúcim faktorom zosúladienia sadzieb dane na území SR bolo súčasné zvýšenie miery prerozdelenia DPFO v prospech VÚC⁷⁸. Od roku 2016 budú VÚC disponovať v rámci daňových príjmov už len s podielom na DPFO (Graf 73).

Graf 72: Štruktúra špecifických daňových príjmov obcí (v % celkových špecifických daní)

Zdroj: IFP, [UloziskoIFP](#)

Graf 73: Štruktúra daňových príjmov VÚC (v % celkových daňových príjmov)

* už len dobeh DzMV

Zdroj: IFP, [UloziskoIFP](#)

⁷⁸ Vzhľadom na odlišný spôsob rozdelenia týchto daňových príjmov medzi jednotlivé samosprávne kraje muselo dôjsť k dodatočnej úprave koeficientov VÚC, ktorými sa upravujú príslušné podiely VÚC na DPFO

5 Administrácia daní

V tejto časti sa okrajovo venujeme porovnaniu administrácie daní v SR a v okolitých krajinách. Cieľom je upriamiť pozornosť na vývoj a súčasné trendy v správe daní a hodnotenie vývoja efektívnosti daňového systému. **Základné predpoklady modernej efektívnej správy daní**⁷⁹ sú:

- značná miera autonómie správcu dane,
- zameranie sa na najlepší pomer medzi kvalitou služieb a cenou cez zefektívňovanie procesov a spájanie výberu daní, ciel a odvodov,
- zvyšovanie transparentnosti v oblasti výkonu s dôrazom na hodnotenie a monitorovanie cieľov,
- budovanie analytických jednotiek, prehlbovanie využívaných analytických metód a zvyšovanie ich zrozumiteľnosti pre verejnosť,
- hodnotenie výkonnosti zamestnancov a odmeňovanie aj podľa výkonu,
- elektronizácia a rozvíjanie procesov a produktov na pomoc daňovníkom smerom k samostatnému vybaveniu ich daňových náležitostí,
- zlepšovanie rozsahu a kvality online služieb smerom k elektronickým a predvyplneným daňovým priznaniam,
- zjednodušenie platenia a administrácie daní daňovníkov.

Podľa klasifikácie OECD zodpovedá inštitucionálne nastavenie správcov daní v krajinách V4 zjednotenej polo-autonómnej inštitúcii⁸⁰. Výnimkou je Poľsko, kde správu daní vykonáva viacero organizačných jednotiek tamjšieho ministerstva financií. Od 1. januára 2012 vznikla na Slovensku Finančná správa SR ako výsledok procesu zjednotenia daňovej a colnej správy⁸¹, ktorá prevzala kompetencie oboch úradov. Jednotliví správcovia dane vo V4 vykonávajú a spravujú rozdielny rozsah služieb a daní (Tabuľka 25), ktorý závisí okrem iného aj od miery decentralizácie v krajine. V rámci V4 len Maďarsko realizuje spoločný výber daní a odvodov.

Tabuľka 25: Hlavné typy daní spravované národnou daňovou autoritou, krajiny V4, 2013

	DPFO	Odvody	DPPO	DPH	SD	Nehnutelnosti	Iné dane
Česko	✓	x	✓	✓	x	✓	P, DzMV
Poľsko	✓	x	✓	✓	x	✓	P, M
Slovensko	✓	x	✓	✓	✓	x	DzMV
Maďarsko	✓	✓	✓	✓	✓	x	P, DzMV

*Poznámky: P - daň z pozemkov, DzMV - daň z motorových vozidiel, M - daň z majetku, Zdroj: OECD Tax Administration 2015
SD - spotrebné dane*

Jedným zo zjednodušených relatívnych ukazovateľov efektívnosti daňových autorít je počet ich zamestnancov prepočítaný na obyvateľa. Jeho vypovedaciu schopnosť zvyšuje jeho hodnotenie v kontexte rozsahu správy daní, poskytovaných služieb, či existujúcej úspešnosti výberu. **Počet zamestnancov na obyvateľa v krajinách V4 koreluje s rozsahom správy daní jednotlivých správcov (Graf 74). Ich najmenší počet v Poľsku vysvetľuje práve skutočnosť, že podporné služby sú vykonávané zdieľanými útvarmi, ktoré tak nie sú primárne priradené k správcovi dane. V kontexte dosiahnutej úspešnosti výberu DPH (Graf 58) najuspokojivejšie výsledky s ohľadom na disponibilný počet daniarov dosahujú správcovia daní v Česku a Poľsku.**

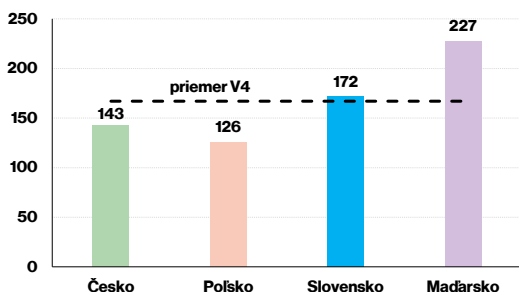
⁷⁹ Prienik odporúčaní v OECD (2015), "Tax Administration 2015" a názorov IFP

⁸⁰ Funkciu administrácie daní a podporné služby vykonáva správca dane samostatne ako podriadená jednotka ministra, ktorému aj reportuje svoje výsledky

⁸¹ Pôvodne naplánované zjednotenie výberu daní a odvodov bolo odložené na dobu po roku 2017

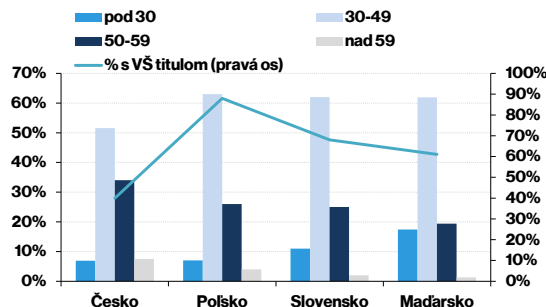
Najmladší kolektív daniarov operuje na daňových úradoch v Maďarsku a najvyššiu mieru vysokoškolsky vzdelaných zamestnáva správca dane v Poľsku (Graf 75).

Graf 74: Počet zamestnancov správcov dane na 100 000 obyvateľov, krajiny V4, 2013

Zdroj: OECD Tax Administration 2015, [UloziskoIFP](#)

Graf 75: Štruktúra zamestnancov podľa veku a vzdelania, krajiny V4, 2013

Zdroj: OECD Tax Administration 2015, [UloziskoIFP](#)

Porovnanie štruktúry zamestnancov podľa ich inštitucionálneho umiestnenia v rámci krajín V4 ukazuje výrazný **potenciál Slovenska v efektívnejšom alokovaní zamestnancov Finančnej správy**. Z dostupných medzinárodne porovnateľných údajov však nie je možné identifikovať priradenie zamestnanca ku konkrétnej pozícii⁸² a teda kvalifikovane potvrdiť na prvý pohľad odhaľujúcu sa neefektívnosť alokovaných pracovníkov správcu dane (Tabuľka 26).

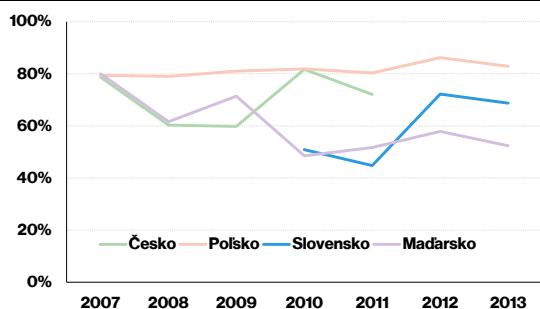
Tabuľka 26: Štruktúra zamestnancov správcov dane podľa ich umiestnenia (2013)

	Riaditeľstvá	Regionálne a lokálne úrady	Národné datacentrá	Callcentrá	Iné úrady
Česko	6,0%	92,6%	0,0%	0,0%	1,4%
Poľsko	0,4%	99,1%	0,2%	0,4%	0,0%
Slovensko	15,6%	79,8%	0,0%	0,6%	4,1%
Maďarsko	7,2%	83,2%	5,3%	1,1%	3,2%

Zdroj: OECD Tax Administration 2015

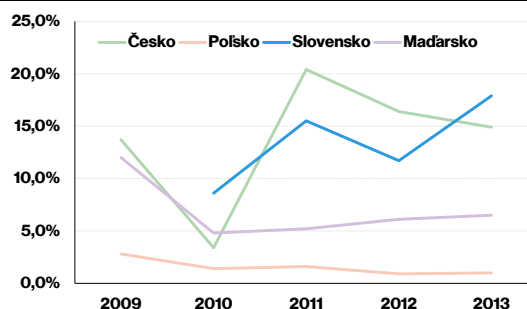
Budúcnosť administrácie daní je v informatizácii celého systému, ktorý okrem uľahčenia daňových náležitostí umožňuje aj efektívnejší výber daní. Eliminácia nepresných údajov v daňových priznaniach umožňuje efektívnejšiu a adresnejšiu analýzu pre účely odhaľovania daňových únikov. Rovnako kvalitná a efektívna správa ide ruka v ruku s odmeňovaním podľa výkonu. Prehľad efektívnych výdavkov na IT a mzdy zamestnancov na celkových nákladoch u správcov dane v jednotlivých krajinách V4 poskytujú nasledujúce grafy (Graf 76 a 77).

Graf 76: Výdavky na mzdy v pomere k výdavkom na daňovú administratívu a podporné funkcie, 2013

Zdroj: OECD Tax Administration 2015, [UloziskoIFP](#)

Graf 77: Výdavky na IT v pomere k celkovým výdavkom, V4, 2013

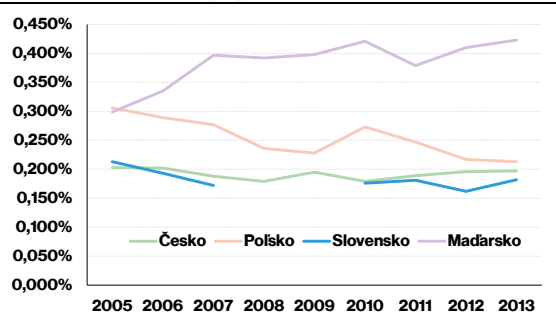
Zdroj: OECD Tax Administration 2015, [UloziskoIFP](#)

⁸² To, že je pracovník alokovaný na riaditeľstvo neznamená nevyhnutne manažérsku pozíciu

Bez doplňujúcich kvalitatívnych informácií však majú údaje o štruktúre výdavkov len malú vypovedaciu schopnosť pre účely hodnotenia efektívnosti. Z medzinárodného hľadiska sa zjednodušene pre hodnotenie efektívnosti využívajú dva indikátory. Prvým je jednoduchý **podiel administratívnych nákladov správcu dane na HDP** a druhým je ukazovateľ **nákladov výberu dane**. V prvom prípade dosahujú náklady FS SR najnižšiu úroveň v rámci krajín V4 (Graf 78). Rovnako ako aj v prípade iných ukazovateľov pre získanie kompletnejšieho obrazu je ich potrebné dávať do kontextu s ďalšími výkonovými ukazovateľmi správcu dane.

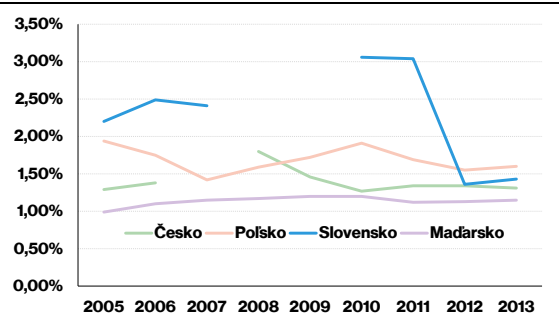
Index nákladov výberu dane sleduje podiel administratívnych nákladov správcu dane na čistých výnosoch z výberu dane príslušným správcom. Ide o komplexnejší ukazovateľ efektívnosti, ktorý však **nie je vhodné používať na medzinárodné porovnanie**, ale skôr **na hodnotenie vývoja jeho trendu** v sledovaných krajinách (viac Box 15).

Graf 78: Administratívne náklady správcu dane v 2005 až 2013, krajiny V4, (v % HDP)⁸³

Zdroj: OECD Tax Administration 2015, [UloziskoIFP](#)

Graf 79: Index nákladov na výber dane v krajinách V4 (2005 až 2013)

Zdroj: OECD Tax Administration 2015, [UloziskoIFP](#)

Box 15: Index nákladov výberu dane ako ukazovateľ výkonnosti a efektívnosti⁸⁴

Klesajúci trend nákladov výberu dane („cost of collection ratio“) poukazuje na redukcii nákladov, teda rast výkonnosti a účinnosti daňového systému, alebo na zlepšenie úspešnosti výberu daní, teda na rast efektívnosti. Nevýhodou tohto indikátora je, že naň pôsobia aj iné faktory, ktoré nesúvisia s výkonnosťou a efektívnosťou správcu dane a tak skresľujú jeho vypovedaciu schopnosť:

- **Zmeny v daňových sadzbách** - automaticky pôsobia smerom k zlepšeniu (zníženiu) indikátora
- **Makroekonomické zmeny a elasticity daní v portfóliu správcu dane**
- **Mimoriadne výdavky daňovej autority** – jednorazové kapitálové investície
- **Zmeny v rozsahu vyberanej dane**

OECD dlhodobo upozorňuje, že napriek rozšírenému využívaniu tohto ukazovateľa na hodnotenie efektívnosti, nie je pre tento účel najvhodnejším ukazovateľom nakoľko ignoruje príjmový potenciál daňového systému. Efektívnosť správcov by sa teda ideálne mala merať ako **rozdiel medzi aktuálne vybranými a potenciálnymi daňovými príjmami** (hovoríme o celkovej daňovej medzere). Čím nižšia je celková medzera na daniach tým vyššia efektívnosť. To platí obzvlášť pri medzinárodnom porovnaní, keď krajiny s rovnakými nákladmi výberu dane môžu dosahovať výrazné rozdiely v relatívnej efektívnosti meranej cez veľkosť daňovej medzery.

⁸³ Údaje za Slovensko v rokoch 2008 a 2009 absentujú

⁸⁴ OECD (2015), „Tax Administration 2015“

Medzinárodné porovnanie ukazovateľa nákladov výberu dane je ekonomicky nesprávne, pretože daňové systémy krajín sa z definície líšia v jednotlivých aspektoch, ktoré majú zásadný vplyv na veľkosť tohto indikátora a nesúvisia s efektívnosťou:

- Rozdielne daňové sadzby a daňová štruktúra
- Rozdiely v rozsahu a povahe daní, ktoré sú spravované federálnou autoritou
- Rozdielny rozsah vyberaných príjmov (správa odvodov)
- Rozdiely v rozsahu funkcií daňových autorít
- Absencia spoločnej metodiky určenej na meranie administratívnych nákladov

Za účelom zlepšovania a skvalitňovania svojich služieb smerom k zjednodušenému plateniu daní a ich administrácie jednotliví správcovia daní priebežne zlepšujú svoje procesy. Z dostupných údajov vyplýva, že **najambicióznejšie formálne plány** má v tomto smere vypracované správca dane v **Maďarsku** (Tabuľka 27).

Tabuľka 27: Zoznam strategických priorít na zlepšenie online služieb v správe daní, V4, 2015

	Česko	Poľsko	Slovensko	Maďarsko
Vypracovaný formálny plán	x	✓	✓	✓
Online vyplnenie daňového priznania	✓	✓	✓	✓
Predvyplnené daňové priznanie	x	✓	x	✓
Online platby	x	✓	x	✓
Dodatočné webové nástroje a služby	✓	✓	✓	✓
Integrovaný daňový účet	✓	✓	x	✓
Ostatné online služby	x	x	✓	✓
DPH e-faktúra	✓	x	x	✓
Rozšírený zber údajov od tretích strán	x	x	✓	✓
Digitálna schránka	✓	x	✓	✓
Aplikácia pre daňových poradcov	x	x	x	x

Zdroj: OECD Tax Administration 2015, odpovede z dotazníka 2015

6 Progresivita daňového systému

Jednou z úloh moderného štátu je prostredníctvom prerozdelenia príjmov a bohatstva zmierňovať existujúce nerovnosti v spoločnosti. Štát tento cieľ dosahuje viacerými nástrojmi, okrem iného najmä transfermi a daňami. Vzhľadom na skutočnosť, že dane sú jedným z hlavných zdrojov príjmov na zabezpečenie funkcií štátu⁸⁵ môžeme jednoznačne konštatovať, že **súčasnú krajinu vo významnej miere prerozdeľujú trhové príjmy jednotlivcov.**

Súčasní politici musia neustále **balansovať na rozmedzí dvoch protichodných cieľov** - vytvárania podmienok pre maximalizáciu ekonomického rastu a podmienok väčšej príjmovej rovnosti. Vyššia miera prerozdelenia v spoločnosti stiera tieto rozdiely, ale častokrát na úkor nižšej ekonomickej aktivity tých, ktorých sa progresivita najväčšmi dotýka.

Pre formulovanie a vyhodnocovanie daňovej politiky je kľúčové pochopenie ako je bremeno z daní prerozdelené v rámci celej populácie. Túto časť reportu práve preto venujeme sumarizujúcim výsledkom z analýzy nerovnosti, miery koncentrácie daňového zaťaženia a progresivity zdanenia na Slovensku a kde je to možné aj porovnaniu s okolitými krajinami V4.

6.1 Miera nerovnosti a prerozdeľovanie príjmov štátom

Úvahám o prerozdeľovaní prostredníctvom progresívneho zdanenia musí predchádzať analýza miery nerovnosti v spoločnosti, aj v kontexte jej medzinárodného porovnania. Progresivita je vhodná a žiadúca v spoločnosti s vysokou príjmovou nerovnosťou alebo na kompenzáciu regresívnych účinkov iných daní. Z pohľadu ekonómie je však pri diskusii o úrovni a progresivite zdanenia nevyhnutné pozerať sa na ekonomické dôsledky jej zvyšovania.

Miera nerovnosti v spoločnosti sa zvyčajne hodnotí použitím **Giniho indexu**. Giniho index hodnotí rovnosť rozdelenia príjmov v spoločnosti a definuje sa ako rozdiel medzi **Lorenzovou krivkou**⁸⁶ a čiarou rovnosti. Giniho index dosahuje hodnoty v intervale [0,1], kde 0 zodpovedá perfektnej rovnosti a 1 naopak úplnej nerovnosti (situácia, kedy by jeden subjekt vlastnil celé bohatstvo v spoločnosti).

Existujú viaceré prístupy pri zohľadňovaní bohatstva v krajine. Niektoré štúdie nerozlišujú medzi vplyvmi daní a dávok a porovnávajú tak nerovnosť hrubých príjmov bez transferov s nerovnosťou čistých príjmov vrátane transferov. Ideálne je rátať Giniho koeficient zvlášť pre jednotlivé druhy príjmov, čo v konečnom dôsledku umožní osobitne identifikovať vplyv prerozdelenia transferov a daní.

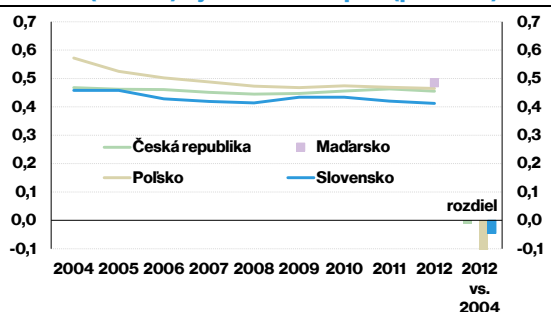
- 1) **Giniho index hrubých trhových príjmov** hovorí o prerozdelení bohatstva v spoločnosti, ktoré subjekty získavajú svojou aktivitou
- 2) **Giniho index hrubých trhových príjmov vrátane transferov** pre hodnotenie rozdelenia nerovnosti bohatstva v spoločnosti berie do úvahy aj vplyv prerozdelených transferov a sociálnych dávok financovaných z daní. Rozdiel medzi Giniho indexom (1) a (2) identifikuje vplyv prerozdelenia transferov na príjmovú nerovnosť
- 3) **Giniho index disponibilných príjmov po transferoch a zdanení** identifikuje sumárny vplyv dávok a daní z príjmov na rozdelenie bohatstva v spoločnosti

⁸⁵ V roku 2013 dane a odvody tvorili v priemere 88,2% celkových príjmov verejných rozpočtov v EÚ (viac informácií v štatistike príjmov verejnej správy na stránke [Eurostatu](#))

⁸⁶ Udáva a ilustruje akú časť kumulatívneho bohatstva vlastní kumulatívna časť populácie (napríklad, že 10% najchudobnejších vlastní len 1% celkových príjmov)

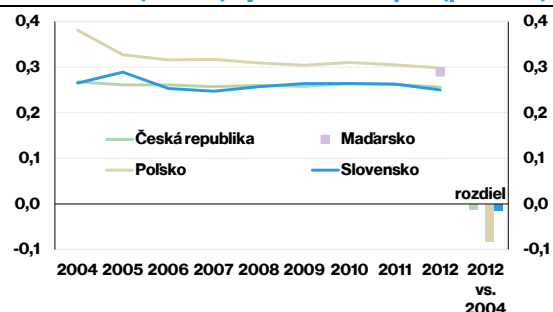
Porovnanie Gini ukazovateľa odhaľuje, že SR dosahuje spomedzi krajín V4 **najnižšiu príjmovú nerovnováhu pred aj po prerozdelení príjmov** (Graf 80 a 81)⁸⁷. Rovnako trend vývoja príjmovej nerovnosti od roku 2004 je pozitívny.

Graf 80: Gini index hrubých trhových príjmov 2004 až 2012 (ľavá os) a jeho rozdiel v p. b. (pravá os)

* za Maďarsko len údaj 2012 Zdroj: OECD, [UloziskoIFP](#)

Graf 81: Gini disponibilných príjmov po daniach a transferoch (ľavá os) a jeho rozdiel v p. b. (pravá os)

* za Maďarsko len údaj 2012 Zdroj: OECD, [UloziskoIFP](#)

Najvýraznejší vplyv na prerozdelenie príjmov v krajinách V4 majú transfery a sociálne dávky, ktoré znižujú nerovnosť príjmov v priemere o 36% (Graf 82). Vplyv príjmových daní na znižovanie nerovnosti je marginálny, najnižší práve na Slovensku. Nízka miera nerovnosti príjmov v SR si nevyžaduje zvyšovanie progresivity zdanenia. Ďalším indikátorom, ktorý vernejšie odráža zmeny v hornej a dolnej časti distribúcie je **Palma index** (Box 16). Čím vyššia je hodnota indexu tým vyššia je nerovnosť najbohatších voči najchudobnejším v spoločnosti (Graf 83).

Box 16: Palma index ako ďalší ukazovateľ miery nerovnosti

Predstavuje alternatívny indikátor merania príjmovej nerovnosti zostrojený ekonómom Palmom⁸⁸, ktorý pri viacerých pozorovaniach na údajoch rôznych krajín zistil, že stredná vrstva (definovaná ako 5. až 9. decil⁸⁹) pokrýva cca 50% celkového príjmu v krajine. Zvyšná polovica je rozdelená medzi 10% najbohatších (1. decil) a 40% najchudobnejších (1. až 4. decil), pričom ich podiel na celkovej distribúcii sa medzi krajinami výrazne líši.

Palma index vyjadruje podiel bohatstva alebo celkových príjmov 10% najbohatších na majetku 40% najchudobnejších⁹⁰. Ide o jednoduchšie interpretovateľnú mieru nerovnosti, ktorá je viac zrozumiteľnejšia tak pre politikov ako aj obyvateľov a poskytuje relevantnejšiu mieru pre účely hodnotenia miery chudoby. Jeho robustnosť bola preukázaná na skúmaných údajoch v čase, ktoré vykazovali značnú stabilitu strednej vrstvy medzi krajinami a naopak výraznú variáciu v Palma indexe v skúmaných krajinách. Navyše sa potvrdil aj výrazný fit tohto indexu na zvyšné ukazovatele miery nerovnosti vrátane Gini indexu.

Existuje viacero ďalších indikátorov príjmovej nerovnováhy, o ktoré budeme ďalšie vydania reportu postupne rozširovať.

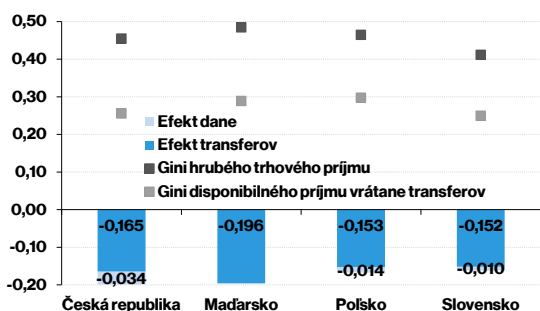
⁸⁷ Posledný dostupný údaj na základe identickej metodiky za jednotlivé krajiny je za rok 2012

⁸⁸ Palma, J.G. (2011), "Homogeneous middles vs. heterogeneous tails, and the end of the 'Inverted-U': The share of the rich is what it's all about"

⁸⁹ Štatistická veličina, ktorá usporadúva sledovanú vzorku vzostupne na základe zvoleného kritéria (napríklad príjem) na desať rovnakých častí. kde 1. decil zodpovedá 10% údajov s najnižšími príjmami

⁹⁰ Index vo výške 2 znamená, že 10% najbohatších vlastní práve 2 krát také veľké bohatstvo ako spolu 40% najchudobnejších

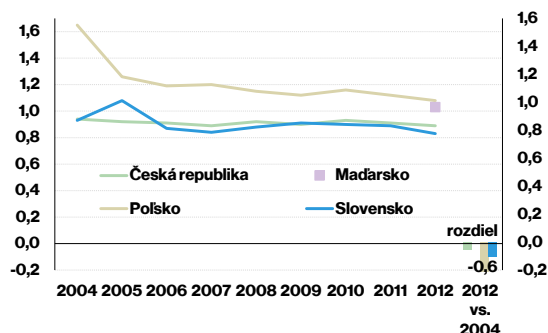
Graf 82: Miera prerozdelenia a jej štruktúra, v krajinách V4, Gini index, 2012*

* Maďarsko bez rozbitia

Zdroj: OECD, [UloziskolFP](#)

Graf 83: Vývoj Palma indexu (ľavá os) a jeho rozdiel oproti 2004 (pravá os) v p. b., V4, 2004 až 2012

* za Maďarsko len údaj 2012 Zdroj: OECD, [UloziskolFP](#)

6.2 Progressivita a koncentrácia zdanenia

Základná definícia progresívnej dane, ktorú si osvojíme pre účely daňového reportu je, že daň je **progresívna ak priemerná daňová sadzba⁹¹ rastie s rastom jej základne** alebo ekvivalentne **ak marginálna sadzba na konkrétnej úrovni príjmu prevyšuje priemernú sadzbu**. Progresívne zdanenie je možné docieľiť viacerými spôsobmi. Aj daňový systém s jednou sadzbou dane môže byť kvôli existencii odpočítateľných položiek a daňových kreditov progresívny.

Existujú viaceré spôsoby merania progresivity, vrátane mnohých ukazovateľov progresivity. Odborná literatúra⁹² rozlišuje štrukturálne (mikropohľad) a efektívne (makropohľad) indikátory daňovej progresivity. Hlavným rozdielom je, že štrukturálne indikátory merajú progresivitu na úrovni určitého príjmu alebo distribúciu príjmov (príjmovom intervale) konkrétneho daňovníka prípadne skupiny daňovníkov s rovnakými charakteristikami. Efektívne indikátory merajú celkovú progresivitu daňového systému na úrovni celej populácie, zvyčajne použitím Giniho indexu alebo z jeho logiky vychádzajúcich alternatívnych indexov.

Základným nedostatkom analyzovania a merania progresivity využitím administratívnych údajov je implicitný predpoklad plnej efektívnosti výberu daní, úplné reportovanie príjmov a nemožnosť presunu daňového bremena. Navyše analýzám takto podliehajú len príjmy a výdavky v skúmanom roku a teda môžu byť skreslené vzhľadom na životný cyklus⁹³.

Analýza rodinných účtov (RÚ)⁹⁴ odhaľuje, že daňový systém v SR⁹⁵ je progresívny. Kým domácnosti v prvom príjmovom intervale⁹⁶ platia dane z hrubého príjmu v priemere vo výške 18,8%, v prípade domácností s najvyššími príjmami je to až 25,6%⁹⁷ (Graf 84). Najvýraznejšou

⁹¹ Podiel príslušnej dane alebo daňovej povinnosti na jej základni (napríklad príjem, spotreba, majetok a podobne)

⁹² Musgrave, R.A. and T. Thin (1948), "Income tax progression, 1929-48"

⁹³ Niektoré osoby môžu byť chudobné/bohaté len dočasne (študenti, SZČO), preto je vhodné takéto analýzy realizovať na celoživotných príjmoch, čo je však ťažko realizovateľné vzhľadom na nedostupnosť takýchto údajov

⁹⁴ S výnimkou DPPO a odvodov zamestnávateľa obsahuje databáza RÚ všetky relevantné daňové príjmy. Tie však zodpovedajú len 60% skutočných príjmov a sú rozdielne vychýlené. Najnižšia miera presnosti je u spotrebných daní, kde miera vysvetlenia zodpovedala len 30% a naopak najväčšia v prípade DPFO (vysvetlenie na úrovni 72%)

⁹⁵ Analýza údajov z rodinných účtov 2012 (RÚ 2012). RÚ poskytujú relatívne detailné informácie o spotrebnom koši jednotlivých typov domácností a umožňujú pomerne presne odhadnúť ako súčasné nastavenie nepriamych daní zatažuje jednotlivé typy domácností. Použité predpoklady pre účely kvantifikácie budú bližšie popísané v analýze

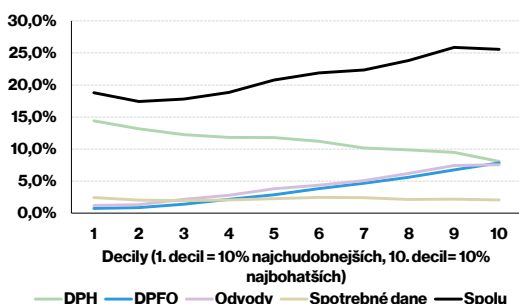
⁹⁶ Domácnosti sú rozdelené do príjmových decilov alebo intervalov na základe ekvalizovaného mesačného príjmu. Použité bolo škálovanie podľa prístupu OECD. Čistý príjem domácnosti je rozdelený škálovo v závislosti od počtu a postavenia členov v domácnosti (hlava domácnosti =1, každej ďalšia dospelá osoba =0,5 a každé dieťa =0,3)

⁹⁷ Výsledky vychádzajú z databázy rodinných účtov za rok 2012 a kvalita výstupu je ovplyvnená presnosťou odpovedí domácností, ktoré sa zúčastnili prieskumu

mierou k progresivite prispieva DPFO a odvody. Naopak výrazne regresívny charakter, to je keď s rastom príjmu efektívne zaplatená daň klesá, má DPH. Spotrebné dane sú skôr proporcionálne, keďže progresivitu spotrebnej dane z minerálnych olejov v plnej miere kompenzuje regresivita daní z nerestí (tabaku, liehu a piva).

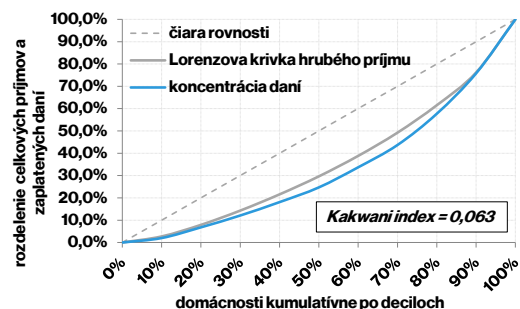
Zostrojená krivka koncentrácie daní dokumentuje miernu progresivitu (Kakwani index=0,063) slovenského daňového systému (Graf 85). Krivka koncentrácie daní ležiaca pod Lorenzovou krivkou reprezentuje daňový systém, kde pre každý nižší príjmový interval platí, že jeho podiel zaplatených daní na celkovom zatažení je menší ako jeho príjem na celkovom majetku.

Graf 84: Štruktúra celkovej priemernej efektívnej daňovej sadzby z hrubého príjmu, 2012 (v %)

Zdroj: RÚ 2012 a prepočty IFP, [UloziskoIFP](#)

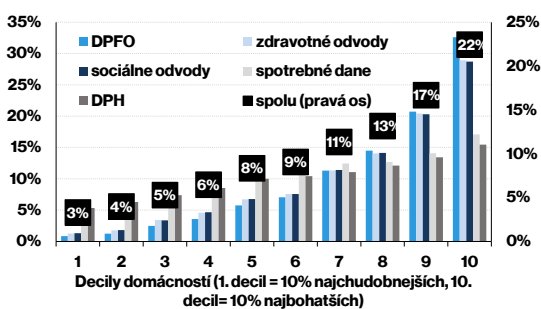
Graf 85: Celková progresivita zdanenia, Kakwani index, Slovensko, 2012

Zdroj: RÚ 2012, [UloziskoIFP](#)

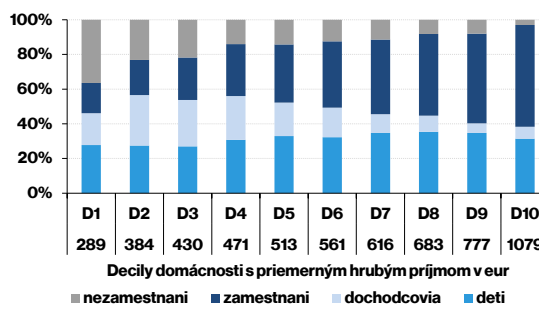
Viac ako pätina skúmaných daňových príjmov SR pochádza od najbohatších domácností v 10. príjmovom intervale (Graf 86). Na druhej strane štyridsať percent najchudobnejších domácností spolu odvedlo necelých 18% všetkých daňových príjmov. Výška efektívne zaplatenej dane jednotlivými príjmovými intervalmi je do veľkej miery ovplyvnená ich štruktúrou (Graf 87), Napríklad väčšina dôchodcov nemá príjmy z práce a teda decil s ich relatívne veľkým podielom platí len malú časť z ich celkových príjmov na dani z príjmu.

Graf 86: Koncentrácia zaplatených daní podľa decilov, 2012 (v % z celkových daňových príjmov)

Zdroj: RÚ 2012, [UloziskoIFP](#)

Graf 87: Štruktúra decilov z hľadiska ich aktivity na celkovej počte jednotlivcov, 2012 (v %)

Zdroj: RÚ 2012, [UloziskoIFP](#)

Box 17: Progresivita meraná podľa Kakwaniho indexu

Progresivitu jednotlivých daní možno merať prostredníctvom viacerých indexov, ktoré sú akceptované a používané v odbornej ekonomickej literatúre. Veľmi populárnym je Kakwani index progresivity (K_i), ktorý meria odklon od proporcionality (smerom k progresivite alebo regresivite) ako rozdiel medzi koeficientom koncentrácie dane („ C_T “) a Giniho koeficientom príjmu („ G_x “) pred zdanením.

$$K_t = C_t - G_x = 2 \int_0^1 [L_x(p) - C_t(p)] dp$$

Spolu s ďalšími efektívnymi indikátormi progresivity umožňuje zachytiť interakciu daňového a dávkového systému na výslednú mieru prerozdelenia. Meranie príjmovej nerovnosti a následne miery progresivity vychádza z aplikácie Lorenzovej krivky ($L_x(p)$), ktorá slúži na účely analýzy distribúcie príjmu. Dokonalá Lorenzova krivka alebo priamka rovnosti, indikuje situáciu, v ktorej každé jedno percento populácie vlastní práve jedno percento príjmu.

Giniho index (G_x) je definovaný ako rozdiel medzi plochou pod priamkou dokonalkej rovnosti a plochou pod Lorenzovou krivkou rozdelenia príjmov. Pri dokonalkej rovnosti dosahuje Giniho koeficient hodnotu 0. Opačným extrémom, kedy je príjem koncentrovaný v najbohatších domácnostiach je Gini blízky jednej. Analogicky možno definovať krivku koncentrácie dane ($C_t(p)$), ako kumulatívny podiel zaplatenej dane identickými domácnosťami, ktoré sú rozdelené podľa príjmu. Rozdiel medzi krivkou dokonalkej rovnosti a krivkou koncentrácie je koeficient koncentrácie (nadobúda hodnoty od $-(1+G_x)$ do $1-G_x$).⁹⁸ Graficky môže krivka koncentrácie dane nadobúdať tri umiestnenia:

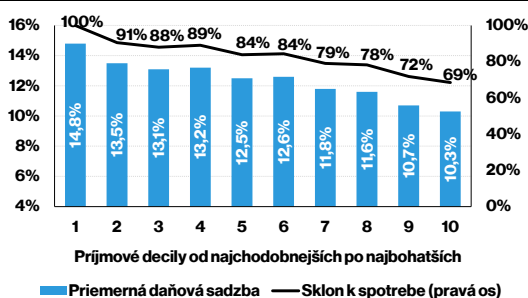
- nad Lorenzovou krivkou – regresívna daň
- pod Lorenzovou krivkou – progresívna daň
- na Lorenzovej krivke – proporcionálna daň

6.2.1 Progresivita DPH

Aj na Slovensku platí, že s rastom príjmu rastie hodnota spotrebovaných tovarov a služieb, ako aj zaplatenej DPH. Mieru progresivity u DPH ovplyvňuje sklon k spotrebe (úsporám)⁹⁹, podiel oslobodených tovarov a tovarov so zníženou sadzbou na celkovej spotrebe a zvolená porovnávacía báza podielu zaplatenej dane (voči príjmu alebo výdavkom).

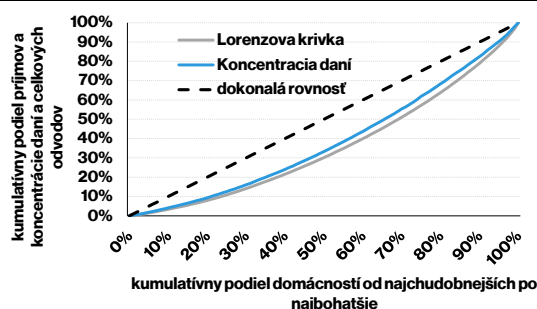
Slovenská DPH je regresívna vo vzťahu k príjmom, s rastom príjmov podiel zaplatenej dane klesá (graf 88). Hlavným dôvodom je rastúci sklon k úsporám. Naopak vzhľadom k výdavkom je proporcionálna alebo mierne rastúca. Záporná hodnota Kakwani indexu ako aj umiestnenie krivky koncentrácie DPH nad Lorenzovou krivkou rovnako indikuje regresivitu dane (Graf 89).

Graf 88: Priemerná efektívne zaplatená DPH na hrubom príjme a sklon k spotrebe, SR, 2012 (v %)

Zdroj: RÚ 2012, [UloziskoIFP](#)

Graf 89: Celková progresivita DPH, Kakwani index, Slovensko, 2012

Zdroj: RÚ 2012, [UloziskoIFP](#)

⁹⁸ Verbist, G. (2001), "Redistributive Effect and Progressivity of Taxes: An International Comparison Across the EU Using EUROMOD"

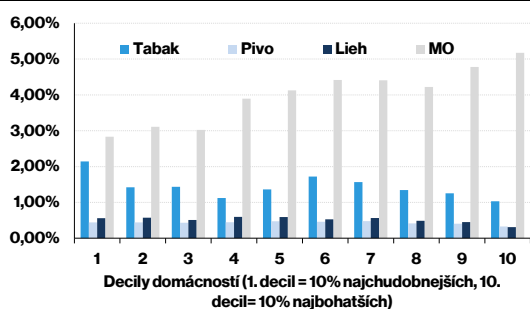
⁹⁹ Hovorí aká časť príjmu sa spotrebuje. 100% sklon k úsporám = celý príjem ide na spotrebu a nič sa neusporí

6.2.2 Progresivita spotrebných daní (SD)

Podobne ako pri DPH platí, že hodnota výdavkov domácností na alkohol, tabak a pohonné látky rastie spolu s čistým príjmom. V relatívnom vyjadrení však tento vzťah neplatí. V prípade tabakových výrobkov, piva a liehu s rastom príjmu podiel výdavkov klesá (so zlomom v prípade výdavkov na tabak). Naopak spotreba minerálnych olejov s rastom príjmu stúpa (Graf 90). Hlavnými dôvodmi sú nižšia miera vlastníctva áut a najazdených kilometrov v prípade nízkopríjmových a zdravím obmedzená spotreba tabaku a alkoholu u všetkých.

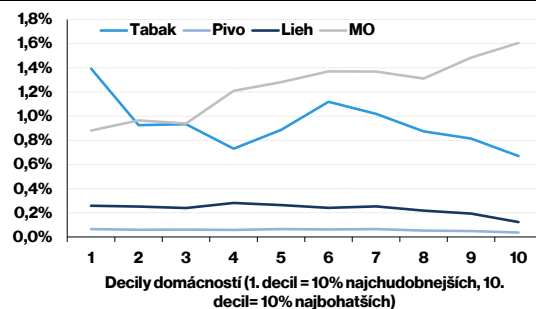
Spotrebné dane ako celok sú vo vzťahu k príjmu takmer vždy regresívne, vo vzťahu k výdavkom sú vo väčšine prípadov regresívne alebo takmer proporcionálne.¹⁰⁰ V prípade slovenských domácností sa potvrdil regresívny účinok SD z nerestí, ale nie v prípade spotrebnej dane z minerálneho oleja (Graf 91), ktorá je progresívna aj z už vyššie uvedených dôvodov.

Graf 90: Podiel výdavkov na pivo, lieh, tabak a minerálne oleje v SR, 2012 (v % čistého príjmu)

Zdroj: RÚ 2012, [UloziskoIFP](#)

Graf 91: Priemerne efektívne zaplatené spotrebné dane, SR, 2012 (v % hrubého príjmu)

Zdroj: RÚ 2012, [UloziskoIFP](#)

6.2.3 Progresivita priamych daní

V prípade priamych daní skúmame spoločný vplyv daní z príjmov fyzických osôb a odvodov na disponibilné príjmy rodín. Z ekonomickej logiky platí, že odvody by mali byť proporcionálne do výšky maximálnych stropov, potom sú regresívne¹⁰¹, keď s každého dodatočne zarobeného eura nad maximálnym stropom sa už odvody neplatia. Naopak daň z príjmov je kvôli existencii nezdaniteľných častí, daňových bonusov a dvoch sadzieb dane progresívna.

Pre účely medzinárodného porovnania sme sa pozreli aj na štrukturálny ukazovateľ priemernej progresivity dane z príjmu. Umožňuje porovnanie miery progresivity na báze typizovaných rodín v stanovených príjmových intervaloch prostredníctvom spojitkej funkcie¹⁰². Miera progresivity na zvolených príjmových intervaloch a u typizovaných rodín je najvyššia práve v SR (Graf 92). Navyše rodiny s najnižšími príjmami čelia v SR najvyššiemu marginálnemu zdaneniu. Zvýšenie príjmu v najnižšom intervale u sledovaných rodín v SR, s výnimkou bezdetných manželov s jedným pracujúcim, je spojené s najvyššou mierou progresivity. To môže negatívne vplyvať na ich motivácie získať si prácu a obzvlášť zvyšovať si príjem.

¹⁰⁰ OECD and Korea Institute of Public Finance (2014), "The Distribution Effects of Consumption Taxes in OECD Countries"

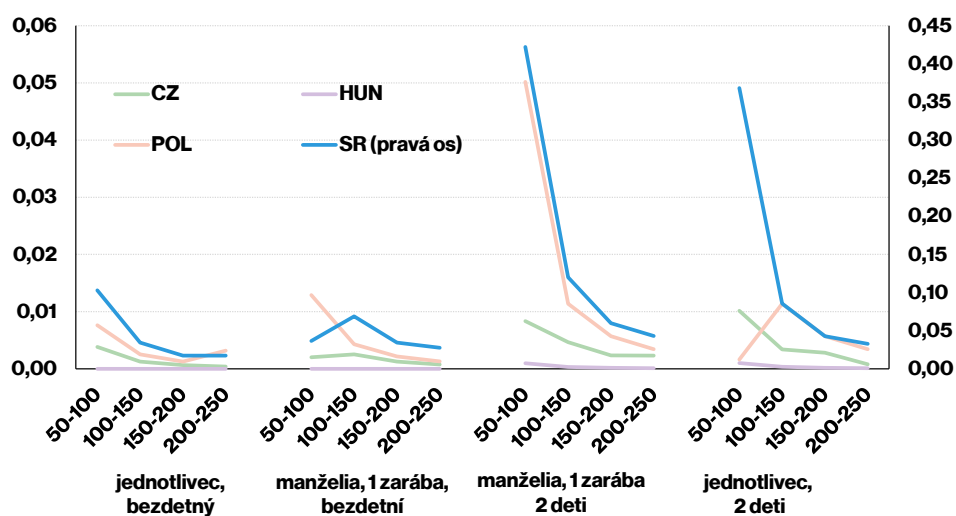
¹⁰¹ Od roku 2015 vďaka zavedeniu OOP v zdravotných odvodoch sú do straty na jej nárok regresívne

¹⁰² To znamená, že hodnotí mieru progresivity ako rozdiel v daňovom kline medzi dvoma úrovňami príjmu na zvolených príjmových intervaloch, ktoré následne spojí a porovnáva ako sa mení progresivita so zmenou príjmového intervalu. Výsledná hodnota udáva priemerné zvýšenie daňového zaťaženia o 1 jednotku na zvolenom intervale

Box 18: Daňový klin ako indikátor daňového zaťaženia

Vyjadruje rozdiel medzi celkovými nákladmi práce zamestnávateľa a čistou mzdou vyplatenou zamestnancovi "na ruku". Počíta sa ako suma odvodov na sociálne zabezpečenie platených zamestnancami ako aj zamestnávateľmi a dane z príjmu, ktorá sa zníži o rodinné príspevky (napr. daňový bonus na dieťa). Je vyjadrený v percentách celkových nákladov práce zamestnávateľa. Sleduje sa u viacerých skupín domácností v závislosti od výšky príjmu, počtu detí, rodinného stavu, či pracovného pomeru. Platby do II. piliera dôchodkového sporenia sa nepovažujú za daň alebo odvod.

Graf 92: Priemerná progresivita dane z príjmu pre vybrané rodiny, daňový klin, 2014 (v p. b.)

* Rovná daň v Maďarska spôsobuje nulové marginálne zdanenie u domácností bez detí Zdroj: OECD, [UloziskoIFP](#)

Box 19: Indikátor priemernej progresivity dane z príjmu

Ide o štrukturálny indikátor progresivity (z angličtiny „Average Progressive Income Tax Rate Indicator“), ktorý ilustruje ako sa mení progresia zdanenia s rastom príjmu. Jeho sledovanie na rôznych príjmových intervaloch umožňuje porovnať zmenu miery progresivity pri raste príjmu z vyššej úrovne voči nižšej úrovni. Vzorec na jeho výpočet je:

$$\frac{AETR_{I2\%AW} - AETR_{I1\%AW}}{(I2\%AW - I1\%AW)}$$

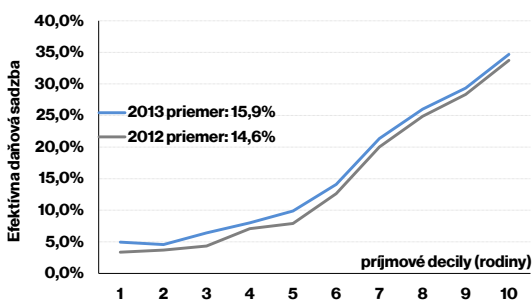
kde $AETR_{I1\%AW}$ a $AETR_{I2\%AW}$ predstavujú priemerné efektívne zdanenie (zastúpené aj daňovým klinom) na dvoch rozdielnych príjmových úrovniach I_1 a I_2 . Tieto úrovne príjmu sú vyjadrené ako násobok priemernej mzdy (AW). Cieľom ukazovateľa je vyjadriť ako rastie priemerné zaťaženie (skrz priemernú sadzbu alebo daňový klin) na každé percentuálne zvýšenie príjmu v stanovenom príjmovom intervale ($I2\%AW - I1\%AW$). Kalkulácia uvažuje s vplyvom dane, odvodov zamestnanca aj zamestnávateľa a hotovostných dávok na výslednú mieru progresivity.¹⁰³

¹⁰³ Paturot, D., Mellbye, K. and Brys, B. (2013), "Average Personal Income Tax Rate and Tax Wedge Progression in OECD Countries"

Nad rámec porovnávania progresivity na báze typizovaných rodín sme pristúpili aj k analýze progresivity **pri zohľadnení skutočnej štruktúry rodín na Slovensku** v závislosti od rozdielnych rodinných statusov, výšky príjmu, či rodinného stavu.¹⁰⁴ Pre tento účel sme na rozdiel od doterajšej analýzy rodinných účtov, ktorá sa spolieha na dopytované údaje o zaplatených daniach a odvodoch, zvolili simuláciu zo štatistického výberového zisťovania domácností EU-SILC¹⁰⁵. Na základe týchto údajov a pomocou mikrosimulačného modelu EUROMOD¹⁰⁶ sme nasimulovali a porovnali daňové zaťaženie rodín s aktívnymi príjmami v podmienkach daňového systému 2012 a 2013. Ide o obdobia s najvýraznejšími zmenami v daňovom systéme od doby, kedy došlo k zavedeniu rovnej dane.

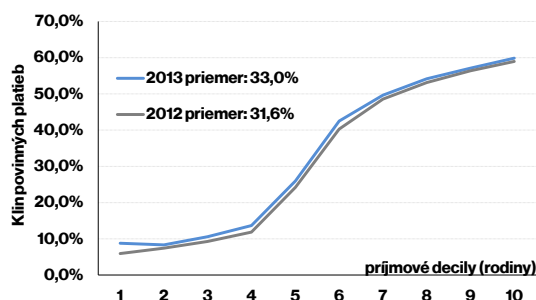
Priemerná efektívna daňová sadzba (EDS) ako aj klin povinných platieb **rástli v roku 2013 naprieč všetkými príjmovými skupinami** (Graf 93 a Graf 94). Najväčší nárast EDS u najchudobnejších decilov spojený obzvlášť s limitovaním uplatnenia nezdaniteľnej časti základu dane na manželku, naznačuje zníženú mieru progresivity v danom období.

Graf 93: Priemerná efektívna daňová sadzba¹⁰⁷ v SR, 2012 verus 2013 (v % hrubého príjmu)

Zdroj: EUROMOD, EÚ-SILC 2010, [UloziskoIFP](#)

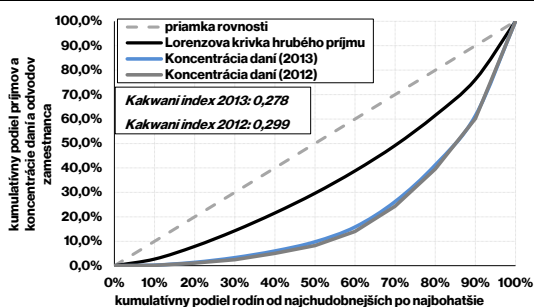
Graf 94: Klin povinných platieb¹⁰⁸, SR, 2012 verus 2013 (v % nákladov práce)

Zdroj: EUROMOD, EÚ-SILC 2010, [UloziskoIFP](#)

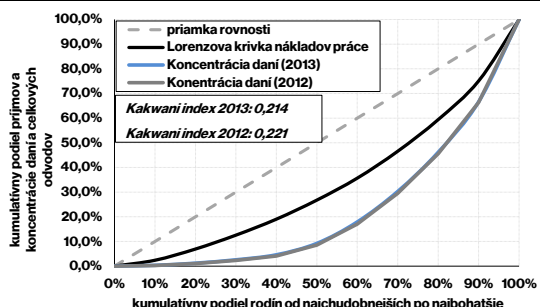
Pokles Kakwani indexu medzi rokmi 2013 a 2012 zníženú **mieru progresivity v roku 2013 oproti roku 2012 tiež potvrdzuje** (Graf 95 a Graf 96).

Graf 95: Progresivita dane z príjmov (priemerná efektívna daňová sadzba) v SR, 2012 verus 2013

Zdroj: EUROMOD, EÚ-SILC 2010, [UloziskoIFP](#)

Graf 96: Progresivita dane z príjmov (klin povinných platieb) v SR, 2012 verus 2013

Zdroj: EUROMOD, EÚ-SILC 2010, [UloziskoIFP](#)

¹⁰⁴ Rôzny počet detí, rôzne kombinácie príjmov partnerov, slobodné mamičky, pracujúci dôchodcovia a invalidi

¹⁰⁵ Pracovali sme s údajmi EÚ SILC-2010, pričom údaje v databáze boli indexované na parametre daňovej legislatívy roku 2012 a 2013

¹⁰⁶ Značnou výhodou EUROMODU je, že umožňuje simulovať legislatívne vplyvy na úrovni rodín aj domácností, pričom daňová politika v oblasti priamych daní je zameraná práve na rodiny. Viac na <http://www.iser.essex.ac.uk/euromod>

¹⁰⁷ Súčet dane a odvodov zamestnanca na hrubej mzde

¹⁰⁸ Daňový klin rozšírený aj o vplyv platieb do II. piliera, ktoré majú povahu daní, ale sa za nich nepovažujú

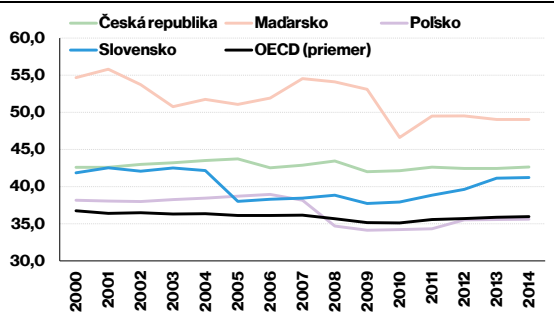
7 Zataženie práce

Túto časť daňového reportu zľahka venujeme aj analytickému porovnaniu daňového zataženia práce ako jednej z najdiskutovanejších tém v daňovej oblasti. Nájdete tu informácie o trendoch vo vývoji daňového zataženia práce nielen na Slovensku, ale aj v okolitých krajinách. Nechýba ani analytické vyhodnotenie zmien v štruktúre a úrovni zataženia u štandardných typov domácností. Ak Vás zaujíma ako rozdielne daňové systémy V4 zvýhodňujú rodiny s deťmi, manželské zväzky, či s ako mierou progresivity pristupujú k zdaneniu daňovníkov s vyššími príjmami, odporúčame Vám zaostriť vašu pozornosť práve na túto kapitolu¹⁰⁹.

Zataženie práce sa oproti roku 2004 zmenilo len minimálne

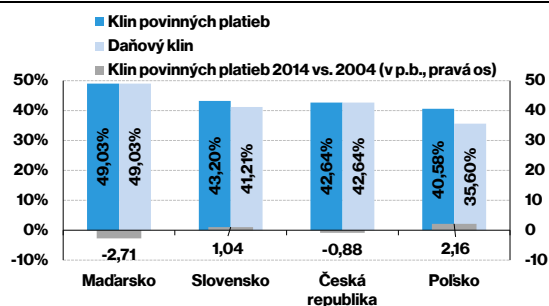
Zataženie práce sledované prostredníctvom daňového klinu je v poslednom desaťročí v krajinách V4 pomerne stabilné. Aktuálne najvyššie je v Maďarsku, kde došlo aj k jeho najvýraznejšiemu zníženiu. Vplyv na úroveň daňového klinu po roku 2004 mali hlavne dôchodkové reformy, keďže platby do II. piliera sa nepovažujú za daň. Vernejšie porovnanie zataženia práce poskytuje klin povinných platieb, ktorý v prípade Slovenska v roku 2014 oproti roku 2004 vzrástol len o 1 p. b.

Graf 97: Zataženie práce jednotlivca s priemernou mzdou v krajinách V4 merané daňovým klinom, 2004 až 2014 (% nákladov práce)

Zdroj: OECD Taxing Wages, [UloziskoIFP](#)

Graf 98: Zataženie práce jednotlivca s priemernou mzdou v krajinách V4 merané cez daňový klin a klin povinných platieb, 2014 (v % nákladov práce)

Zdroj: OECD a IFP, [UloziskoIFP](#)

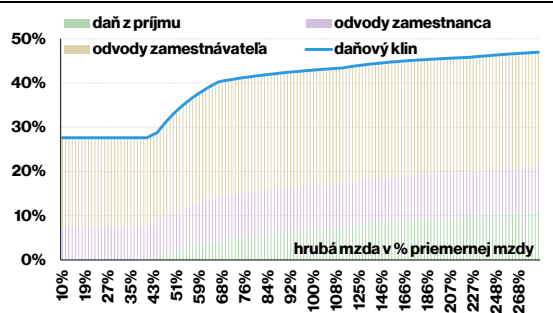
Zataženie práce na Slovensku ovplyvňujú najmä odvody

Zataženie práce jednotlivcov sa líši v závislosti od ich rodinného stavu (deti, manžel/ka) a výšky príjmu. Do významnej miery jeho výšku ovplyvňujú odvody, obzvlášť tie ktoré platí zamestnávateľ. Mnoho slovenských zamestnancov nevníma, že priame náklady práce, ktoré znáša zamestnávateľ sa nerovnajú hrubej mzde, ale sú vyššie práve o odvody zamestnávateľa, ktoré u bežného zamestnanca predstavujú 35,2% z hrubej mzdy.

Zataženie priemerného jednotlivca dosahuje 43% z nákladov práce. Štát si tak z celkových priamych nákladov práce priemerného zamestnanca, ktoré vynaloží jeho zamestnávateľ, ponechá 43% vo forme daní a odvodov a zvyšok ostáva zamestnancovi vo forme čistej mzdy.

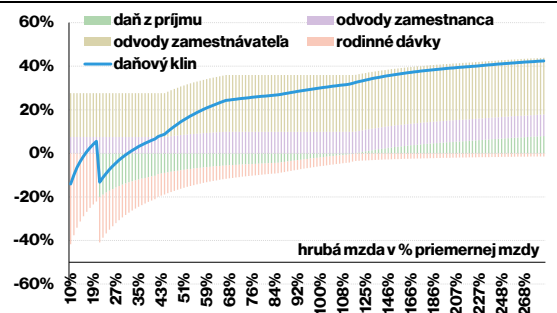
¹⁰⁹ Vzhľadom na časovo oneskorené zverejňovanie údajov pre účely medzinárodného porovnania analýza neumožňuje porovnanie zataženia práce v aktuálnom roku (v čase t publikovania reportu sú k dispozícii údaje za rok t-1)

Graf 99: Dekompozícia daňového klinu jednotlivca na Slovensku, 2015 (% nákladov práce)

Zdroj: IFP, [UloziskoIFP](#)

Graf 100: Dekompozícia daňového klinu manželov s 1 pracujúcim a 2 deťmi, SR, 2015 (% priemernej mzdy)

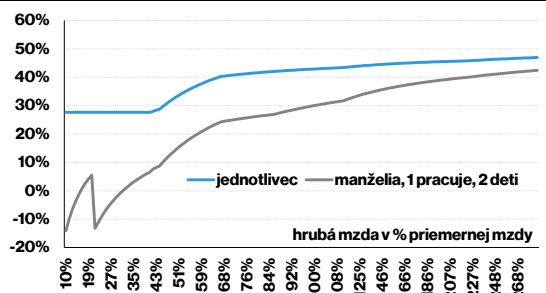

Zdroj: IFP, [UloziskoIFP](#)

Slovenský daňový systém výraznejšie zvýhodňuje rodiny s deťmi

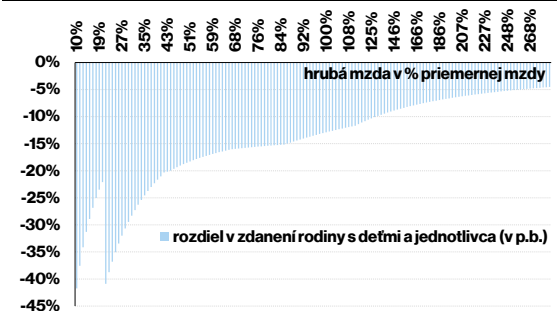
Slovenský daňový a dávkový systém vo výraznej miere preferuje rodiny na úkor jednotlivcov. Existencia daňového bonusu a rodinných dávok výraznejšie znižuje mieru zaťaženia rodín s deťmi oproti jednotlivcom. Navyše nezdaniteľná časť základu dane na manželku zvýhodňuje manželov oproti iným párom.

Graf 101: Daňový klin, jednotlivec verzus manželja s 1 pracujúcim a 2 deťmi, 2015, SR (% nákladov práce)

Zdroj: IFP, [UloziskoIFP](#)

Graf 102: Rozdiel v zdanení manželov s 1 pracujúcim a 2 deťmi a jednotlivca, 2015, SR (% nákladov práce)

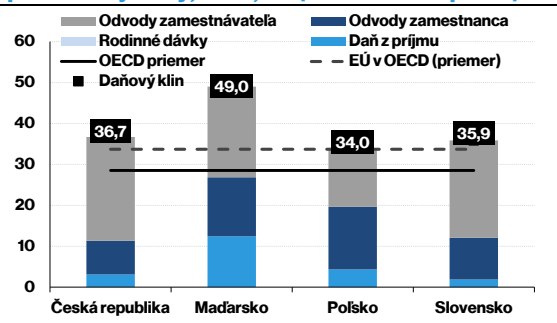
Zdroj: IFP, [UloziskoIFP](#)

Najväčšou výzvou pre Slovensko naďalej zaťaženie práce nízkoprijemných

Pri pohľade na priemerné zaťaženie merané prostredníctvom daňového klinu v OECD, a u nás môžeme konštatovať, že priestor na jeho zníženie existuje najmä u nízkoprijemných. Porovnanie daňových klinov na úrovni jednotlivých typizovaných domácností v krajinách V4 poskytuje zaujímavé výsledky:

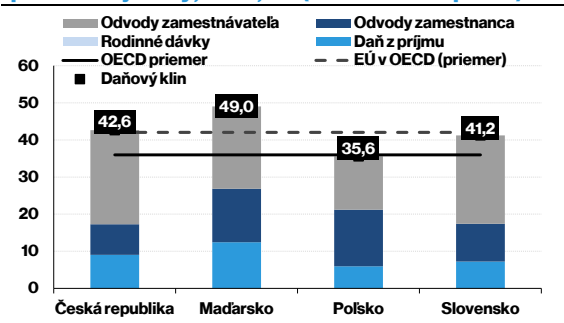
- **Česká republika a Slovensko:** daňové systémy oboch krajín sú progresívne, deti a aj manželský stav znižujú zaťaženie daňovníkov
- **Maďarsko:** kvôli rovnkej dani sú daňovníci bez ohľadu na výšku ich príjmu zdanení rovnako, deti znižujú zaťaženie typizovaných rodín, no nie manželský stav
- **Poľsko:** mierne progresívny daňový systém voči SR a ČR, deti majú vplyv na zaťaženie, manželský status nie

Graf 103: Daňový klin, jednotlivec s príjmom 50% priemernej mzdy, 2014, V4 (v % nákladov práce)

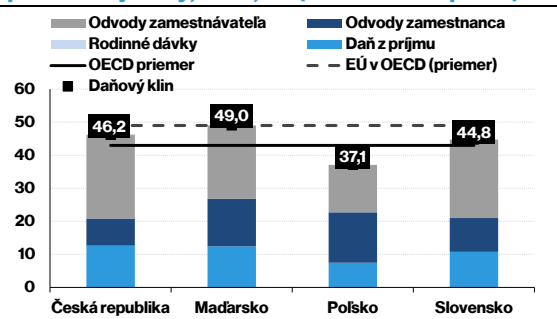
Zdroj: OECD, [UloziskoIFP](#)

Graf 104: Daňový klin, jednotlivec s príjmom 100% priemernej mzdy, 2014, V4 (v % nákladov práce)

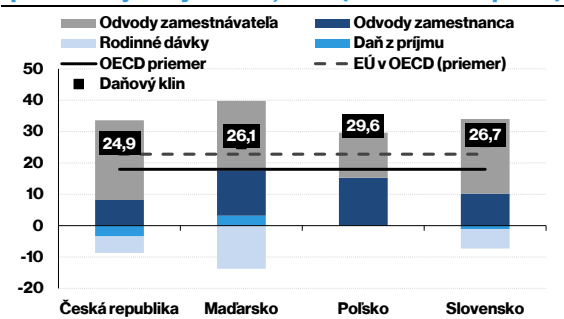
Zdroj: OECD, [UloziskoIFP](#)

Graf 105: Daňový klin, jednotlivec s príjmom 250% priemernej mzdy, 2014, V4 (v % nákladov práce)

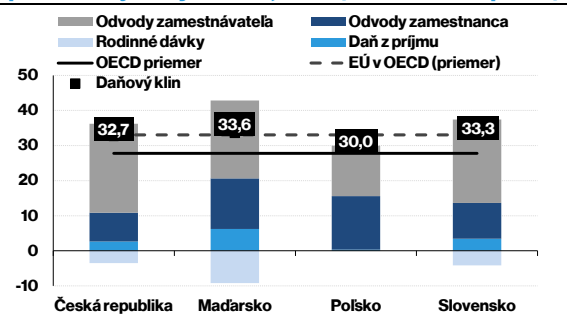
Zdroj: OECD, [UloziskoIFP](#)

Graf 106: Daňový klin, jednotlivec s príjmom 67% priemernej mzdy a 2 deti, 2014 (v % nákladov práce)

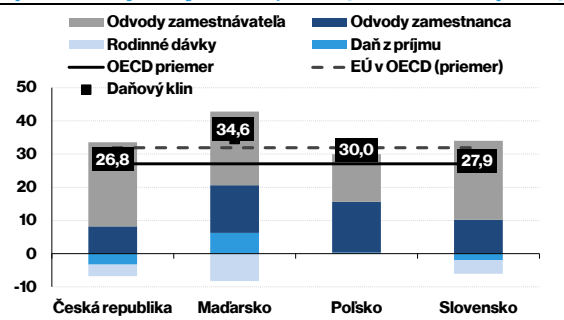
Zdroj: OECD, [UloziskoIFP](#)

Graf 107: Daňový klin, jednotlivec s príjmom 100% priemernej mzdy a 2 deti, 2014 (v % nákladov práce)

Zdroj: OECD, [UloziskoIFP](#)

Graf 108: Daňový klin, manželia s príjmom 100% priemernej mzdy a 2 deti, 2014 (v % nákladov práce)

Zdroj: OECD, [UloziskoIFP](#)

Tabuľka 28: Vplyv progresivity, detí a manželstva na výsledné zdanenie jednotlivca v p. b., 2014

	J - 0 - 50%	J - 0 - 100%	Vplyv progresivity	J - 2 - 100%	Vplyv detí	M - 2 - 100%	Vplyv manželstva
	(1)	(2)	(2) - (1)	(3)	(3) - (2)	(4)	(4) - (3)
Česko	36,7%	42,6%	5,9	32,7%	-9,9	26,8%	-5,9
Maďarsko	49,0%	49,0%	0,0	33,6%	-14,6	34,6%	1,0
Polsko	34,0%	35,6%	1,6	30,0%	-5,6	30,0%	0,0
Slovensko	35,9%	41,2%	5,3	33,3%	-7,9	27,9%	-5,4

Vysvetlivky: J (jednotlivec), M (manželia), 0/2 (počet detí), mzda v % priemernej mzdy

Zdroj: OECD, [UloziskoIFP](#)

8 Najdôležitejšie zistenia z daňových priznaní

Záverečná kapitola je analytickým náhľadom k doteraz **nepublikovaným údajom** zo spracovaných agregovaných údajov daňových priznaní a z dostupných databáz. Našou ambíciou je postupne na jednom mieste pravidelne zverejňovať všetky dostupné informácie z daňových priznaní a iných zdrojov, ktoré nepodliehajú daňovému tajomstvu. Vo väčšine prípadov tak pôjde o agregované daňové údaje, z ktorých vám odhalíme rôzne distribúcie, viaceré zaujímavé a prehľadné štatistiky o týchto údajoch, či ich rozčlenenie podľa kritérií ako pohlavie, okres, odvetvie a pod.

Jednotlivé údaje sme spracovali v nami zvolenej forme prostredníctvom rôznych tabuliek, grafov a mápiok, pričom zdrojové údaje ku všetkým prezentovaným údajom sú k dispozícii prostredníctvom priloženého linku. Máme záujem tieto údaje aj postupne zverejňovať v interaktívnej forme na našej novej [internetovej stránke](#), ktorá slúži ako doplnok k oficiálnemu webu IFP, ktorý nám v súčasnosti nedovoľuje poskytovať pokročilejšie nástroje a výstupy.

Upozornenie:

Údaje v originálnych zdrojoch databáz v niektorých prípadoch obsahujú nekorektné, neúplné alebo skreslené údaje. V jednotlivých častiach upozorňujeme na tieto obmedzenia a poskytujeme o nich základné informácie. Z uvedeného dôvodu je nutné spracované štatistiky, analýzy a výstupy interpretovať v zmysle týchto obmedzení. Spracovanie niektorých údajov v detailnejšej forme a štruktúre nie je možné poskytnúť z dôvodu zamedzenia možnej identifikácie konkrétneho subjektu.

Nekorektné údaje vznikajú z dôvodu nedôsledného ručného vyplňania jednotlivých tlačív, ktoré sa pri automatickom skenovaní do dátových skladov môžu dostať aj s chybami.

Neúplné údaje častokrát nepovinné údaje alebo údaje, ktoré nie sú nevyhnutné pre výpočet daňovej povinnosti nie sú v jednotlivých tlačivách vôbec uvedené. Nemajú zásadný vplyv na výpočet daňovej povinnosti (napríklad neexistujúci kód okresu, odvetvia), ale zásadne ovplyvňujú vypovedaciu schopnosť týchto údajov pre analytické účely.

Skreslené údaje v niektorých databázach môže dôjsť k situácii, že chýbajúce údaje sú vychýlené v (ne)prospech určitých geografických, či odvetvových charakteristík.

Tieto obmedzenia **nám komplikujú ich priebežné spracovávanie a publikovanie.** Konštruktívnu debatu s používateľmi aj poskytovateľmi týchto údajov prostredníctvom ich zverejnenia vnímame ako najschodnejšiu cestu smerom k zvýšeniu ich kvality do budúcnosti. Optimálnou cestou k dokonalému stavu, po zodpovednom prístupe k vyplňaniu týchto údajov samotnými daňovníkmi je podľa nášho názoru jedine úplný elektronický zber údajov s automatickou kontrolou takto vyplnených tlačív.

Prípadné otázky na potenciálne zlepšenia údajových zdrojov pri dnešných možnostiach je nevyhnutné adresovať priamo inštitúciám, ktoré tieto databázy spravujú.

8.1 Daňové priznania a hlásenia DPFO

Upozornenie:

Pre účely komplexnej analýzy údajov DPFO bolo nevyhnutné spojiť tri druhy databáz:

- hlásenia - údaje o zamestnancoch, ktorým vykonal ročné zúčtovanie zamestnávateľ
- DP typ A - daňové priznania FO s príjmami len zo závislej činnosti (zamestnanie a dohody), ktoré si rozhodli podať daňové priznanie samostatne
- DP typ B – daňové priznanie FO, ktoré mali aj iné alebo len iné príjmy než zo závislej činnosti (SZČO, živnosť, prenájom, kapitálové príjmy, ostatné príjmy)

IFP má v súčasnosti k dispozícii len údaje za zdaňovacie obdobie roka 2013, pričom vyvíjame aktivitu o rozšírenie databáz aj za minulé roky.

Porovnaním sumárnych údajov v samostatnej časti hlásení a agregovaním individuálnych údajov v hláseniach zistíme 2% chybu alebo nekonzistentnosť údajov v dvoch oddelených častiach jedného výkazu.

Kontrola konzistencie s údajmi o výnose dane vykazuje značné odlišnosti, ktoré nateraz nevieme analyticky uchopiť a vysvetliť. IFP usilovne pracuje na spojení databáz prostredníctvom jedinečných identifikátorov aby mohlo zvýšiť presnosť a kvalitu absentujúcich premenných.

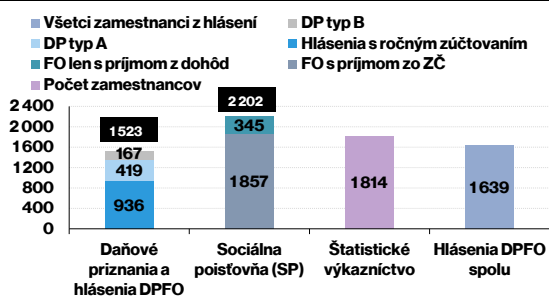
Z uvedeného dôvodu je nutné spracované štatistiky, analýzy a výstupy interpretovať v zmysle týchto obmedzení.

Čo štatistika, to iné údaje

Rozdielne údaje, rozdielne počty. Aj takto by sa dali charakterizovať dostupné štatistiky o počte pracujúcich zamestnancov a ich príjmoch. Rozdiel v jednotlivých štatistikách vyplýva zo spôsobu ich zberu a účelu, na ktorý sa evidujú. Kde vznikajú teda rozdiely, okrem absentujúcich údajov z čiernej práce (alebo časti mzdy vyplácanej na ruku)?

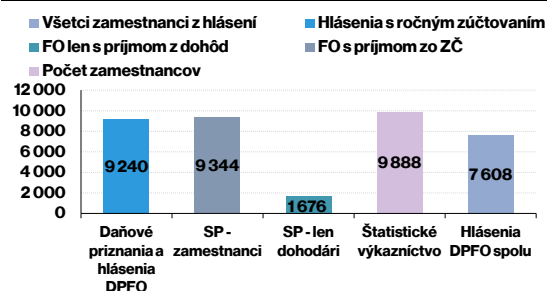
- **Hlásenia:** vyplní zamestnávateľ za fyzické osoby ak im vyplatil peňažné alebo nepeňažné príjmy podliehajúce dani z príjmov. Za predpokladu, že všetci zamestnávatelia si splnili svoju zákonnú povinnosť ide teoreticky o naj dôveryhodnejší zdroj
- **Daňové priznania typ A a B:** obsahujú len informácie o daňovníkoch, ktorých ročný úhrn zdaniteľných príjmov presiahol výšku nezdaniteľnej časti základu dane, podávajú len daňoví rezidenti
- **Sociálna poisťovňa (SP):** údaje o všetkých zamestnancoch, ktorí dosiahli vymeriavací základ pre účely platenia sociálnych odvodov, absentujú dohodári s oslobodenými príjmami
- **ŠÚ SR:** berie do úvahy všetkých pracujúcich na Slovensku, môže čiastočne dohádzať k dvojitému započítavaniu identických FO, keďže ide o dopočítavané údaje

Graf 109: Počty zamestnancov podľa rozdielnych druhov údajov, 2013 (v tis. osôb)¹¹⁰

Zdroj: DP, Hlásenia, ŠÚSR, SP, [UloziskoIFP](#)

Graf 110: Priemerná ročná mzda podľa rozdielnych druhov údajov, 2013 (v eur)¹¹¹

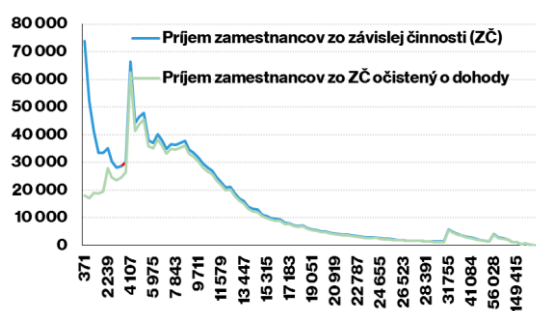

Zdroj: DP, Hlásenia, ŠÚSR, SP, [UloziskoIFP](#)

Platy žien zaostávajú oproti mužom o 30%

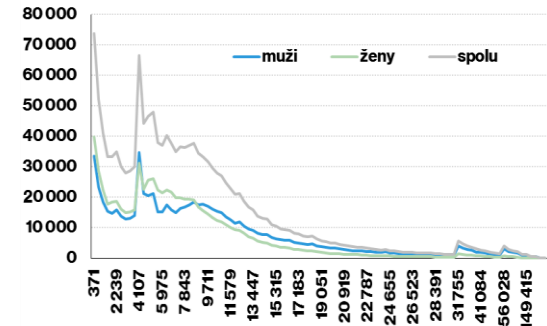
Priemerný ročný príjem zo zamestnania v roku 2013 vychádzal z údajov daňových priznaní na úrovni 9 240 eur, čo je o 6% menej ako hovoria oficiálne štatistiky Štatistického úradu Slovenskej republiky (ŠÚ SR). Priemerný ročný príjem žien bol v danom roku o takmer 30% nižší ako v prípade mužov.

Graf 111: Distribúcia ročného úhrnu hrubých príjmov zo závislej činnosti FO¹¹², 2013 (počet)

Zdroj: DP, Hlásenia, [UloziskoIFP](#)

Graf 112: Distribúcia ročného úhrnu čistých príjmov zo závislej činnosti FO podľa pohlavia, 2013 (počet)

Zdroj: DP, Hlásenia, [UloziskoIFP](#)

Príjem 10% najbohatších až trojnásobne prevýšil príjem 40% najchudobnejších

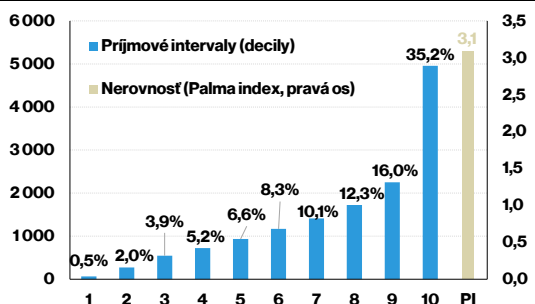
Hrubý ročný príjem zo zamestnania 10% najbohatších jednotlivcov až trojnásobne prevýšil príjem zo zamestnania 40% najchudobnejších jednotlivcov. Nerovnosť zárobkov u mužov je výrazne vyššia ako v prípade žien, pričom najchudobnejšie ženy sú na tom relatívne lepšie ako najchudobnejší muži. Navyše prvých 6. decilov žien má aj vyššie priemerné príjmy než v rovnaké decily v prípade mužov.

¹¹⁰ Počet FO, ktorý dosiahol akýkoľvek príjem zo závislej činnosti (zamestnanie, dohody) v roku 2013. Povinnosť podať hlásenie vzniká zamestnávateľovi, ktorý v zdaňovacom období poskytol svojim zamestnancom peňažné alebo nepeňažné plnenie podliehajúce dani z príjmov

¹¹¹ Priemerná ročná mzda nevážená počtom odpracovaných mesiacov s výnimkou štatistického výkazníctva

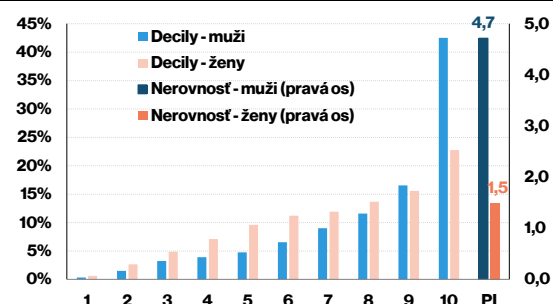
¹¹² Úhrn príjmov z riadku 32 daňového priznania typu A a z riadku 34 daňového priznania typu B

Graf 113: Rozdelenie celkových príjmov zo zamestnania podľa decilov (% celkového objemu) a nerovnosť podľa Palma indexu, 2013

Zdroj: DP, Hlásenia, [UloziskoIFP](#)

Graf 114: Rozdelenie celkových príjmov zo zamestnania podľa decilov (% celkového objemu) a nerovnosť (Palma index) podľa pohlavia, 2013

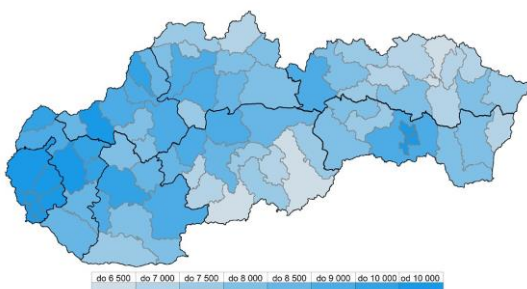

Zdroj: DP, Hlásenia, [UloziskoIFP](#)

Okresy Bratislavského kraja s najvyššími priemernými zárobkami

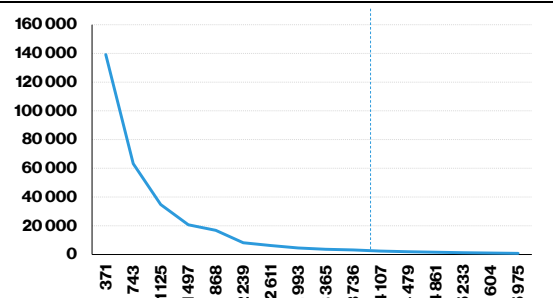
Najvyšší priemerný ročný hrubý príjem na úrovni 17,5 tisíc eur v Bratislavskom okrese nasledujú priemerné zárobky v Senci, Pezinku a Malackách. Zárobok nad 10 tisíc eur za rok dosahujú v priemere aj zamestnanci v okrese Trnava, Nové Mesto nad Váhom a v Košiciach. Len u 4% fyzických osôb s príjmom z dohôd tieto príjmy presiahli úroveň ročnej minimálnej mzdy (4 052,40 eur).

Graf 115: Priemerný ročný hrubý príjem zo zamestnania podľa okresov, 2013 (v eur)¹¹³

Zdroj: DP, Hlásenia, [UloziskoIFP](#)

Graf 116: Distribúcia ročného úhrnného príjmu z dohôd, 2013 (v eur)

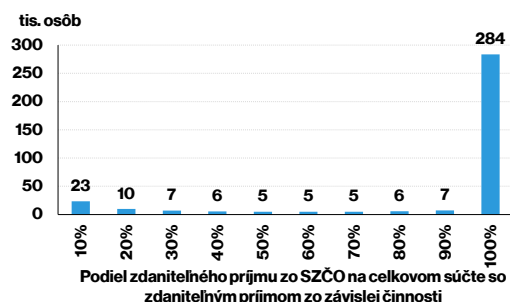
Zdroj: DP, Hlásenia, [UloziskoIFP](#)

„Čistokrvní“ živnostníci a SZČO predstavovali 80% zo všetkých FO, ktoré dosiahli tieto príjmy

Zdaniteľný príjem z podnikania a inej SZČO v roku 2013 dosiahol 357 tisíc daňovníkov, pre 284 tisíc z nich tvoril 100% podiel na aktívnych príjmoch z práce (podnikanie, SZČO a závislá činnosť). Distribúcia fyzických osôb (FO) s príjmami z podnikania a inej SZČO kopíruje krivku distribúcie FO s príjmami zo závislej činnosti s najväčším vrcholom na úrovni okolo minimálnej mzdy.

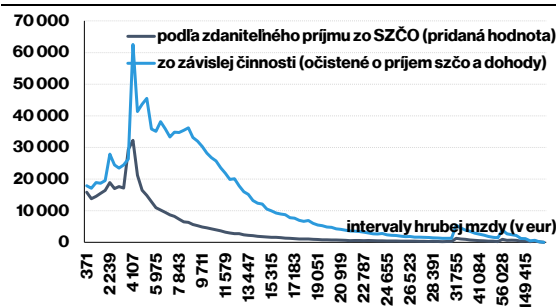
¹¹³ Príjem za jednotlivé časti okresov v BA a KE bol agregovaný do úrovne jedného okresu

Graf 117: Štruktúra FO so zdaniteľným príjmom¹¹⁴ z podnikania a SZČO v súbehu so závislou činnosťou, 2013 (v tis. osôb)

Zdroj: DP, Hlásenia, [UloziskoIFP](#)

Graf 118: Distribúcia zdaniteľných príjmov z podnikania a SZČO, 2013 (v tis. osôb)

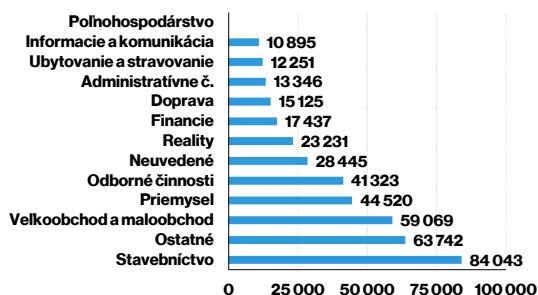

Zdroj: DP, Hlásenia, [UloziskoIFP](#)

Najviac SZČO pôsobí v odvetví stavebníctva, najmenej v IT sektore

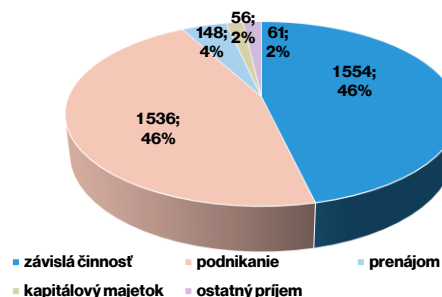
Najviac živnostníkov a SZČO pôsobilo v roku 2013 v odvetví stavebníctva, a v ostatných sektoroch kam zahrňame odvetvia vzdelávania, zdravotníctva, kultúry a športu. Kapitálové príjmy, príjmy z prenájmu a ostatné príjmy tvorili len nepatrnú časť na zdaniteľných príjmoch FO, ktoré podávali daňové priznanie (DP) typu B.

Graf 119: SZCO podľa NACE podľa pridanej hodnoty, 2013 (v tis. osôb)¹¹⁵

Zdroj: DP, Hlásenia, [UloziskoIFP](#)

Graf 120: Rozdelenie zdaniteľných príjmov podľa druhu príjmu FO, ktoré podali DP typu B, 2013 (v % a v mil. eur)

Zdroj: DP, Hlásenia, [UloziskoIFP](#)

Priemerní podnikatelia dvakrát tak bohatší ako živnostníci

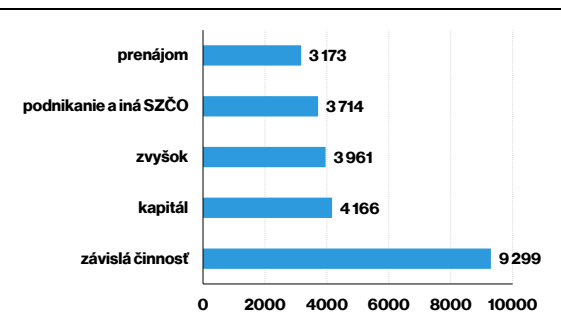
Fyzické osoby podávajúce DP typu B¹¹⁶ dosahujú najvyššie zdaniteľné príjmy zo závislej činnosti. V rámci príjmov z podnikania a inej SZČO vychádzajú najvyššie priemerné zárobky u podnikateľov, znalcov a tlmočníkov, najmenšie u sprostredkovateľov. Najvyšší priemerný príjem medzi ostatnými druhmi príjmov dosahujú daňovníci s príjmom z prevodu podielu v spoločnosti a kapitálovým príjmom zo zmeniek.

¹¹⁴ Hrubá mzda ponížená o povinné odvody v prípade zamestnanca. V prípade príjmov z podnikania ide o príjmy znížené o výdavky z podnikania, vrátane odvodov v prípade podnikateľa a inej SZČO

¹¹⁵ Neboli identifikované žiadne FO pracujúce v sektore poľnohospodárstva

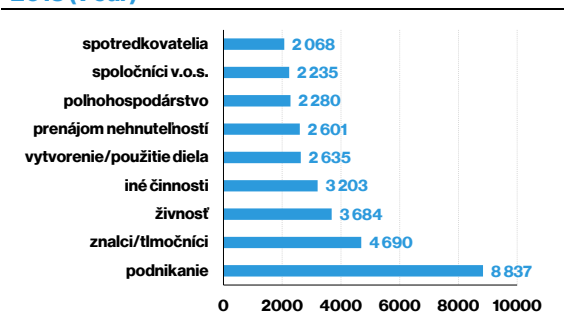
¹¹⁶ Daňové priznanie typu B podáva daňovník, ktorý mal iné príjmy než len príjmy zo zamestnania

Graf 121: Priemerné príjmy FO s daňovým priznaním typu B podľa druhu ich príjmu, 2013 (v eur)

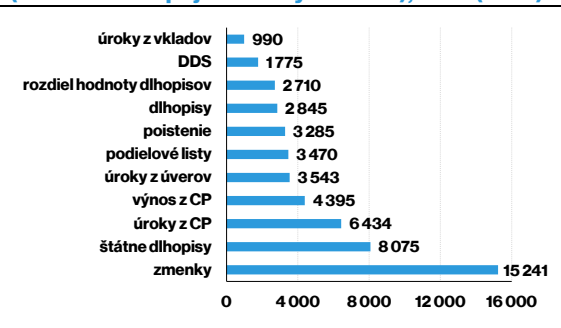
Zdroj: DP DPFO, [UloziskoIFP](#)

Graf 124: Priemerné zdaniteľné príjmy z podnikania a inej SZČO (rozdiel medzi príjmami a výdavkami), 2013 (v eur)

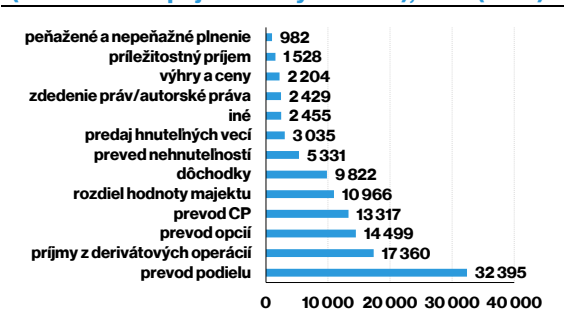
Zdroj: DP DPFO, [UloziskoIFP](#)

Graf 123: Priemerné zdaniteľné kapitálové príjmy (rozdiel medzi príjmami a výdavkami), 2013 (v eur)

Zdroj: DP DPFO, [UloziskoIFP](#)

Graf 124: Priemerné zdaniteľné ostatné príjmy (rozdiel medzi príjmami a výdavkami), 2013 (v eur)

Zdroj: DP DPFO, [UloziskoIFP](#)

8.2 Daňové priznania DPPPO

Podiel subjektov, ktoré platia daň na úrovni 40%

Počet podaných priznaní na DPPPO rástol v priemere o 8% medziročne za posledné 3 roky. Ešte rýchlejšie rastie počet subjektov, ktoré sú založené za účelom dosahovania zisku, kde existuje predpoklad platenia dane. Napriek tomu podiel subjektov, ktoré platia daň bol stabilný.

Tabuľka 29: Sumárne štatistiky DPPPO, 2011 až 2013

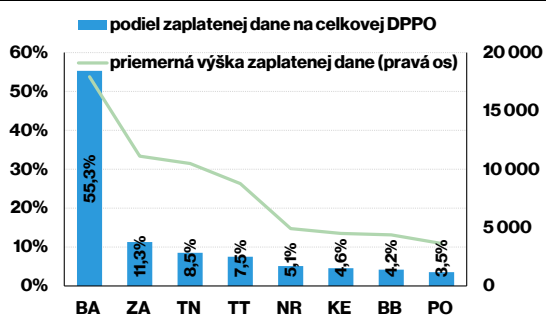
	2011	2012	2013
Počet DP	181 781	200 082	216 782
z toho: založené za účelom dosahovania zisku	157 145	173 879	190 634
z toho: "neziskové" subjekty a neidentifikované	24 636	26 203	26 148
Sumárna daň v DP (v mil. eur)	1 657	1 648	1 980
z toho: založené za účelom dosahovania zisku	1 639	1 635	1 966
z toho: "neziskové" subjekty a neidentifikované	18	13	14
Počet subjektov s kladnou daňou	70 893	76 145	83 338
z toho: založené za účelom dosahovania zisku	64 665	70 343	77 601
z toho: "neziskové" subjekty a neidentifikované	6 228	5 802	5 737
Podiel subjektov, ktoré zaplatili daň	41%	40%	41%
Priemerná daň na subjekt, ktorý zaplatil daň (v eur)	25 347	23 243	25 330
Priemerná daň na subjekt (v eur)	10 430	9 403	10 311

Zdroj: daňové priznania DPPPO, [UloziskoIFP](#)

Subjekty z Bratislavského kraja prispievajú na podnikovú daň viac než polovicou

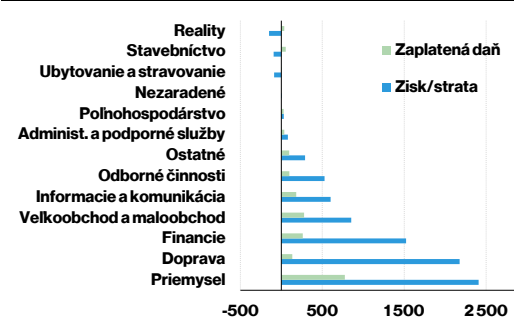
Z hľadiska odvetví najviac na DPPPO platí priemysel, ktorý dosahuje aj absolútne najvyššie agregátne tržby. Na druhej strane spektra je sektor ubytovania a stravovania, ktorý odvádza na korporátnej dani do štátnej kasy najmenej.

Graf 125: Podiel zaplatenej dane na celkovom výnose a priemerné zaplatená daň podľa krajov, 2013 (v % a v eur)

Zdroj: DP DPPPO, [UloziskoIFP](#)

Graf 126: Hospodársky výsledok firiem a zaplatená daň podľa odvetví (NACE), 2013 (v eur)

Zdroj: DP DPPPO, [UloziskoIFP](#)

Platenie korporátnej dane sa koncentruje u najväčších subjektov

Až 60% firiem v roku 2013 dosiahlo stratu a neplatili tak daň z príjmu. Výnos dane je koncentrovaný do úzkeho profilu subjektov, keď desatina všetkých subjektov zaplatila 97% výnosu dane.

Tabuľka 30: Rozdelenie právnických osôb podľa zaplatenej dane z príjmu, 2013

Daňové intervaly	Zisk/strata (v mil. eur)	Zaplatená daň (v mil. eur)	Počet firiem	Priemerná daň (v eur)
1. - 6. decil	-1871	0	133 444	0
7. decil	62	1	18 304	53
8. decil	73	8	21 678	376
9. decil	238	41	21 678	1 902
10. decil	9 659	1 929	21 678	88 998
Spolu	8 161	1 980	216 782	9 132
Top 10 firiem (na základe dane) podiel na všetkých	3 532 43%	466 24%	10	46 556 199
Top 100 firiem (na základe dane) podiel na všetkých	6 036 74%	1 036 52%	100	10 355 132

Zdroj: daňové priznania DPPO (DP DPPO), [UloziskoIFP](#)

Informácia:

Vzhľadom na spracovaný objem údajov, nie všetky boli zapracované do prehľadu v daňovom reporte, avšak po kliknutí na príslušné linky pod grafmi získate dodatočné agregátne údaje aj o nasledujúcich premenných:

- hospodárskom výsledku,
- zaplatenej dani
- a počte firiem v štruktúre podľa okresov, krajov, odvetví, decilov za roky 2011 až 2013

Uvedené údaje budú postupne dopĺňané o ďalšie informácie.

8.3 Daňové priznania DPH

Len približne 8 % podnikov v roku 2014 zaplatilo viac ako 4/5 celkovej DPH

Platby finálnej DPH sú úzko koncentrované v podnikoch s tržbami nad 1 mil. eur. Top 30 subjektov podľa priznanej dane odvieďlo 45% celkovej vybranej dane z pridanej hodnoty a top 100 subjektov až 65%.

Tabuľka 31: Vybrané agregáty z daňových priznaní DPH 20 podľa veľkosti podnikov v 2014 (mil. eur)

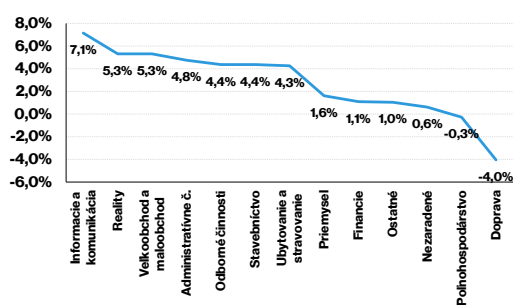
	Celkom	Tržby do 50 tis. eur	Tržby do 100 tis. eur	Tržby do 500 tis. eur	Tržby do 1 mil. eur	Tržby nad 1 mil. eur	Top 100 podľa priznanej DPH	Top 30 podľa priznanej DPH
Priemerný počet DP/mesiac		98 142	28 769	44 372	10 192	15 001	100	30
Tržby	202 699	1 420	2 066	10 108	7 166	181 939	36 417	23 474
Daň na výstupe	35 528	661	449	2 161	1 499	30 757	8 296	5 023
Daň na vstupe	33 003	745	385	1 759	1 190	28 923	6 549	4 136
Daň na colniciach	2 698	3	3	16	18	2 659	1 620	1 357
Vlastná daňová povinnosť	8 294	126	152	694	459	6 862	2 417	1 532
Nadmerné odpočty	5 722	213	88	291	151	4 979	593	531
DPH	5 270	-85	67	419	327	4 543	3 444	2 357

Zdroj: FS SR, IFP, [UloziskoIFP](#)

Až 4/5 príjmov DPH pochádza z veľkoobchodu a maloobchodu a priemyslu

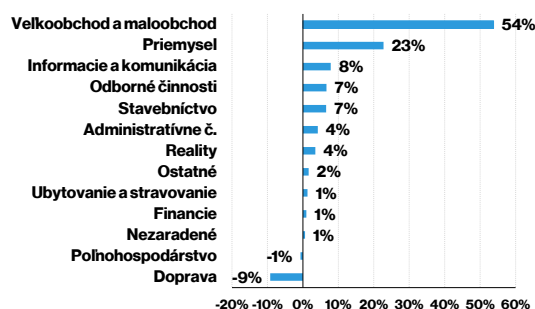
Platby finálnej DPH sú úzko koncentrované v podnikoch s tržbami nad 1 mil. eur. Top 30 subjektov podľa priznanej dane odvieďlo 45% celkovej vybranej dane z pridanej hodnoty a top 100 subjektov až 65%.

Graf 127: Podiel DPH na tržbách v jednotlivých sektoroch podľa NACE, 2014 (v %)

Zdroj: DP DPH, [UloziskoIFP](#)

Graf 128: Podiel jednotlivých sektorov na celkovej DPH, 2014 (v %)

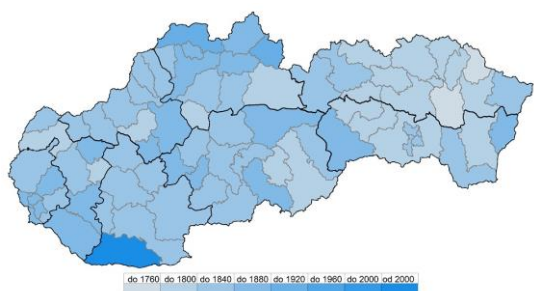
Zdroj: DP DPH, [UloziskoIFP](#)

8.4 Daňové priznania dane z motorových vozidiel

Najvýkonnejšie autá jazdia v Komárňanskom okrese

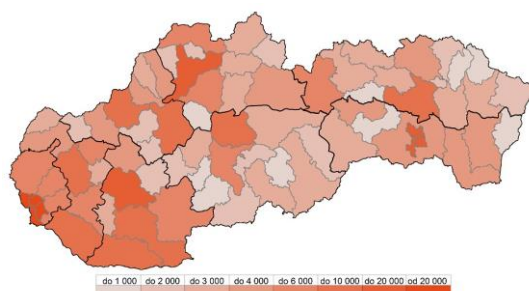
Štruktúra vozového parku podľa výkonnosti motora dosahuje najvyššie priemerné hodnoty v okrese Komárno. Priemerný zdvihový objem vozidiel v Komárne prevyšuje celoslovenský priemer o viac než 9% a v poradí druhý okres Tvrdošín o 7%.

Graf 129: Priemerný objem motora osobných motorových vozidiel, SR, 2013 (v cm³)

Zdroj: DP DzMV, databáza PZ SR, [UloziskoIFP](#)

Graf 130: Počet registrovaných osobných vozidiel na podnikateľské účely podľa okresov, SR, 2013

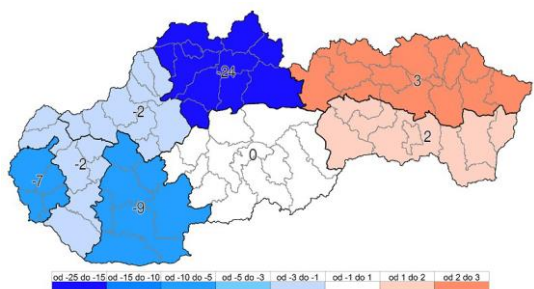

Zdroj: DP DzMV, databáza PZ SR, [UloziskoIFP](#)

Najviac na zmene dane z motorových vozidiel ušetrili podnikatelia zo Žilinského a Bratislavského kraja

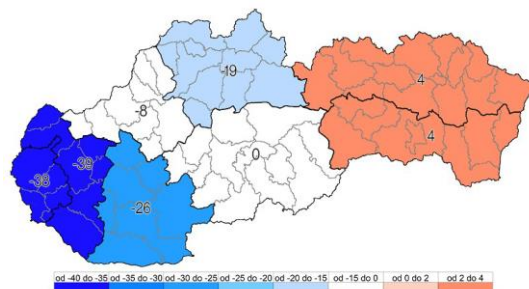
Zjednotenie sadzieb dane od roku 2015 prinieslo zmenu základných sadzieb¹¹⁷ v jednotlivých krajoch. U najčastejšie používaných osobných motorových vozidiel¹¹⁸ sa zmena najviac pozitívne prejavila v Žilinskom kraji, ktorý uplatňoval najvyššie sadzby pre túto kategóriu vozidiel. V prípade nákladných automobilov a prívesov najpozitívnejšie zmeny pocítili podnikatelia v Bratislavskom kraji.

Graf 131: Vplyv zosúladenia sadzby dane podľa krajov, najpoužívanejšie osobné vozidlo (v eur)¹¹⁹

Zdroj: DP DzMV, databáza PZ SR, [UloziskoIFP](#)

Graf 132: Vplyv zosúladenia sadzieb dane pre nákladné autá a prívesy (v eur)¹²⁰

Zdroj: DP DzMV, databáza PZ SR, [UloziskoIFP](#)

¹¹⁷ Rozdiel zaokrúhlených nových a pôvodných sadzieb platných pre daný kraj

¹¹⁸ S objemom od 1500 cm³ do 2000 cm³, ktorých podiel na všetkých osobných vozidlách zodpovedá 52%

¹¹⁹ Mínus znamená úsporu na dani, pozitívny údaj znamená zvýšenie dane

¹²⁰ Výsledky sú ovplyvnené štruktúrou vozového parku (najmä jeho vekom, keďže ovplyvňuje zľavy a príplatky)

8.5 Analýza údajov Sociálnej poisťovne za roky 2013 a 2014

Adresnejšie využívanie úväzkov z dohôd

Po roku 2013, kedy sa zaviedla odvodová povinnosť na príjmy z dohôd došlo v roku 2014 k nárastu úväzkov z dohôd, ale pri nižšom celkovom objeme, čo naznačuje, že dohody sa využívajú v kontexte s pôvodným úmyslom ich zavedenia oveľa adresnejšie. Medziročný pokles v úväzkoch z dohôd o brigádnickej činnosti vychádza zo zvýšenia a zosúladenia oslobodenia príjmov študentov do výšky 200 eur. Ide o úroveň, do ktorej sa odvody neplatia a teda táto informácia nevstupuje do údajov o vymeriavacích základoch Sociálnej poisťovne. Informácie o vývoji poisťných vzťahov poskytuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 32: Počet poisťných vzťahov z individuálnych údajov Sociálnej poisťovne, 2013 a 2014

Typ poistenca	2013		2014		2014/2013
	Počet	% podiel	Počet	% podiel	y-o-y (%) ¹²¹
Osoba starajúca sa o dieťa do 18 rokov	2 492	0,07	2 399	0,07	-3,7%
Osoba starajúca sa o dieťa do 6 rokov	178 325	5,06	175 889	5,2	-1,4%
Poberateľ opatrovacieho príspevku	28 195	0,8	27 599	0,82	-2,1%
Osoba na materskej	43 758	1,24	44 503	1,32	1,7%
Osobný asistent	809	0,02	850	0,03	5,1%
Dobrovoľne poistená osoba	40 804	1,16	32 350	0,96	-20,7%
Samostatne zárobkovo činná osoba	265 428	7,54	237 456	7,02	-10,5%
Zamestnanec	2 098 954	59,62	2 109 017	62,35	0,5%
Zamestnanec - NP	669	0,02	2	0	-99,7%
Dohoda o vykonaní práce – NP	152 314	4,33	165 415	4,89	8,6%
Dohoda o vykonaní práce	236 948	6,73	242 004	7,15	2,1%
Dohoda o pracovnej činnosti – NP	23 312	0,66	21 894	0,65	-6,1%
Dohoda o pracovnej činnosti	263 598	7,49	308 513	9,12	17,0%
Dohoda o brigádnickej práci študenta	163 923	4,66	14 237	0,42	-91,3%
Dohoda o brigádnickej práci študenta - NP	21 251	0,6	579	0,02	-97,3%
SPOLU	3 520 780		3 382 707		-3,9%

Vysvetlivky: NP – nepravidelný príjem

Zdroj: databáza SP, [UloziskoIFP](#)

Priemerná mzda z úväzkov slovenských zamestnancov rástla o 3,1%

Medziročný rast miezd žien v roku 2014 dobiehal vývoj miezd u mužov. Nasledujúca tabuľka poskytuje informácie o údajoch z databázy Sociálnej poisťovne, ktoré boli spracovávané do ďalších zaujímavých štatistik a charakteristík nášho trhu práce. Odvetvová a regionálna analýza vysvetľuje len približne 80% všetkých údajov, pričom v prípade regiónov dochádza k vychýleniu chýbajúcich údajov práve u okresu Bratislava a Košice.

¹²¹ Medziročná zmena

Tabuľka 33: Základné štatistiky o mzdách z úväzkov zo zamestnania¹²², 2013 až 2014

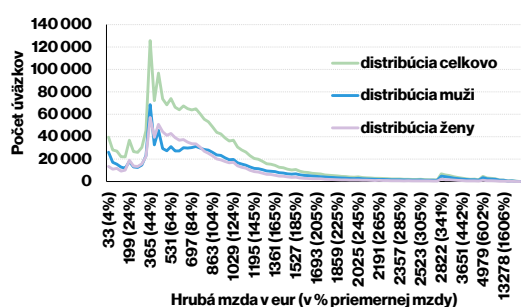
Mzda	2013			2014			2014/2013 (%)	
	Priemer	Medián	Počet	Priemer	Medián	Počet	Priemer	Medián
Celkovo			2 098 954			2 109 017		
Podľa pohlavia	802	626	2 047 488	827	645	2 079 121	3,1%	3,0%
z toho: muži	891	675	1 059 631	915	693	1 080 512	2,7%	2,7%
z toho: ženy	707	584	987 857	731	603	998 609	3,5%	3,2%
Podľa okresov	771	617	1 658 784	796	637	1 675 611	3,3%	3,2%
z toho: muži	856	670	851 167	881	690	865 512	2,9%	2,9%
z toho: ženy	681	574	807 617	706	594	810 099	3,6%	3,6%
Podľa odvetví	839	658	1 679 386	864	678	1 682 672	2,9%	3,0%
z toho: muži	942	720	863 958	967	741	867 323	2,7%	2,9%
z toho: ženy	731	604	815 428	754	623	815 349	3,2%	3,1%

* Len cca 80% údajov ma priradenú hodnotu okresu a odvetvia (OKEČ), 2% bez identifikovania pohlavia (väčšinou osoby so zahraničným identifikátorom)
Zdroj: databáza SP, [UloziskolFP](#)

Najviac sa darí pracujúcim v odvetví spracovania tabaku a palív

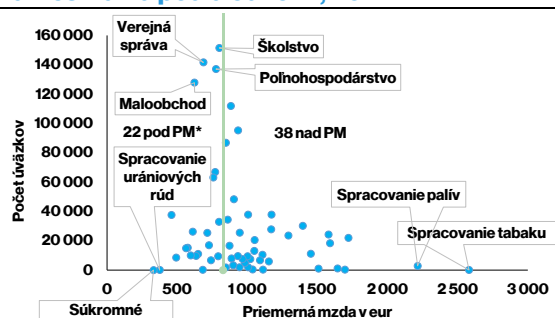
Najvyššie mzdy z pracovných úväzkov poberali v minulom roku zamestnanci v odvetviach spracovania tabaku a palív, naopak najmenej v odvetví spracovania uránových rúd. Až v 38 zo 60 odvetví boli úväzky nad celoslovenským priemerom.

Graf 133: Distribúcia úväzkov zamestnancov podľa pohlavia, 2014

* PM - priemerná mzda

Graf 134: Priemerná mzda z úväzkov zo zamestnania podľa odvetví, 2014

Zdroj: databáza SP 2014, [UloziskolFP](#)

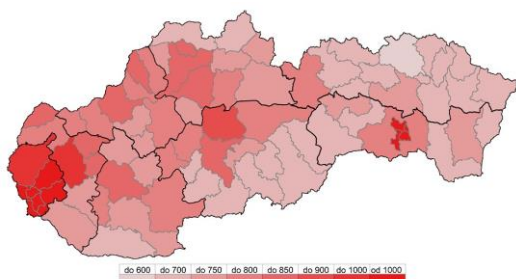
Najlepšie sa zarába v Bratislave, najmenej v Bardejove

Podľa očakávania najväčšie mzdy majú zamestnanci v Bratislavskom okrese, no ich medziročný prírastok bol najnižší v rámci top 5 okresov s najvyššími aj najnižšími mzdami v roku 2014. Najnižšie priemerné mzdy poberajú zamestnanci v okresoch Veľký Krtíš, Poltár

¹²² Tieto údaje uvádzame pre informáciu aká časť údajov nebola v rámci databázy identifikovaná. Celkový počet úväzkov zo zamestnania v roku 2013 bol 2 099 tis., pohlavie bolo identifikované v prípade 98% týchto údajov, okres a odvetvie približne v 80% prípadoch

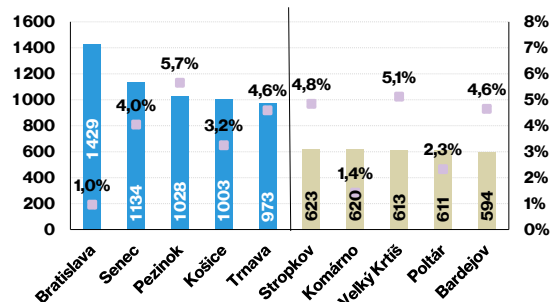
a Bardejov. Priemerné mzdy okresov s najnižšími mzdami nedosahujú ani 50% priemerných miezd v Bratislavskom okrese.

Graf 135: Priemerná mzda po okresoch, 2014 (v eur)

Zdroj: databáza SP 2014, [UloziskoIFP](#)

Graf 136: Päť okresov s najväčšou a najmenšou priemernou mzdou v roku 2014 (ľavá os, v eur) a ich zmena oproti roku 2013 (pravá os, v %)

Zdroj: databáza SP 2013, 2014, [UloziskoIFP](#)

Najväčšie nerovnosti sú v okresoch s najvyššou priemernou mzdou

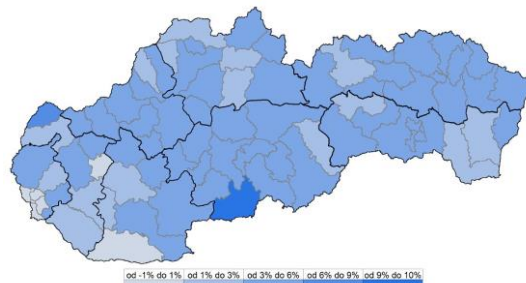
Okresy s najvyššími priemernými zárobkami majú aj najväčšiu príjmovú nerovnosť hodnotenú cez podiel priemernej mzdy na mediánovej mzde. Pomerne nízkou mierou nerovnosti miezd sa vyznačujú okresy Detva a Poltár, kde priemerná mzda prevyšuje medián len približne o 10%.

Graf 137: Mediánová mzda po okresoch, 2014 (v eur)

Zdroj: databáza SP 2014, [UloziskoIFP](#)

Graf 138: Medziročné prírastky mediánovej mzdy v roku 2014 po okresoch (v %)

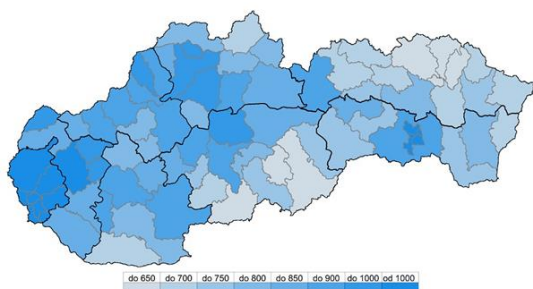

Zdroj: databáza SP 2014, [UloziskoIFP](#)

Rodovú nerovnosť potvrdzujú aj údaje Sociálnej poisťovne

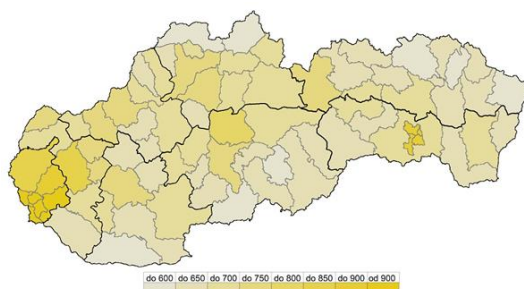
Aj podľa spracovaných údajov Sociálnej poisťovne zarábajú ženy výrazne menej. Okresy, kde najviac zarábajú muži, sú aj okresmi s najvyššími zárobkami žien. V prípade opačného pólu, u okresov s najnižšími zárobkami, to však už vôbec neplatí. Najvyššia miera rovnosti medzi priemernými platmi mužov a žien je v Bardejove, Svidníku, či Rimavskej Sobote, čo ovplyvňuje aj relatívna výška priemerných miezd v týchto okresoch. Naopak najväčšie rozdiely medzi priemernými platmi mužov a žien sú v okresoch Trnava a Púchov. Na väčšine územia rástla priemerná mzda v roku 2014 ženám rýchlejšie ako mužom.

Graf 139: Priemerná mzda podľa okresov u mužov, 2014 (v eur)

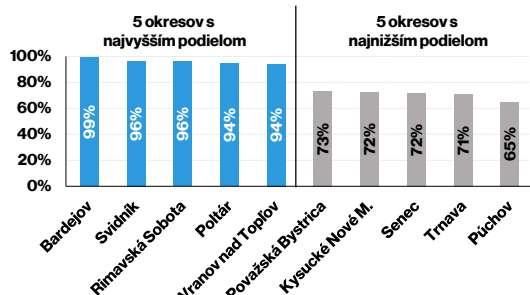
Zdroj: databáza SP 2014, [UloziskoIFP](#)

Graf 140: Priemerná mzda podľa okresov u žien, 2014 (v eur)

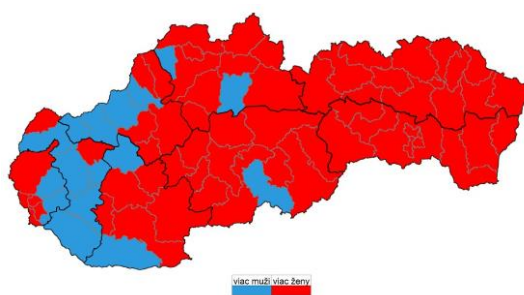
Zdroj: databáza SP 2014, [UloziskoIFP](#)

Graf 141: Päť okresov s najvyšším a najnižším podielom priemerných miezd u žien na priemerných mzdách mužov, v 2014

Zdroj: databáza SP 2014, [UloziskoIFP](#)

Graf 142: Porovnanie rastu priemernej mzdy u žien a u mužov v roku 2014 podľa okresov

Zdroj: databáza SP 2014, [UloziskoIFP](#)

Počet živnostníkov platiacich sociálne odvody medziročne klesol o 10%

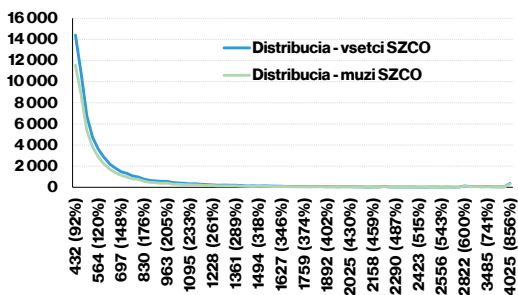
Poistné do Sociálnej poisťovne (SP) živnostník odvádza za predpokladu, že jeho príjem/obrat za posledné zdaňovacie obdobie prevýšil 12 násobok polovice priemernej mzdy. Oproti predchádzajúcemu roku klesol počet SZČO, ktoré platili odvody na sociálne poistné. Rovnako poklesol podiel SZČO, ktoré platia odvody z minimálneho vymeriavacieho základu o 6,5 p. b. na úroveň 73,7%.

Tabuľka 34: Základné štatistiky o mzdách zamestnancov z databázy SP, 2013 až 2014

Vymeriavací základ	2013			2014			2014/2013 (%)		
	Priemer	Medián	Počet	Priemer	Medián	Počet	Priemer	Medián	Počet
Celkovo	443	393	265 428	470	403	237 456	6,1%	2,4%	-10,5%
Bez minimálneho VZ	648	472	52 480	661	494	62 405	2,1%	4,7%	18,9%
S minimálnym VZ	393		212 948	403		175 051	2,4%		-17,8%
Maximálny	3930		389	4025		370	2,4%		-4,9%
Muži	444	393	198 387	471	403	177 614	5,9%	2,4%	-10,5%
Muži (bez min. VZ)	644	467	40 492	651	489	48 757	1,0%	4,7%	20,4%
Ženy	441	393	67 041	470	403	59 842	6,6%	2,4%	-10,7%
Ženy (bez min. VZ)	660	491	11 988	698	517	13 648	5,7%	5,3%	13,8%
Podľa okresov	440		235 755	469		228 279	6,5%		-3,2%
Podľa odvetví			25 244			22 412			-11,2%

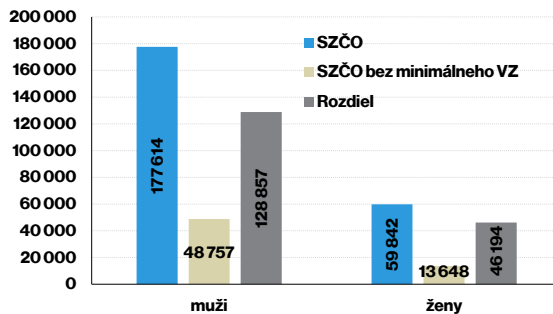
* cca 95% údajov ma priradenú hodnotu okresu a pohlavia, len 10% údaj o odvetví Zdroj: databáza SP, [UloziskoIFP](#)

Graf 143: Distribúcia VZ (vyjadrených ako % u SZČO 2014

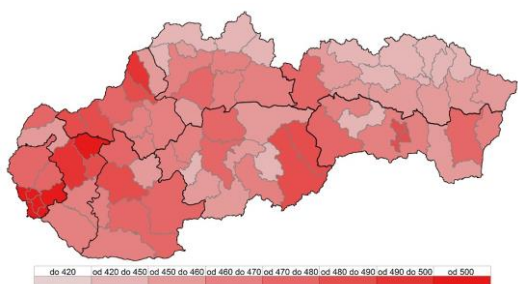
Zdroj: databáza SP 2014, [UloziskoIFP](#)

Graf 144: Rozdelenie SZČO podľa pohlavia a výšky VZ v roku 2014 (počet úväzkov)

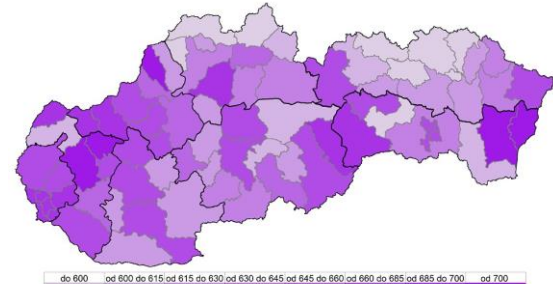
Zdroj: databáza SP 2014, [UloziskoIFP](#)

Graf 145: Priemerný VZ u SZČO podľa okresov, 2014 (v eur)

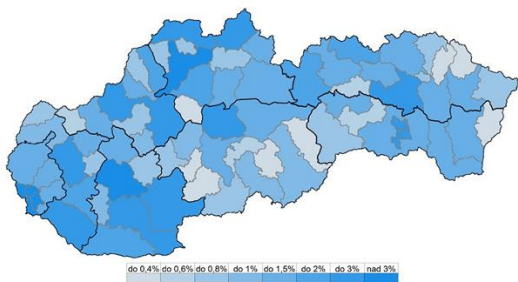
Zdroj: databáza SP 2014, [UloziskoIFP](#)

Graf 146: Priemerný VZ u SZČO s vyšším než minimálnym VZ podľa okresov, 2014 (v eur)

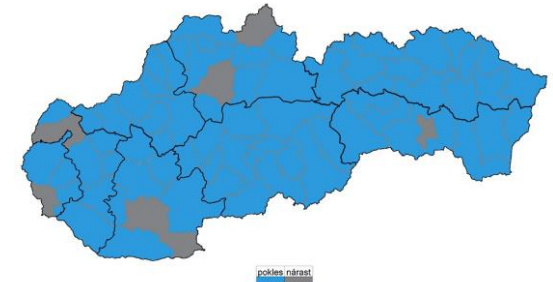
Zdroj: databáza SP 2014, [UloziskoIFP](#)

Graf 147: Podiel SZČO na celkovom počte SZČO podľa okresov, 2014 (v %)

Zdroj: databáza SP 2014, [UloziskoIFP](#)

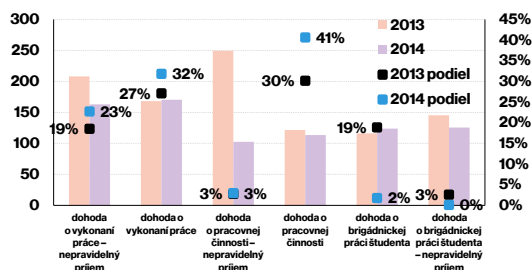
Graf 148: Medziročná zmena počtu SZČO, 2014

Zdroj: databáza SP 2014, [UloziskoIFP](#)

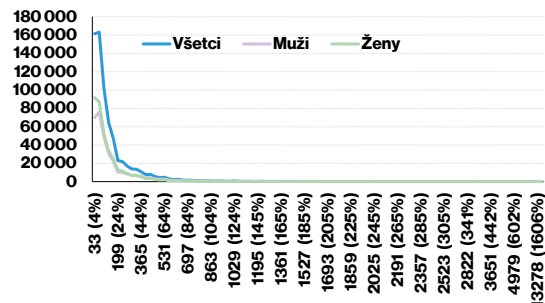
Úvazky z dohôd rásli, ale nie ich celkový objem

Graf 149: Jednotlivé druhy príjmov z dohôd (počet v tis.) a ich zastúpenie na celkovom počte úvazkov z dohôd (v %), 2013 a 2014

Zdroj: databáza SP 2013, 2014, [UloziskoIFP](#)

Graf 150: Distribúcia príjmov z dohôd bez študentov, 2014 (počet úvazkov)

Údaje o príjmoch študentov z dohôd sú skreslené

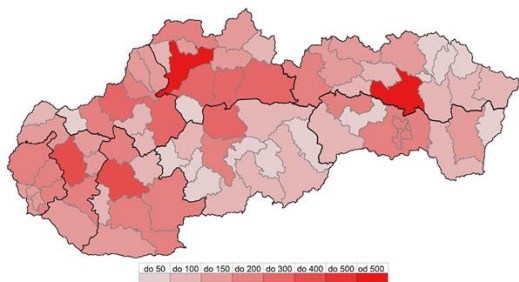
Štatistika úväzkov z dohôd študentov ako aj ich roztriebenie podľa okresov je len ilustratívna, nakoľko neobsahuje údaje o študentoch, ktorých príjem v danom mesiaci neprekročil hranicu oslobodeného príjmu vo výške 200 eur v roku 2012. Z uvedeného dôvodu nie je vhodné z nižšie poskytnutých údajov vyvodzovať akékoľvek závery, či ich medziročne porovnávať kvôli zmene výšky odpočítateľnej položky.

Tabuľka 36: Základné štatistiky z úväzkov z dohôd študentov¹²³, 2013 až 2014

Odmena	2013			2014			2014/2013 (%)		
	Priemer	Medián	Počet	Priemer	Medián	Počet	Priemer	Medián	Počet
Celkovo			185 174			14 816			
Podľa pohlavia	120	89	174 977	124	100	12 927	3,6%	12,3%	-92,6%
z toho: muži	131	96	72 614	132	101	5 276	0,8%	4,8%	-92,7%
z toho: ženy	112	85	102 363	118	100	7 651	6,0%	17,5%	-92,5%
Podľa okresov	117	87	140 413	122	98	9 971	4,5%	12,8%	-92,9%
z toho: muži	128	94	57 898	130	100	4 077	1,5%	6,5%	-93,0%
z toho: ženy	109	83	82 515	117	97	5 894	7,0%	17,6%	-92,9%
Podľa odvetví	121	90	129 037	124	100	8 940	2,4%	11,4%	-93,1%
z toho: muži	132	95	55 304	134	101	3 768	1,7%	6,6%	-93,2%
z toho: ženy	114	87	73 733	118	100	5 172	3,2%	15,4%	-93,0%

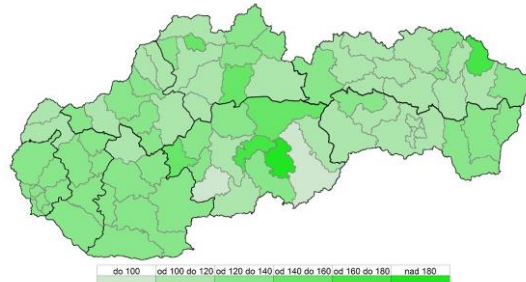
* cca 94% údajov ma priradenú hodnotu okresu a 76% pohlavie a 70% odvetvie Zdroj: databáza SP, [UloziskoIFP](#)

Graf 153: Počet úväzkov študentov dohodárov po okresoch, 2014

Zdroj: databáza SP 2014, [UloziskoIFP](#)

Graf 154: Priemerná výška dohody študentov podľa okresov, 2014 (v eur)

Zdroj: databáza SP 2014, [UloziskoIFP](#)

¹²³ V databáze SP sú len študenti, ktorí zarábajú nad určenú čiastku (200 Eur v roku 2014)

Zoznam použitej literatúry:

- 1) CASE and CPB (2012), "Study to quantify and analyse the VAT Gap in the EU-27 Member States", European Commission, TAXUD/2013/DE/321
- 2) London Economics (2010), "Study analysing possible changes in the minimum rates and structures of excise duties on alcoholic beverages", Final Report to EC DG Taxation and Customs Union. May 2010
- 3) Marčanová, M. a Ódor L. (2008), "Efektívne agregátne daňové zaťaženie v SR", Výskumná štúdia NBS, 4/2008
- 4) Musgrave, R.A. and T. Thin (1948), "Income tax progression, 1929-48", Journal of Political Economy, Vol. 56, No. 6, pp. 498-514
- 5) OECD (2012), "Social spending after the crisis: Social expenditure (SOCX) data update 2012"
- 6) OECD (2010), "Tax Policy Reform and Economic Growth", OECD Tax Policy Study No. 20, OECD Publishing
- 7) OECD (2015), "Tax Administration 2015: Comparative information on OECD and Other Advanced and Emerging Economies", OECD Publishing
- 8) OECD/Korea Institute of Public Finance (2014), "The Distributional Effects of Consumption Taxes in OECD Countries", OECD Tax Policy Studies, No. 22, OECD Publishing
- 9) Palma, J.G., (2011), "Homogeneous middles vs. heterogeneous tails, and the end of the 'Inverted-U': The share of the rich is what it's all about", Cambridge Working Papers in Economics 1111
- 10) Paturot, D., Mellbye, K. and Brys, B. (2013), "Average Personal Income Tax Rate and Tax Wedge Progression in OECD Countries", OECD Taxation Working Papers, No. 15, OECD Publishing
- 11) Remeta, J. et al. (2015), "Moving Beyond the Flat Tax – Tax Policy Reform in the Slovak Republic", OECD Taxation Working Papers, No. 22, OECD Publishing
- 12) Saffer, H. (1989), "Alcohol Consumption and Tax Differentials Between Beer, Wine and Spirits", Working Paper No. 3200, National Bureau of Economic Research, December 1989
- 13) Verbist, G. (2001), "Redistributive Effect and Progressivity of Taxes: An International Comparison Across the EU Using EUROMOD", EUROMOD Working Paper No. EM5/04, October 2001

OECD Tax Database:

<http://www.oecd.org/tax/tax-policy/tax-database.htm>

Taxes in Europe Database:

http://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxSearch.html

Eurostat:

http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Tax_revenue_statistics

Oil Bulletin:

<https://ec.europa.eu/energy/en/statistics/weekly-oil-bulletin>

Slovník pojmov

Akruálne daňové príjmy	Časovo posunuté hotovostné plnenie daní, ktoré sa v súlade s postupmi metodiky ESA2010 pripisuje do obdobia, kedy sa vykonávala aktivita generujúca daňovú povinnosť alebo keď sa daň určila
Daň	Každá povinná, neekvivalentná platba vyrubovaná inštitúciami verejnej správy alebo EÚ
Daňová kvóta I	Percentuálny podiel celkových daňových príjmov verejnej správy bez sociálnych a zdravotných odvodov na HDP (bez resp. vrátane EU inštitúcií)
Daňová kvóta II	Percentuálny podiel celkových daňových príjmov verejnej správy vrátane sociálnych a zdravotných odvodov na HDP (bez resp. vrátane EU inštitúcií) Daňová kvóta vrátane EÚ inštitúcií hodnotí celkové daňové príjmy, ktoré štát vyberie a ktoré zaťažujú obyvateľstvo Daňová kvóta bez EÚ inštitúcií počíta len s daňami, ktoré má štát reálne k dispozícii po odvedení daní do EÚ
Daňový klin	Rozdiel medzi celkovými nákladmi práce zamestnávateľa a čistou mzdou vyplatenou zamestnancovi "na ruku". Počíta sa ako suma odvodov na sociálne zabezpečenie platených zamestnancami ako aj zamestnávateľmi a dane z príjmu, ktorá sa zníži o rodinné príspevky (napr. daňový bonus na dieťa). Je vyjadrený v percentách celkových nákladov práce zamestnávateľa. Sleduje sa u viacerých skupín domácností v závislosti od výšky príjmu, počtu detí, rodinného stavu, či pracovného pomeru. Platby do II. piliera dôchodkového sporenia sa nepovažujú za daň alebo odvod
Daňová medzera	Rozdiel medzi potenciálnym výberom dane, ktorý by štát získal ak by sa všetky ekonomické subjekty správali v súlade so zákonom a jeho výkladom vo forme v akej bol prijatý a skutočne vybranou daňou
Daňový mix	Štruktúra daňových príjmov, ilustrovaná ako percentuálne vyjadrenie jednotlivých druhov daní na celkovom daňovom zaťažení (daňových príjmoch) resp. HDP
Decil	Štatistická veličina, ktorá usporadúva sledovanú vzorku vzostupne na základe zvoleného kritéria (napríklad príjem) na desať rovnakých častí, kde 1. decil zodpovedá 10% údajov s najnižšími príjmami
Efektívna (priemerná) daňová sadzba	Podiel dane na príslušnej makroekonomickej základni (príjem, spotreba, majetok a podobne)

Elasticita dane	Reakcia dane na zmenu ekonomickej aktivity. Jednotková elasticita znamená, že sa daň vyvíja v súlade s makroekonomickou základňou a elasticita vyššia ako jedna, že sa daň vyvíja pozitívnejšie (pri nižšej než jednotkovej elasticite je to naopak)
Fiscal drag	Jav, pri ktorom základ dane (napríklad mzdy zamestnancov), rastie rýchlejšie ako nezdaniteľné časti základu dane
Fiškálna decentralizácia	Proces zabezpečenia vlastných príjmov samospráv na financovanie originálnych ako aj prenesených kompetencií
Gini index	Index, ktorý hodnotí rovnosť rozdelenia príjmov v spoločnosti a definuje sa ako rozdiel medzi Lorenzovou krivkou a čiarou rovnosti. Giniho index dosahuje hodnoty v intervale [0,1], kde 0 zodpovedá perfektnej rovnosti a 1 naopak úplnej nerovnosti (situácia, kedy by jeden subjekt vlastnil celé bohatstvo v spoločnosti)
Implicitná daňová sadzba zo spotreby	Podiel daňových príjmov zo spotreby a konečných výdavkov domácností na spotrebe
Implicitná daňová sadzba z práce	Podiel sumy priamych a nepriamych daní z práce (daň z objemu vyplatených miezd) a sociálnych odvodov zamestnancov a zamestnávateľov, ktoré sú uvalené na zamestnanú pracovnú silu a sumy všetkých kompenzácií pracujúcich zamestnancov
Implicitná daňová sadzba z kapitálu	Podiel všetkých daňových príjmov z kapitálu a sumy potenciálne zdaniteľného kapitálu a príjmov z podnikania v ekonomike (príjmy z podnikania, úrokové výnosy, výnosy z dividend a výnosy z prenájmu)
Implicitná daňová sadzba z príjmov korporácií	Podiel daní z príjmov alebo ziskov korporácií a celkových príjmov korporácií
Index nákladov výberu dane („cost of collection ratio“)	Podiel administratívnych nákladov správcu dane na čistých výnosoch z výberu dane správcom
Kakwani index	Index, ktorý meria odklon od proporcionality (smerom k progresivite alebo regresivite) ako rozdiel medzi koeficientom koncentrácie dane a Giniho koeficientom príjmu pred zdanením
Lorenzova krivka	Ilustruje akú časť kumulatívneho bohatstva vlastní zvolená kumulatívna časť populácie (napríklad, že 10% najchudobnejších vlastní len 1% celkových príjmov)

Klin povinných platieb	Daňový klin, ktorý zahŕňa aj platby do II. piliera, ktoré nie sú považované za daň, ale majú charakter dane
Národný list daní (NTL)	Z originálu National Tax List. Ide o systematizovaný a medzinárodne porovnateľný (v rámci EÚ) detailný prehľad jednotlivých aktuálnych daňových príjmov podľa ich ekonomickej funkcie
Palma index	Vyjadruje podiel bohatstva 10% najbohatších na majetku 40% najchudobnejších
Podielová daň	Daň na výnose, ktorej sa podieľajú okrem centrálnej vlády aj iné jednotky verejnej správy, zvyčajne na lokálnej úrovni
Policy gap	Teoretická medzera výberu dane, ktorá vzniká z dôvodu legislatívnych úprav (napríklad to čo sa nevyberá vďaka zníženej sadzbe dane)
Poplatok	Platba za poskytnutie určitých protislužieb verejnými orgánmi
Priame dane	Dane uvalené na príjem, kapitálové zisky a bohatstvo. Dane z darovania a z dedičstva a dane z nehnuteľností sú tiež považované za priame dane
Priemerná progresivita dane („Average Progressive Income Tax Rate Indicator“)	Ilustruje ako sa mení progresia zdanenia s rastom príjmu. Vyjadruje ako rastie priemerné zaťaženie (skrz priemernú sadzbu alebo daňový klin) na každé percentuálne zvýšenie príjmu v stanovenom príjmovom intervale.
Progresívna daň	Ak priemerná daňová sadzba rastie s rastom jej základne alebo ekvivalentne ak marginálna sadzba na konkrétnej úrovni príjmu prevyšuje priemernú sadzbu
Regresívna daň	Ak priemerná daňová sadzba klesá s rastom jej základne
Sektorová medzera	Rozbitie daňovej medzery pripadajúcej na jednotlivé sektory v národnom hospodárstve

Príloha 1: Základné historické parametre daňovo-odvodového systému

MAKRO ŠTATISTIKY	2003	2004	2012	2013	2014
Priemerná mzda (v eur)	476,83	525,29	805,00	824,00	858,00
Minimálna mzda (v eur)	189,12	205,30	327,20	337,70	352,00
Ročný základ dane pri minimálnej mzde	1 978,92	2 133,48	3 400,56	3 590,76	3 658,08
Životné minimum k 1.1. (pre účely NČZD, plnoletá FO)	130,45	139,75	189,83	194,58	198,09
Životné minimum k 1.1. (ďalšia plnoletá FO)	91,28	130,78	132,42	135,74	138,19
Životné minimum k 1.1. (nezaopatrené dieťa)	59,09	63,40	86,65	88,82	90,42
DANE					
Nezdaniteľná časť základu dane					
NČZD	1 286,60	2 683,20	3 644,74	3 735,94	3 803,33
- násobok	-	19,2	19,2	19,2	19,2
- hranica klesania	-	-	100	100	100
- degresia	-	-	25%	25%	25%
NČZD - pre ZŤP	1 593,3	2 683,20	3 644,74	3 735,94	3 803,33
NČZD - pre invalidného dôchodcu	557,7	-	-	-	-
Príspevky na DDP znižujúce ZD zo ZČ	796,65	796,65	-	-	-
NČZD na DDS	-	-	-	-	180,00
NČZD na dobrovoľné príspevky do II. piliera	-	-	-	943,20	966
Nezdaniteľná časť základu dane na manželku					
NČZD na manželku	398,33	2 683,20	3 644,74	3 735,94	3 803,33
- násobok	-	19,2	19,2	19,2	19,2
- hranica klesania	-	-	176,80	176,80	176,80
- degresia	-	-	25%	25%	25%
Nezdaniteľná časť základu dane na dieťa					
NČZD na dieťa	557,66	-	-	-	-
NČZD na ZŤP dieťa	1 115,32	-	-	-	-
Daňové pásma					
Pásmo dane 1	2 987	neobm.	neobm.	34 402	35 022,31
Sadzba dane 1	10%	19%	19%	19%	19%
Pásmo dane 2	5 975	-	-	neobm.	neobm.
Sadzba dane 2	20%	-	-	25%	25%
Pásmo dane 3	13 145	-	-	-	-
Sadzba dane 3	28%	-	-	-	-
Pásmo dane 4	18 721	-	-	-	-
Sadzba dane 4	35%	-	-	-	-
Pásmo dane 5	neobm.	-	-	-	-
Sadzba dane 5	38%	-	-	-	-
Daňový bonus					
Daňový bonus - priemerný	-	13,28	20,77	21,22	21,41
od 1.1. - do 31.6.	-	13,28	20,51	21,03	21,41
od 1.7. - do 31.12.	-	13,28	21,03	21,41	21,41
Zamestnanecká prémie - maximálna					
			46,40	42,98	27,60
ODVODY					
Zdravotné poistenie					
sadzba - zamestnanec	4,0%	4,0%	4,0%	4,0%	4,0%
sadzba - zamestnanec ZŤP	2,6%	2,6%	2,0%	2,0%	2,0%
sadzba - zamestnávateľ	10,0%	10,0%	10,0%	10,0%	10,0%

ZÁKLADNÉ PARAMETRE

	2003	2004	2012	2013	2014
Zdravotné poistenie					
sadzba - zamestnávateľ ZŤP	10,0%	10,0%	5,0%	5,0%	5,0%
minimálny VZ	99,58	99,58	327,20	337,70	352,00
maximálny VZ - priemerný	1 062,21	1 062,21	2 307,00	3 930,00	4 025,00
Nemocenské poistenie					
sadzba - zamestnanec	1,4%	1,4%	1,4%	1,4%	1,4%
sadzba - zamestnanec	1,4%	1,4%	1,4%	1,4%	1,4%
sadzba - zamestnávateľ	3,4%	1,4%	1,4%	1,4%	1,4%
sadzba - zamestnávateľ	3,4%	1,4%	1,4%	1,4%	1,4%
minimálny VZ	132,78	201,82	327,20	337,70	352,00
maximálny VZ - priemerný	1 062,21	693,99	1 153,50	3 930,00	4 025,00
Starobné poistenie					
sadzba - zamestnanec	6,4%	4,0%	4,0%	4,0%	4,0%
sadzba - zamestnanec	1,1%	4,0%	4,0%	4,0%	4,0%
sadzba - zamestnávateľ	21,6%	16,0%	14,0%	14,0%	14,0%
sadzba - zamestnávateľ	5,3%	16,0%	14,0%	14,0%	14,0%
sadzba - II. pilier	-	-	7,3%	4,0%	4,0%
minimálny VZ	132,78	201,82	327,20	337,70	352,00
maximálny VZ - priemerný	1 062,21	1 387,97	3 076,00	3 930,00	4 025,00
Invalidné poistenie					
sadzba - zamestnanec	-	3,0%	3,0%	3,0%	3,0%
sadzba - zamestnanec - ZŤP	-	-	3,0%	3,0%	3,0%
sadzba - zamestnávateľ	-	3,0%	3,0%	3,0%	3,0%
sadzba - zamestnávateľ - ZŤP	-	-	3,0%	3,0%	3,0%
minimálny VZ	-	201,82	327,20	337,70	352,00
maximálny VZ - priemerný	-	1 387,97	3 076,00	3 930,00	4 025,00
Poistenie v nezamestnanosti					
sadzba - zamestnanec	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%
sadzba - zamestnanec - ZŤP	1,0%	1,0%	0,0%	0,0%	0,0%
sadzba - zamestnávateľ	2,75%	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%
sadzba - zamestnávateľ - ZŤP	2,75%	1,0%	0,0%	0,0%	0,0%
minimálny VZ	99,58	201,82	327,20	337,70	352,00
maximálny VZ - priemerný	796,65	1 387,97	3 076,00	3 930,00	4 025,00
Rezervný fond solidarity					
sadzba - zamestnanec	-	3	4	5	5
sadzba - zamestnanec	-	-	-	-	-
sadzba - zamestnávateľ	-	2,75%	4,8%	4,8%	4,8%
minimálny VZ	-	201,82	327,20	337,70	352,00
maximálny VZ - priemerný	-	1 387,97	3 076,00	3 930,00	4 025,00
Garančné poistenie					
sadzba - zamestnanec	-	1,5	1,5	5	5
sadzba - zamestnanec	-	-	-	-	-
sadzba - zamestnávateľ	0,25%	0,25%	0,3%	0,3%	0,3%
minimálny VZ	99,58	205,31	327,20	337,70	352,00
maximálny VZ - priemerný	796,65	693,99	1 153,50	3 930,00	4 025,00
Úrazové poistenie					
sadzba - zamestnanec	-	neobm.	neobm.	neobm.	neobm.
sadzba - zamestnanec	-	-	-	-	-
sadzba - zamestnávateľ	0,2%	0,8%	0,8%	0,8%	0,8%
minimálny VZ	132,78	205,31	327,20	337,70	352,00
maximálny VZ - priemerný	-	-	-	-	-
Zamestnanec - odvody spolu	12,8%	13,4%	13,4%	13,4%	13,4%

ZÁKLADNÉ PARAMETRE**Zamestnávateľ- odvody spolu**

2003	2004	2012	2013	2014
38,2%	35,2%	35,2%	35,2%	35,2%

DÁVKY

Prídavok na dieťa	8,96*	17,04	22,54	23,10	23,52
Priplatok k prídavku na dieťa	-	-	10,57	10,83	11,02
Prídavok na dieťa – podmienený**	18,59	-	-	-	-
Podmienka testu pre prídavok ch_all_1	1,37	-	-	-	-
Prídavok na dieťa – podmienený**	10,62	-	-	-	-
Podmienka testu pre prídavok ch_all_2	2,20	-	-	-	-
Test príjmu pre dospelého	99,58	-	-	-	-
Test príjmu pre 2. dospelého	69,71	-	-	-	-
Test príjmu pre nezaopatrené dieťa	55,10	-	-	-	-

Poznámky: Všetky sumy pred rokom 2009 boli prerátané konverzným kurzom 1 EUR = 30,126 SKK

* prídavok pre každé dieťa bez ohľadu na výšku príjmu rodiny („non-mean tested benefit“)

** prídavok pre dieťa vo veku 6-15 rokov (uplatňovali sa tri výšky v závislosti od veku dieťaťa)

Príloha 2: Kvantifikácia vplyvov legislatívnych zmien od roku 2015

Vplyv legislatívnych zmien na daňové a odvodové príjmy verejnej správy (ESA 2010, tis. eur)

	2015	2016	2017
Celkový vplyv legislatívnych zmien	439 632	358 299	372 845
Daň z príjmov fyzických osôb	8 461	9 762	9 412
Daň z príjmov právnických osôb	176 309	194 920	186 422
Daň z pridanej hodnoty	270 300	291 054	300 980
Daň z príjmov fyzických osôb vyberaná zrážkou	5 205	14 296	13 751
Daň z motorových vozidiel	11 387	-1 511	-2 617
Sociálne a zdravotné odvody	-32 030	-150 223	-135 104
Vplyv jednotlivých legislatívnych opatrení			
1. Zachovanie sadzby DPH na úrovni 20%	235 291	244 375	254 301
z toho: vplyv na DPH	235 291	244 375	254 301
2. Predĺženie odpisovania administratívnych budov z 20 na 40 rokov	38 602	38 059	35 581
z toho: vplyv na DPFO	684	727	772
z toho: vplyv na DPPO	37 918	37 332	34 809
3. Obmedzenie zrýchleného odpisovania len na výrobné stroje a zariadenia	29 000	39 000	36 000
z toho: vplyv na DPFO	1 450	1 950	1 800
z toho: vplyv na DPPO	27 550	37 050	34 200
4. Zrušenie zvýhodneného leasingového odpisovania	17 671	18 811	19 951
z toho: vplyv na DPFO	884	941	998
z toho: vplyv na DPPO	16 787	17 870	18 953
5. Rozšírenie povinnosti vedenia evidencie tržieb v elektronickej registračnej pokladnici	54 203	72 270	72 270
z toho: vplyv na DPFO	2 063	2 750	2 750
z toho: vplyv na DPPO	17 131	22 841	22 841
z toho: vplyv na DPH	35 009	46 679	46 679
6. Zrážková daň na finančné a nefinančné benefity od farmaceutických spoločností pre lekárov	3 265	5 000	5 000
z toho: vplyv na DPFO	-1 940	-1 940	-1 940
z toho: vplyv na daň vyberanú zrážkou	5 205	6 940	6 940
7. Zavedenie pravidiel nízkej kapitalizácie	47 435	50 390	53 463
z toho: vplyv na DPPO	47 435	50 390	53 463
8. Odpočet výdavkov na vedu a výskum od základu dane	-24 300	-26 400	-28 700
z toho: vplyv na DPFO	-1 215	-1 320	-1 435
z toho: vplyv na DPPO	-23 085	-25 080	-27 265
9. Odpisovanie neuplatnených výdavkov pri odpočte DPH koeficientom	39 595	32 675	28 078
z toho: vplyv na DPFO	1 980	1 634	1 404

z toho: vplyv na DPFO	37 615	31 041	26 674
10. Zmluvné pokuty - nedaňový výdavok a zdaniteľný príjem pri ich zaúčtovaní	9 286	9 286	9 286
z toho: vplyv na DPFO	464	464	464
z toho: vplyv na DPPO	8 822	8 822	8 822
11. Limit vstupnej ceny - osobné autá	2 494	2 619	2 749
z toho: vplyv na DPFO	125	131	137
z toho: vplyv na DPPO	2 369	2 488	2 612
12. Nepovinný členský príspevok ako uznateľný výdavok vo výške 5 % zo ZD maximálne do výšky 30 000 eur	903	903	903
z toho: vplyv na DPFO	45	45	45
z toho: vplyv na DPPO	858	858	858
13. Úprava valorizácie daňového bonusu	2 100	2 700	2 878
z toho: vplyv na DPFO	2 100	2 700	2 878
14. Úhrada za prevod členských práv ako uznateľný výdavok	-84	-84	-84
z toho: vplyv na DPFO	-84	-84	-84
15. Celkový vplyv na odvody u opatrení s vplyvom na DPFO podnikanie	0	1 481	1 767
z toho: vplyv na sociálne poistenie	0	1 041	1 242
z toho: vplyv na zdravotné poistenie	0	440	525
16. Úprava výpočtu preddavkov dane u DPFO z podnikania	0	0	0
z toho: vplyv na DPFO	0	0	0
17. Zvýšenie a zosúladienie sumy odvodovej úľavy pre študentov	-2 208	-2 316	-2 439
z toho: vplyv na sociálne poistenie	-2 208	-2 316	-2 439
18. Zmeny v dani z motorových vozidiel	11 387	-1 511	-2 617
z toho: vplyv na daň z motorových vozidiel	11 387	-1 511	-2 617
19. Zavedenie odvodovej odpočítateľnej položky	-40 933	-157 433	-145 556
z toho: vplyv na DPFO	1 905	1 764	1 623
z toho: vplyv na DPPO	2 909	11 308	10 455
z toho: vplyv na daň vyberanú zrážkou	0	7 356	6 811
z toho: vplyv na zdravotné poistenie	-45 747	-177 862	-164 446
20. Otvorenie II. piliera *	15 925	28 474	30 014
z toho: vplyv na sociálne poistenie	15 925	28 474	30 014

Poznámky: znamienko (-) znamená zníženie daňových príjmov verejnej správy
jednotlivé súčty sa môžu mierne líšiť kvôli zaokrúhlovaniu

* finálny vplyv otvorenia II. piliera

Príloha 3: Detailná štruktúra daňových príjmov (ESA 2010, v mil. eur)

ESA2010	v mil. eur	2013	2014
D2	Dane z produkcie a dovozu	7 746,9	8 172,6
D21	Dane z produkcie	6 966,8	7 344,8
D211	Dane typu z pridanej hodnoty	4 696,1	5 021,1
D211	Daň z pridanej hodnoty	4 696,1	5 021,1
D212	Dane a clá z dovozu bez DPH	114,7	127,3
D2121	Dovozné clá	109,6	121,7
D2121	Dovozné clo	109,6	121,7
D2122	Dane z dovozu bez DPH a dovozných ciel	5,1	5,6
D2122A	Odvody z dovezených poľnohospodárskych produktov	5,0	5,6
D2122A	Ostatné colné príjmy	5,0	5,6
D2122B	Peňažné kompenzácie z dovozu	0,0	0,0
D2122B	Dovozná prirážka	0,0	0,0
D2122B	Ostatné colné príjmy		
D2122C	Spotrebné dane		
D2122C	Z minerálnych olejov		
D2122C	Z liehu		
D2122C	Z piva		
D2122C	Z vína		
D2122C	Z tabaku a tabakových výrobkov		
D2122C	Ostatné		
D2122D	Dane z obratu		
D2122E	Dane zo špecifických služieb		
D2122F	Zisky importujúcich monopolov		
D214	Dane z produkcie bez DPH a dovozných daní	2 156,0	2 196,4
D214A	Spotrebné dane	1 984,8	2 015,0
D214A	Z minerálnych olejov	1 045,3	1 076,9
D214A	Z liehu	201,1	201,8
D214A	Z piva	55,7	55,4
D214A	Z vína	4,0	4,2
D214A	Z tabaku a tabakových výrobkov	636,2	640,0
D214A	Z energií - elektrina	16,5	13,9
D214A	Z energií - uhlie	0,7	0,4
D214A	Z energií - zemný plyn	25,2	22,3
D214B	Kolky		
D214B	Dane na špecifické služby z predaja alkoholických nápojov a tabakových výrobkov		
D214C	Dane z finančných a kapitálových transakcií	0,1	0,1
D214C	Daň z prevodu a prechodu nehnuteľností - PO	0,1	0,1
D214D	Dane za registráciu automobilov	5,2	5,3
D214D	Poplatok za registráciu automobilov	5,2	5,3
D214E	Dane zo zábavy	1,0	0,9
D214E	Dane na špecifické služby za zábavné hracie prístroje	1,0	0,9
D214E	Dane na špecifické služby zo vstupného		
D214F	Dane na lotérie, hazardné hry a stávkovanie	148,9	162,5
D214F	Príjmy z výťažkov lotérií a iných podobných hier	148,9	162,5

D214G	Dane z poistného		
D214H	Ostatné dane na špecifické služby	9,7	10,0
D214H	Dane na špecifické služby za predajné automaty	0,2	0,2
D214H	Dane na špecifické služby za ubytovacie kapacity v rekreačných a vzdelávacích zariadeniach	9,5	9,8
D214H	Dane na špecifické služby z reklamy		
D214H	Dane na špecifické služby za kúpeľný alebo rekreačný pobyt		
D214I	Dane z predaja alebo obratu		
D214J	Zisky finančných monopolov		
D214K	Vývozné clá a objem peňažných kompenzácií z vývozu		
D214L	Ostatné dane na produkty	6,3	2,5
D29	Ostatné dane na produkciu	780,1	827,7
D29A	Dane z pozemkov, budov alebo iných stavieb	222,7	224,9
D29A	Z pozemkov	54,8	55,6
D29A	Zo stavieb	146,4	148,0
D29A	Z bytov	11,1	11,1
D29A	Ostatné		
D29A	Daň za užívanie bytov alebo častí bytov na iné účely ako na bývanie		
D29A	Daň za užívanie verejného priestranstva	10,4	10,2
D29B	Dane z používania nehnuteľného majetku	147,6	151,7
D29B	Dane z používania tovarov a z povolenia na výkon činnosti -cestná daň domáca	147,4	151,5
D29B	Cestná daň z medzinárodnej premávky		
D29B	Dane na špecifické služby za povolenie k vjazdu motorového vozidla do histor. časti mesta	0,2	0,2
D29C	Dane z miezd		
D29D	Dane z medzinárodných transakcií		
D29E	Podnikateľské a profesionálne licencie	174,2	188,8
D29E	Za umiestnenie jadrového zariadenia	3,9	3,8
D29E	Dane z používania tovarov a z povolenia na výkon činnosti -za dobývaci priestor	0,5	0,6
D29E	Z úhrad za uskladňovanie plynov a kvapalín	0,8	0,8
D29E	Administratívne poplatky - tržby z predaja kolkových známk		53,2
D29E	Administratívne poplatky - PO - správne		
D29E	Administratívne poplatky - ostatné	156,3	118,1
D29E	Administratívne poplatky - licencie	1,9	1,7
D29E	Koncesionárske poplatky STV a SRo - PO	10,7	10,7
D29F	Dane za znečisťovanie	28,6	73,6
D29F	Daň za znečisťovanie ovzdušia		
D29F	Za vypúšťanie odpadových vôd do povrchových vôd	7,8	7,0
D29F	Za znečisťovanie ovzdušia	20,8	66,7
D29G	Paušálne vyrovnanie DPH		
D29H	Iné dane z produkcie	207,2	188,7
D29H	Ďalšie dane z majetku		
D29H	Dane na špecifické služby za psa PO	3,2	3,2
D29H	Za zber, odvoz a zneškodňovanie komunálnych odpadov	204,0	0,0
D29H	Iné dane za špecifické tovary a služby		
D29H	Iné dane za tovary a služby		
D29H	Iné dane	0,0	185,6
D5	Bežné dane z príjmu, majetku	4 714,5	5 120,1
D51	Dane z príjmu	4 470,6	4 868,0

D51M	Dane z príjmov jednotlivcov alebo domácností vrátane kapitálových výnosov	2 175,0	2 294,8
D51M	Daň z príjmov FO zo závislej činnosti a funkčných pôžitkov	2 051,6	2 154,6
D51M	Daň z príjmov FO z podnikania a inej samostatnej zárobkovej činnosti	92,5	140,2
D51A	Dane z príjmov jednotlivcov alebo domácností bez kapitálových výnosov	2 175,0	2 294,8
D51A	Daň z príjmov FO zo závislej činnosti a funkčných pôžitkov	2 082,5	2 154,6
D51A	Daň z príjmov FO z podnikania a inej samostatnej zárobkovej činnosti	92,5	140,2
D51C1	Dane z kapitálových výnosov jednotlivcov alebo domácností		
D51O	Dane z príjmu alebo zisku právnických osôb vrátane kapitálových výnosov	2 117,8	2 398,2
D51O	Daň z príjmov právnických osôb - so sídlom v tuzemsku	2 030,7	2 342,5
D51B	Dane z príjmu alebo zisku právnických osôb bez kapitálových výnosov	2 117,8	2 398,2
D51B	Daň z príjmov právnických osôb - so sídlom v tuzemsku	2 030,7	2 342,5
D51B	Daň z príjmov právnických osôb - Emisie		
D51B	Daň z príjmov právnických osôb - Osobitný odvod v regulovaných odvetviach	87,1	55,7
D51C2	Dane z kapitálových výnosov právnických osôb		
D51C3	Iné dane z kapitálových výnosov		
D51C	Dane z kapitálových výnosov		
D51D	Dane z výhier z lotérií a hazardných hier		
D51E	Iné dane z príjmu	177,8	175,1
D51E	Dane z príjmov vyberané zrážkou od FO		
D51E	Dane z príjmov vyberané zrážkou od PO		
D51E	Dane z príjmov vyberané zrážkou od neidentifikovateľných osôb	177,8	175,1
D59	Iné bežné dane	243,9	252,1
D59A	Bežné dane z kapitálu	104,6	105,8
D59A	Z pozemkov	27,0	27,4
D59A	Zo stavieb	72,1	72,9
D59A	Z bytov	5,4	5,5
D59A	Ostatné		
D59A	Daň z prevodu a prechodu nehnuteľností FO	0,0	0,0
D59B	Paušálna daň (daň „z hlavy“)		
D59C	Dane z výdavkov		
D59D	Platby domácností za licencie	139,3	146,4
D59D	Dane na špecifické služby za psa FO	1,6	1,6
D59D	Dane na špecifické služby za povolenie k vjazdu motorového vozidla do histor. časti mesta	0,1	0,1
D59D	Dane na špecifické služby za kúpeľný alebo rekreačný pobyt		
D59D	Administratívne poplatky - tržby z predaja kolkových známk	24,8	25,2
D59D	Administratívne poplatky - FO - správne		
D59D	Administratívne poplatky - ostatné	51,3	58,2
D59D	Administratívne poplatky - licencie	0,9	0,9
D59D	Koncesionárske poplatky STV a SRo - FO	60,6	60,5
D59E	Dane z medzinárodných transakcií		
D59F	Iné bežné dane		
D91	Kapitálové dane	0,0	0,0
D91A	Dane z kapitálových transferov	0,0	0,0
D91A	Z dedičstva	0,0	0,0
D91A	Z darovania		
D91B	Kapitálové odvody		
D91C	Iné kapitálové dane		

ODA	Celkové daňové príjmy	12 461,4	13 292,7
D61	Čisté sociálne príspevky	9 940,1	10 289,2
D611	Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov	5 491,6	5 762,9
D611	Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov	5 491,6	5 762,9
D611C	Povinné skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov		
D611V	Dobrovoľné skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov		
D61SC	Poplatky za správu sociálnych systémov		
D6111	Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému	2 473,8	2 589,1
D6111	Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému	2 473,8	2 589,1
D6112	Skutočné príspevky zamestnávateľov iné ako príspevkov do dôchodkového systému	3 017,8	3 173,7
D6112	Skutočné príspevky zamestnávateľov iné ako príspevkov do dôchodkového systému	3 017,8	3 173,7
D612	Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov	139,5	151,2
D612	Imputované príspevky zamestnávateľov do iných ako penzijných fondov	139,5	151,2
D6121	Imputované príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému		
D6122	Imputované príspevky zamestnávateľov do iných ako penzijných fondov	139,5	151,2
D6122	Imputované príspevky zamestnávateľov do iných ako penzijných fondov	139,5	151,2
D613	Skutočné sociálne príspevky domácností	4 309,0	4 375,2
D613A	Skutočné sociálne príspevky domácností	4 309,0	4 375,2
D6131	Skutočné príspevky domácností do dôchodkového systému	1 606,8	1 648,9
D6131A	Skutočné príspevky domácností do dôchodkového systému	1 606,8	1 648,9
D6132	Iné skutočné príspevky domácností ako príspevky domácností do dôchodkového systému	2 702,2	2 726,3
D6132A	Iné skutočné príspevky domácností ako príspevky domácností do dôchodkového systému	2 702,2	2 726,3
D613C	Povinné skutočné sociálne príspevky domácností		
D613CE	Povinné skutočné sociálne príspevky zamestnancov		
D613CS	Povinné skutočné sociálne príspevky samostatne zárobkovo-činných osôb		
D613CN	Povinné skutočné sociálne príspevky nezamestnaných osôb		
D613V	Dobrovoľné skutočné sociálne príspevky domácností		
D614	Príplatky k sociálnym príspevkom domácností		
D6141	Príplatky k príspevkom domácností do dôchodkového systému		
D6142	Príplatky k iným príspevkom domácností ako k príspevkom do dôchodkového systému		
D995	Kapitálové transfery z deklarováných, ale nezaplatených daňových príjmov		
D995A	Dane z produkcie - deklarované, ale nezaplatené		
D995B	Iné dane z produkcie - deklarované, ale nezaplatené		
D995C	Dane z príjmu - deklarované, ale nezaplatené		
D995D	Iné bežné dane - deklarované, ale nezaplatené		
D995E	Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov - deklarované, ale nezaplatené		
D995F	Skutočné sociálne príspevky domácností - deklarované, ale nezaplatené		
D995FE	Skutočné sociálne príspevky zamestnancov - deklarované, ale nezaplatené		
D995FS	Skutočné sociálne príspevky SZČO - deklarované, ale nezaplatené		
D995FN	Skutočné sociálne príspevky nezamestnaných osôb - deklarované, ale nezaplatené		
D995G	Kapitálové dane - deklarované, ale nezaplatené		
ODB	Celkové daňové príjmy a odvody po odrátaní deklarováných, ale nezaplatených	22 262,0	23 430,8
ODC	Celkové daňové príjmy a čisté odvody (vrátane imputovaných) po odrátaní deklarováných, ale nezaplatených	22 401,5	23 581,9
ODD	Celkové daňové príjmy a povinné odvody po odrátaní deklarováných, ale nezaplatených	22 262,0	23 430,8

Zdroj: NTL, ŠÚ SR, UloziskoIFP

Príloha 4: Ročná sadzba dane pre úžitkové vozidlá (autobusy M2, M3, nákladné vozidlá N1, N2, N3, prípojné vozidlá O1 až O4)

Počet náprav	Celková hmotnosť v tonách		Ročná sadzba dane v eurách
	nad	do (vrátane)	
1 alebo 2 nápravy		1	74
	1	2	133
	2	4	212
	4	6	312
	6	8	417
	8	10	518
	10	12	620
	12	14	777
	14	16	933
	16	18	1 089
	18	20	1 252
	20	22	1 452
	22	24	1 660
	24	26	1 862
26	28	2 075	
28	30	2 269	
30		2 480	
3 nápravy		15	566
	15	17	673
	17	19	828
	19	21	982
	21	23	1 144
	23	25	1 295
	25	27	1 452
	27	29	1 599
	29	31	1 755
	31	33	1 964
	33	35	2 172
	35	37	2 375
37	40	2 582	
40		2 790	
4 nápravy		23	721
	23	25	877
	25	27	1 033
	27	29	1 189
	29	31	1 337
	31	33	1 548
	33	35	1 755
	35	37	1 968
	37	40	2 172
40		2 375	

Zdroj: FSSR